

SANT JOAN LA FESTA NACIONAL DELS PAÏSOS CATALANS

La Manada: crònica d'un cas que podria canviar el codi penal

LA DADA D'EN JOE BREW Catalunya i el rei d'Espanya

{ Avui, 22 de juny de 2019, **Jordi Cuixart** i **Jordi Sànchez** fa 614 dies que són a la presó, **Oriol Junqueras** i **Joaquim Forn** 597 i **Carme Forcadell**, **Dolors Bassa**, **Raül Romeva**, **Josep Rull** i **Jordi Turull** en fa 487

LES XEMENEIES DEL BESÒS

MERCÈ IBARZ

El solar de l'antiga tèrmica del 1913 és el caramel urbanístic a primera línia de mar major de la costa catalana. Comença la subhasta

Dos dies després de les eleccions municipals, quan els focus mediàtics no estaven per a gaire res més que els resultats i els pactes de govern, saltava la notícia: un promotor egipci proposa convertir les tres xemeneies de Sant Adrià de Besòs en un espai internacional dedicat a la cultura de la pau, amb una piràmide de vidre que l'enllaçaria amb la ciutat d'Alexandria. Com si res, com si hagués caigut del cel o arribat de la mar que banya l'antiga tèrmica a la ratlla de Badalona, el pont del Petroli i el mico amb cara de Darwin d'Anís del Mono. Això passava aquest dimarts i després no n'hem sabut res més. No dubto que en sentirem més, de moment és l'ocasió per a tornar a parlar de les velles xemeneies que defineixen el perfil de la línia de mar que connecta les ciutats de Barcelona, Sant Adrià i Badalona.

He mirat de saber si hi ha hagut reaccions santadrianenques a la notícia, però no n'he trobat, tot són reproduccions sistemàtiques de la notícia. El promotor egipci és l'actor i president de la promotora immobiliària Amlaak, Mohamed Aly. Va presentar la proposta en un hotel de luxe, en castellà i àrab, i amb presència de premsa egípcia. Encara que l'última dècada s'ha parlat de propostes per a aquesta zona de grans inversors de tot el món, és la primera vegada que un promotor fa pública la seva, segons que explica Clara Blanchar, experimentada informadora urbana. És un projecte d'envergadura: un gran pol cultural que connectaria Europa amb Àfrica, 'amb protagonisme per al diàleg i la pau', situat a les Tres Xemeneies, presidit per una 'colossal' piràmide de vidre, tan gran com la sala de turbines de l'antiga tèrmica, i agermanat amb el far d'Alexandria.

És impressionant, oi? Ha començat la veritable subhasta d'un patrimoni i un solar en disputa fa temps que els veïns han reclamat més d'una volta. El projecte s'ha de presentar ara a la Generalitat i al Consorci del Besòs i el promotor assegura que la seva immobiliària disposa del finançament privat necessari. Va parlar de 700-800 milions d'euros, comptant-hi habitatges i equipaments, tot i que de bon començament en la roda de premsa havia assegurat que el projecte s'adreçava només a les Tres Xemeneies.

És la pastilla urbanitzable més extensa de Catalunya a primera línia de mar. Quin caramel. L'arqueologia industrial de la tèrmica és molt atractiva i, alhora, com bé remarca la

cronista, un inconvenient perquè per les seves dimensions qualsevol ús que s'hi vulgui donar requereix unes inversions i un manteniment milionaris.

Un 'pol d'equipaments globals', preveuen els egipcis. El conjunt seria presidit per una gran piràmide de vidre, amb centres universitaris de recerca (inspirats en la Ciutat Internacional Universitària de París), i un museu sobre la pau que els impulsors del projecte busquen que tingui l'aval de les Nacions Unides. A més de la referència a Egipte per la piràmide, la idea pretén, com deia, agermanar també les tres torres amb l'antic far d'Alexandria. L'arquitecte Luis Alonso, que hi participa des del seu taller del Poblenou, defensava dimarts en la roda de premsa un projecte que 'aposta pel patrimoni i per regenerar el barri' en un exercici de 'promiscuïtat funcional, combinant l'escala global i la veïnal'.

Promiscuïtat funcional: no sé què vol dir exactament, però és un concepte interessant, ara està per veure si la cosa tira endavant i per a qui serà interessant la promiscuïtat. Si vol dir polivalència entre Sant Adrià i les seves irradiacions locals i les mediterrànies, estarà bé saber per què els arquitectes en diuen promiscuïtat, una paraula certament més indòmita que 'barreja'.

La tèrmica de Sant Adrià de Besòs i les tres xemeneies, en una imatge del 1922. ARXIU ENDESA

Una mica d'història, imprescindible sempre, més en aquestes terres del Besòs que durant anys van haver de patir el riu més contaminat d'Europa, juntament amb un de rus, a causa precisament de la tèrmica. També va ser, la tèrmica, el niu i la casa del moviment obrer, que tantes coses va guanyar i tantes li van ser arrabassades. Les Tres Xemeneies fan dos-cents metres i amb la grandiosa sala de turbines són l'únic que resta de l'antiga tèrmica del Besòs, que data del 1913. És un observatori fenomenal del segle vint. Fa dos anys, els periodistes Gina de Tero i Ferran Grao van realitzar per a la Televisió de Badalona el documental *ON/OFF Les Tres Xemeneies*, un repàs excel·lent dels cent anys llargs de la tèrmica des dels diversos punts d'anàlisi i memòria que diposita. El podem veure **ací**.

Ben a prop del barri de la Mina, que tantes coses necessita i té la capacitat de tirar-les endavant sense paternalismes ni turistes de les vergonyes urbanes, la tèrmica del Besòs i les tres xemeneies que en són la senyera es constitueixen, de nou, en punt de referència cabdal de l'urbanisme. A veure què. 📺

AMICS, CONEGUTS I SALUDATS

GEMMA PASQUAL

Valls es nega a saludar el president Quim Torra. vw

«Dissabte passat, el senyor Valls va negar la salutació al president Torra. No havia de tocar-li els collons, i parlo literalment, perquè metafòricament ja ho havia fet donant els seus vots a l'alcalde Colau a l'Ajuntament de Barcelona»

Una encaixada de mans és la salutació més comuna i estesa al món i la que s'ha adoptat com a més universal. Els primers indicis documentats de l'encaixada de mans es remunten cinc mil anys enrere, en jeroglífics egipcis en els quals es representen pactes entre homes i deïtats que, solemnement, s'estrenyen les mans en senyal d'acord. Quan Roma i Grècia van envair Egipte, cada un va portar aquest costum de retorn als seus països. Un dels antecedents històrics més importants prové de Babilònia el 1800 aC. Durant la festivitat de Cap d'Any, el monarca babiloni havia d'estrènyer la mà a l'estàtua de Marduk, màxim déu babilònic, en senyal de respecte. Quan els assiris van envair Babilònia, els seus reis es van trobar obligats a continuar el costum per evitar que el poble conquerit recentment es rebel·lés. Aviat, els assiris van creure que això era una tradició general i la van portar com a seva a tot l'Orient Mitjà.

Al món hi ha més maneres de saludar-se. Els membres de l'ètnia Nga de Malawi, per exemple, se saluden sacsejant el membre viril del contrari. Dues sacsejades si no és persona propera i tres si és un parent directe. La singular forma de salutació procedeix de la creença d'algunes tribus que consideraven un perill besar-se perquè l'ànima se'ls podia escapar per la boca.

Dissabte passat, el senyor Valls va negar la salutació al president Torra. No havia de tocar-li els collons, i parlo literalment, perquè metafòricament ja ho havia fet donant els seus

Dubto molt que el senyor Valls apliqués amb el senyor Torra la màxima de Joan Fuster, quan diu que forma part d'una bona educació saber en quines ocasions cal ser mal educat

vots a l'alcaldeessa Colau a l'Ajuntament de Barcelona. A ella, per contra, sí que la va petonejar sense por que se li escapés l'ànima per la boca.

Personalment, penso que cada u pot saludar qui li vingui de gust. Per a Josep Pla, una manera de classificar les persones del nostre entorn és dividir-les en amics, coneguts i saludats. Ara hi podríem afegir els no saludats. De tota manera, sorprèn que aquest espanyol afrancesat, flagell dels gitanos a França, perdi les bones maneres.

Desconec què en deu pensar la senyora Arrimadas, d'aquest afer. A les eleccions passades, quan la presidenta d'una mesa electoral li va negar la salutació, es va empenyar com una mona i va fer una piulada dient: 'Això és el que hem d'aguantar els constitucionalistes a Catalunya: la presidenta de la mesa electoral del col·legi en què he votat es nega a donar-me la mà per les meves idees. El nacionalisme tòxic trenca les societats.' Ràpidament, el seu senyor Rivera, hi va afegir: 'Una democràcia que va guanyar les eleccions a Catalunya davant una sectària separatista. Així és la Catalunya de Torra, Puigdemont i cia. És a les nostres mans canviar aquesta situació. Vinga, Espanya!'

Però tornem al senyor Valls i a la seva estada a l'Elisi francès. Repassant l'hemeroteca, podem comprovar que no s'ho pren gens bé quan li ho fan a ell. Essent primer ministre, un policia li va negar la salutació durant l'homenatge a dos agents assassinats per un gihadista francès. L'escena, retransmesa per les televisions, reflecteix com l'home rebutja donar-li la mà; Valls frena i es col·loca davant seu per exigir-li la salutació, i l'agent torna a negar-s'hi.

Dubto molt que el senyor Valls apliqués amb el senyor Torra la màxima de Joan Fuster, quan diu que forma part d'una bona educació saber en quines ocasions cal ser mal educat. Entre altres coses, perquè segurament el senyor Valls ignora qui és l'homenot de Sueca. Suposo que es tracta de la coneguda llei de l'embut que, juntament amb l'article 155, tant agrada als seus fins fa poc companys de Ciutadans; o potser també d'una qüestió de collons. Una cosa és clara a hores d'ara: que el president Torra és un no saludat del senyor Valls, i que el partit de Ciutadans ja no és amic, ni conegut ni saludat.

EMERGÈNCIA CLIMÀTICA? SI, GRÀCIES. PERÒ DE DEBÒ, QUE LA CASA ES CREMA!

PEP PUIG

Manifestació de Fridays for Future a Barcelona. ALBERT SALAMÉ

«Hem d'entendre que aquesta crisi és una emergència i no pas qualsevol: és la crisi més gran que la humanitat ha hagut d'afrontar mai»

La Generalitat de Catalunya, seguint l'exemple del **govern d'Escòcia**, el **govern del País de Gal·les** i el **parlament britànic**, va fer públic un **acord de govern de declaració d'emergència climàtica**, llegit a la **conferència de premsa** del dimarts 14 de maig passat.

Responia a la demanda del món estudiantil que es manifesta cada divendres, des del 22 de febrer, a la plaça de Sant Jaume, seguint l'exemple de la Greta Thunberg, que va començar una vaga pel clima la tardor passada davant el Parlament de Suècia i desencadenà el moviment **Fridays for Future**. Aquest moviment s'ha escampat arreu del món, fet que demostra que les vagues pel clima són seguides per milions de joves. Thunberg ha estat escoltada a diverses seus parlamentàries, entre les quals el Parlament Europeu.

De l'acord de la Generalitat, la primera cosa que em va sorprendre va ser el format amb què es va fer públic. Una declaració com aquesta hauria de ser per a plantar cara al

Una altra cosa que em va sobtar va ser que, si realment ens creiem que vivim en un estat d'emergència, no s'hagués creat immediatament un gabinet de crisi

Que s'ha de tractar la crisi climàtica com una emergència, ja gairebé no gosa posar-ho en dubte ningú

destarotament del clima que ja experimentem i que és causat per l'addicció de la societat industrialista-productivista-consumista a la crema de materials fòssils per disposar d'energia. Tanmateix, la declaració va ser llegida per la portaveu del govern, enmig de tots els acords ordinaris del govern, i no pas pel Molt Honorable President, cosa que li hauria donat la solemnitat i la importància que l'ocasió requeria.

Una altra cosa que em va sobtar va ser que, si realment ens creiem que vivim en un estat d'emergència, no s'hagués creat immediatament un gabinet de crisi. Si la societat ha de fer front a la crisi climàtica, perquè és una emergència, cal que algunes persones es posin al capdavant per informar, liderar, aconsellar, coordinar, etc. Qualsevol situació de crisi, sigui de la mena que sigui, ho requereix. I no vaig ser capaç de veure-ho escrit al text de la declaració.

Els mitjans de comunicació tampoc no van estar a l'altura, excepte uns quants: va passar com una petita notícia més, com si fos una cosa qualsevol. I resulta que és el desafiament més important a què ha de fer front la humanitat, perquè tenim un pressupost de carboni molt reduït i el gastem a una velocitat increïble. Això no ho diu cap mitjà i s'hauria de repetir cada dia.

Que s'ha de tractar la crisi climàtica com una emergència, ja gairebé no gosa posar-ho en dubte ningú. Ens ho diu a cada discurs Greta Thunberg: 'Hem de canviar la manera com tractem la crisi climàtica. Hem de canviar la manera com parlem de la crisi climàtica. I l'hem d'anomenar pel seu nom: emergència.' Hem d'entendre, sí, que aquesta crisi és, per sobre de tot, una emergència i no pas qualsevol emergència: és la crisi més gran que la humanitat ha hagut d'afrontar mai.

A molta gent, quan sent per primera vegada les expressions 'crisi climàtica' o 'col·lapse ecològic', li costa de creure que això pugui passar i sol preguntar-se: Com és que passa? Com pot ser que encarem una crisi existencial que fa perillar la nostra supervivència al planeta i no sigui considerada la primera prioritat?

Si és una crisi d'aquest abast no s'hauria de parlar de res més. Quan engeguéssim el televisor hauríem de veure que solament es parla d'això. Els titulars dels diaris i noticiaris radiofònics n'haurien d'anar plens. I les persones amb responsabilitats polítiques n'haurien de parlar tothora. Però no és el cas, perquè la crisi climàtica és tractada com qualsevol altra cosa. I no se sol considerar com una cosa urgent. A tot estirar, de vegades, es fan propostes simplistes, com si amb alguna nova tecnologia es pogués resoldre la crisi.

Massa sovint, després de parlar de crisi del clima i de declarar emergències climàtiques, s'apliquen polítiques i com-

Greta Thunberg ens ho diu: 'Hem de canviar-ho tot. Necessitem una nova manera de pensar holística'

Avui el jovent ja acusa la societat actual de robar-li el futur i vendre-se'l per fer beneficis crematístics

portaments personals que no fan sinó agreujar la situació. I això, en una situació de crisi, no s'hauria de fer. També, massa sovint hi ha la impressió que tot va bé, que tot és controlat, i no s'entén que estem en una emergència. Per això no es pot continuar parlant de solucions específiques a problemes específics. S'ha de considerar el problema en conjunt. Si es diu que la crisi climàtica es resoldrà amb un impost al CO₂, deixant de cremar carbó, amb energia solar als edificis, fabricant més vehicles elèctrics... Si es considera que la crisi climàtica és principalment una oportunitat de crear nous llocs de feina verds, nous negocis o més creixement econòmic, encara que sigui 'verd', la gent creurà que el problema es pot resoldre sense que ningú hagi de fer cap esforç personal. I això és molt perillós, perquè ja no n'hi ha prou amb solucions específiques.

Greta Thunberg ens ho diu: 'Hem de canviar-ho tot. Necessitem una nova manera de pensar holística.' 'Quan comprem la situació i ens adonem de la realitat, aleshores és quan actuem i canviem.'

Per això s'ha de demanar, exigir, que ens informin clarament i oberta del problema –aquesta és una de les peticions que fan els col·lectius d'**Extinction-Rebellion**, arreu del món– i que tots actuem en conseqüència –administracions, empreses, entitats, persones–, reconeixent que no tenim totes les solucions, ara per ara, que no tenim la situació controlada i que pot ser que perdem la batalla, ara mateix.

Sí que és cert que, com més tardem a reaccionar, més dur pot ser capgirar la situació. I avui el jovent ja acusa la societat actual de robar-li el futur i vendre-se'l per fer beneficis crematístics.

Tenim, doncs, l'oportunitat de posar-nos a treballar, perquè la història del nostre país ens ha demostrat que, en cas de qualsevol emergència, tots hi som per a fer-hi front. Posem-nos-hi d'una vegada!

EL CATALÀ FILA PRIM

Parlar amb precisió fa lluir el tresor de la llengua · Una altra lliçó de la secció 'Ras i curt'

JORDI BADIA

És igual trencar que esquinçar? No. Tots dos mots es poden encabir en el concepte de 'rompre', és a dir, 'convertir un sol cos en fragments'. Però *es trenquen* les coses dures i *s'esquincen* els teixits o els papers.

En el transcurs dels segles, l'home ha sentit la necessitat de comunicar-se, però també de subtilitzar, de diferenciar significats afins i distints alhora. Podem mirar la llengua de lluny o de prop, podem garbellar mots a l'engròs o a la menuda, podem fer-nos entendre i prou o podem filar prim. Avui filarem prim, perquè el català és una llengua que fila prim.

Si parlem d'objectes, ho veurem clar de seguida. Oi que no se'ns acudiria mai d'entrar en una ferreteria i demanar 'una eina'? És clar que no, perquè n'hi ha dotzenes. Hem de precisar: volem un tornavís, un martell o una serra? I, encara, una serra de vogir, una serra de trepar, un xerrac...? Doncs això mateix passa en moltíssims camps semàntics.

Aquest terreny de la precisió és exuberant i una mica salvatge i tot. Com més t'hi endinses, més t'adones que fa

de mal governar, bé perquè la frontera dels significats és difusa, bé perquè hi ha diferències entre els diversos parlars o bé per un tercer factor, molt curiós i molt interessant: sovint hi ha dos mots que tenen el mateix significat, però l'un s'aplica a uns noms i l'altre a uns altres. Es distingeixen pel camp d'aplicació, no pas pel significat.

Avui, doncs, farem un tast de precisió.

Maneres de tremolar

Tots sabem què és **tremolar** i ens sabem imaginar, per exemple, a nosaltres mateixos tremolant de fred, o bé una fulla d'un arbre tremolant pel vent (fins i tot hi ha un arbre que es diu **trèmol** perquè sempre li tremolen les fulles, per mica que ventegi). Però quan una paret tremola perquè passa un camió a la vora diem que **trontolla**. I quan travessem un pont o una passarel·la i tremola lleument —és a dir, vibra a petits intervals— diem que **fimbra** (o **fimbreja** o **flinga**). Ara, si el tremolor és molt fort, com la terra quan hi ha un sisme, diem que **s'estremeix** (o **fremeix**). Si una bandera tremola per l'acció del vent, podem dir que **flameja** (o **flama**). En fi, quan l'agitació és tan lleu que amb prou feines si te n'adones, com el moviment de les fulles d'una alga, direm que **títill·len**.

Maneres d'ésser prim

Un vestit que no és prou gran per a qui el duu diem que és **esquifit**. Però aquest mot aplicat a una persona és insultant, per més prima que sigui. Una criatura molt prima és **escanyolida**, allò que en diem un **secall**. Si una noia és eixuta de carns, és **esmerlida** o **magrosa**. I quan ho és molt i molt, **escardalenc** —o, si ho volem dir d'una manera expressiva, **un sac d'ossos**. Si un xicot és massa prim en comparació amb l'alçada és **esprimatxat** o **esllanguit**. Quan un individu és poc desenvolupat, solem dir que és **desnerit** o **escarransit**. I si, a més, resulta que és **malaltís**, ja adquireix la categoria de **nyicris**. El verb **neulir-se** (que ve de *neula*) descriu el procés de perdre vigor i força, tant en els humans com en els animals o les plantes. Una persona **neulida**, doncs, ens la imaginarem esblaimada, pàl·lida; un **carquinyoli**, vaja.

Deixem-ho ací. Un altre dia que ens vagui parlaré, per exemple, de maneres de dir **pudor**, de maneres d'**espantar-se**, de **malmetre's la roba**, d'**esborronar-se**...

El català, com totes les llengües, té una gran riquesa. Depèn de nosaltres —de l'ús que en fem, de l'afany que tinguem de filar prim— que aquest tresor sigui vistent o bé romanguí enterrat als diccionaris. ■

ELS VOTS EMPESTATS DE LA INVESTIDURA DE SÁNCHEZ

PERE MARTÍ

Pedro Sánchez i Emmanuel Macron. EFE

L'opinió pública espanyola tolera millor els pactes amb l'extrema dreta que no pas amb l'independentisme català * El Consell nomena Alfred Boix, Isaura Navarro i Ignacio Blanco nous secretaris autonòmics *** PSIB, Unides Podem i Més per Mallorca signen l'acord programàtic de governabilitat**

TEMA DEL DIA

Empestats. L'estratègia de Pedro Sánchez per a aconseguir de ser investit president és realment espectacular. Des del primer dia pidola l'abstenció del PP i Ciutadans –tot i saber que no la tindrà– perquè així, si al final ha de ser investit amb l'abstenció d'ERC i Bildu, podrà culpar la dreta d'haver estat investit per independentistes, una cosa que el PSOE refusa. Encara avui, la portaveu del govern espanyol, Isabel Celaá, recordava en la conferència de premsa posterior al consell de ministres que el govern de Sánchez no vol dependre dels vots dels independentistes, com si fossin empestats, gent indesitjable amb qui no es pot tenir tractes polítics.

Sánchez ha provat per terra, mar i aire d'aconseguir el suport de Ciutadans o, si més no, l'abstenció, perquè tot i ser un partit que pacta amb l'extrema dreta, el deu considerar més honorable per a avalar la seva investidura. És cert que l'opinió pública espanyola tolera millor els pactes amb l'extrema dreta que no pas amb l'independentisme català i basc. Amb aquest objectiu, Sánchez, fins i tot, ha fet entrar en joc Emmanuel Macron per doblegar Albert Rivera. El president francès ha arribat a desmentir públicament el dirigent de Ciutadans sobre la validació dels pactes amb l'extrema dreta per pressionar-lo perquè abandoni la negativa a invertir Sánchez. Però Rivera vol ser el líder de la dreta dura espanyola, no pas del partit liberal que podia pactar

L'opinió pública espanyola tolera millor els pactes amb l'extrema dreta que no pas amb l'independentisme català

El president francès ha arribat a desmentir públicament el dirigent de Ciutadans sobre la validació dels pactes amb l'extrema dreta per pressionar-lo perquè abandoni la negativa a invertir Sánchez

amb la dreta o amb l'esquerra. Fins i tot, els pares fundadors de Ciutadans, com Francesc de Carreras i Arcadi Espada, li han demanat que doni suport al PSOE. El monstre que van crear, amb l'ajut de l'establishment barceloní, se'ls ha descontrolat.

Sense el PP i Ciutadans, la investidura de Sánchez només és possible amb el sí d'Unides Podem i el PNB, regionalistes diversos i l'abstenció d'ERC i Bildu. De moment, no s'ha entès ni tan sols amb Podem i fa setmanes que refusa la coalició que li demana Pablo Iglesias. S'ha inventat això del 'govern de col·laboració', que no vol dir res i que a la pràctica es tradueix que no hi hauria ministres de Podem. La formació morada només accediria a càrrecs de segon nivell. Sí que ha aconseguit una cosa, Sánchez,

que és situar el debat amb Podem en les cadires i no pas en les idees, deixant Iglesias com una persona a qui només interessa el poder.

Com que pel camí entre les eleccions espanyoles i la investidura hi ha hagut eleccions autonòmiques, els pactes de Navarra i les Canàries l'han deixat sense els vots de Coalició Canària i de la dretana UPN. En un principi, el líder del PSOE es va oposar que el Partit Socialista de Navarra fes majoria amb Geroabai i Bildu, però el PNB, sempre atent a allò que passa a Navarra, va avisar Sánchez que si no deixava fer als socialistes navarresos i permetia un govern de dretes, tampoc donarien suport a la seva investidura. El resultat d'aquesta sorprenent gestió dels pactes que ha fet Sánchez, com si en tingués de sobra, és que ara necessita tant sí com no els vots o l'abstenció dels independentistes catalans i bascs per a ser investit.

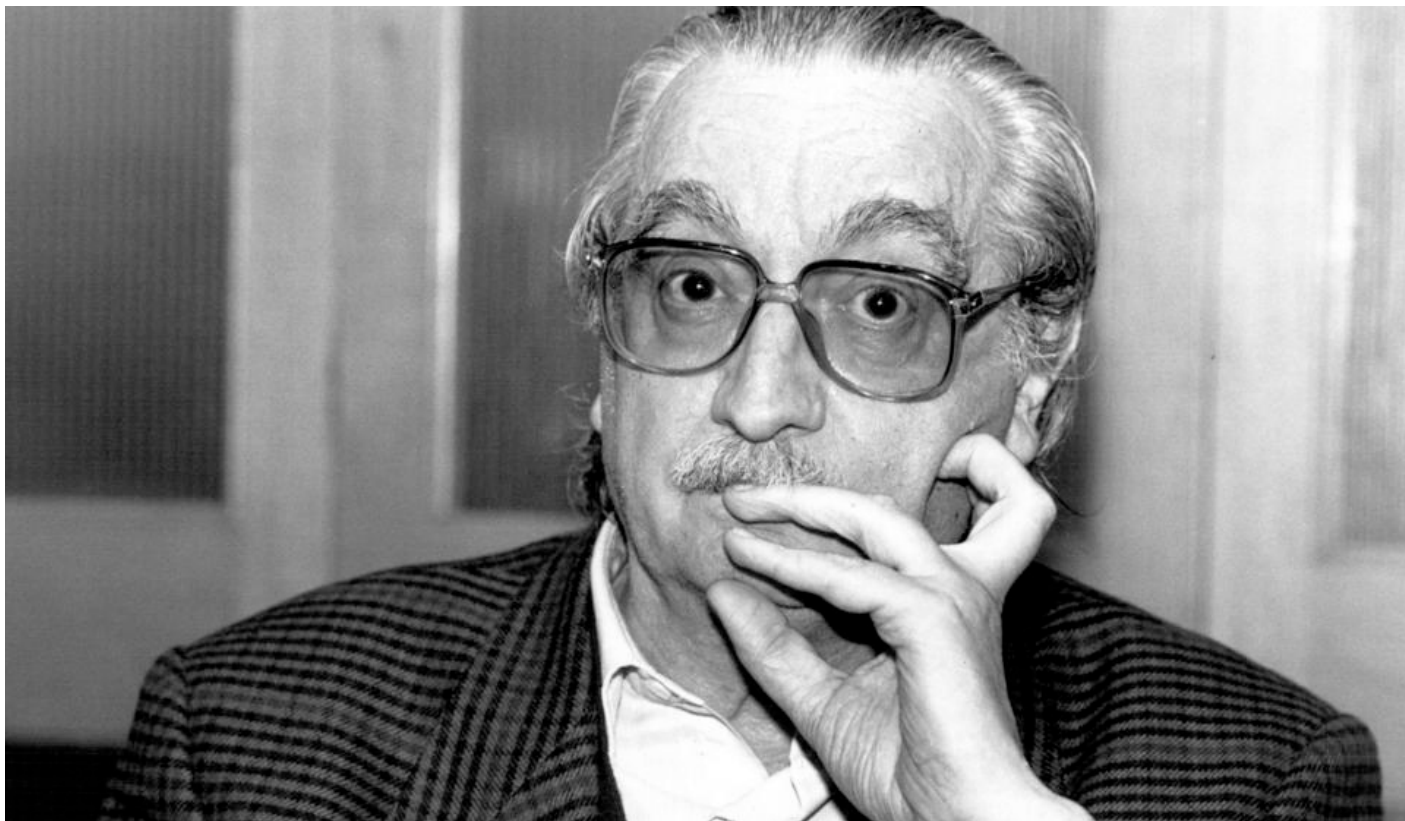
Sánchez es va passar la campanya electoral promentent que no pactaria amb independentistes perquè 'no són de fiar'. Però ara s'haurà d'empassar les seves paraules o anar a una nova convocatòria electoral molt arriscada per a ell. ERC no ha posat gaires problemes a abstenir-se. Els republicans ja han dit que no blocaran la formació del govern i, per tant, tot i que no volen donar un xec en blanc, tampoc consideren cap negociació amb gaires expectatives. El PSOE no ha fet cap gest per a rebaixar la repressió judicial, però ERC es va presentar a les eleccions assegurant que no facilitaria ni per activa ni per passiva un govern de dretes. I les va guanyar. Per tant, no demanarà impossibles al PSOE. Aquells temps en què l'independentisme parlava de minoria de blocatge a Madrid sembla que han passat a la història. Només Junts per Catalunya es manté en el no, però els seus escons són insuficients per a condicionar la investidura.

MÉS QÜESTIONS

El Consell nomena Alfred Boix, Isaura Navarro i Ignacio Blanco nous secretaris

autonòmics. Els membres del nou govern valencià s'han reunit avui per primera vegada, en un ple del Consell que tenia la tasca d'aprovar el nou organigrama. En la compareixença de premsa posterior, la vice-presidenta i portaveu, Mónica Oltra, ha anunciat alguns dels noms que ocuparan les 29 secretaries autonòmiques, entre els quals destaquen Alfred Boix, Isaura Navarro i Ignacio Blanco. Boix, fins ara diputat del PSPV, ocuparà la Secretaria Autonòmica de Promoció Institucional i Cohesió Territorial; Isaura Navarro, que va ser diputada de Compromís la passada legislatura i formava part de les llistes al congrés espanyol i al Parlament Europeu, enguany serà la nova secretària autonòmica de Salut Pública i del Sistema Sanitari Públic. Ignacio Blanco, que va ser portaveu d'Esquerra Unida i candidat a la presidència de la Generalitat el 2015, serà secretari autonòmic de Participació i Transparència. Oltra també ha anunciat que Joan Calabuig serà al capdavant de la Secretaria Autonòmica per a la Unió Europea i Relacions Externes. A càrrec de la Secretaria Autonòmica de la Vice-presidència hi haurà Ivan Castañón, i Helena Ferrando de la d'Atenció Primària i Serveis Socials. Alberto Ibáñez serà el titular d'Igualtat i Diversitat i Planificació; i Xavier Uceda, de la d'Organització del Sistema.

PSIB, Unides Podem i Més per Mallorca signen l'acord programàtic de governabilitat. Els dirigents del PSIB, d'Unides Podem i de Més per Mallorca, Francina Armengol, Juan Pedro Yllanes i Miquel Ensenyat, respectivament, han signat l'acord definitiu de governabilitat per a aquesta legislatura 2019-2023. L'acte s'ha fet al castell de Bellver de Palma i és la continuïtat dels acords pel canvi impulsats ara fa quatre anys. Aquesta vegada inclou cinc grans eixos: serveis públics amb educació, salut i serveis socials; habitatge, mobilitat i transició ecològica; model econòmic, on s'agrupa finançament, ocupació i turisme, entre més; administració i relacions institucionals amb transparència i funció pública; i en cinquè lloc, drets i llibertats

Joan Fuster. ARXIU

amb igualtat i solidaritat. En matèria educativa, proposaran una llei específica que inclourà un finançament adequat del sistema educatiu i promouran una educació gratuïta de zero a tres anys. En l'àmbit de salut, impulsaran nous centres d'atenció primària i una llei d'addiccions que regularà les ludopaties. En serveis socials, aprovaran una llei de protecció dels drets de la gent gran. Pel que fa a l'habitatge, crearan l'observatori de preus i desenvoluparan l'oficina de l'habitatge buit, i sobre la mobilitat hi haurà el compromís de tirar endavant una norma de mobilitat sostenible. En l'àrea de finançament estableixen de reclamar el pagament del deute de l'antic conveni de carreteres. Per a una ocupació de qualitat, garantiran sis mesos de feina a l'administració a tots els joves titulats que un any després d'haver acabat els estudis no hagin aconseguit una feina. A més, per a regular el 'tot inclòs', preveuen una llei sobre l'oferta turística lligada als excessos i al consum d'alcohol.

El Tribunal de Comptes andorrà posa en qüestió algunes contractacions i adjudicacions del govern. La contractació d'alguns eventuais per part del govern andorrà podria ser contrària a la llei. Ho indica l'informe del Tribunal de Comptes del 2017, en què fiscalitza l'executiu i avisa que no s'ha creat encara el registre de contractes d'accés públic, tal com era previst. També diu que hi ha hagut adjudicacions directes sense justificar-ne l'ús i que s'han observat pagaments per conceptes retributius dels quals no constava una regulació legal que els emparés. És el cas dels complements de guàrdies forenses, la prima de la secció canina, la permanència al Pas de treballadors públics, entre més. El govern va dir que el 2018 aquestes primes ja s'havien regularitzat. Finalment, el Tribunal de Comptes resalta que el contracte amb dues empreses d'autobusos per a oferir el servei de la targeta magna i la blava vencia el 31 de desembre de 2016 i, en canvi, el servei es va continuar prestant el 2017. Segons la institució, aquesta pràctica és contrària al

principi de concurrència que ha de regir la contractació pública.

LA XIFRA

97,1% és el percentatge del creixement de la inversió estrangera a Catalunya durant el primer trimestre d'enguany, en comparació amb el mateix període de l'any anterior. Són 704,5 milions d'euros, segons dades del Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme espanyol. En canvi, al conjunt de l'estat la inversió estrangera ha caigut un 40%.

TAL DIA COM AVUI

El 21 de juny de 1992, fa 27 anys, es va morir l'escriptor i assagista Joan Fuster. Tot i que va ser conegut popularment per la seva obra principal, l'assaig històric *Nosaltres, els valencians*, la seva tasca investigadora i editorial abraça diferents facetes i camps de coneixement, incloent-hi la lingüística, la història i la filosofia i el turisme. És considerat un dels assagistes en català més importants del segle XX.

LUIS GONZALO SEGURA

‘El Suprem legitima que un comandament de l'exèrcit digui “puta” a una dona’

Entrevista al tinent expulsat de l'exèrcit espanyol per haver-ne denunciat la corrupció · Ha publicat un llibre sobre les agressions sexuals a les forces armades

CLARA ARDÉVOL MALLOL

Luis Gonzalo Segura és ex-tinent de l'exèrcit espanyol. Quan va decidir de denunciar-ne la corrupció i els abusos va ser arrestat i maltractat pels seus comandaments, i el 2015, arran de la publicació d'un llibre sobre la seva experiència, el van expulsar del cos. D'aleshores ençà, lluita als tribunals perquè el readmetin, no vol cedir aquell espai als militars d'ultradreta. A més, amb els seus llibres continua denunciant els abusos de l'exèrcit i l'estructura i el funcionament postfranquista. Parlem amb ell sobre *En la guarida de la bestia*, en què denuncia la terrible situació de les dones a les forces armades, especialment pel que fa a les agressions sexuals. Explica que els agressors tenen total impunitat –jutjats per un tribunal militar que no s'hauria d'encarregar d'aquestes qüestions–, mentre que les víctimes es troben desemparades i acaben sempre expulsades del sistema.

—Expliqueu que les agressions sexuals a l'exèrcit tenen un patró comú. Quin és?

—Primer de tot, s'activa una maquinària repressiva, una autèntica arquitectura del silenci, per a intentar que no es denunciï, d'acord amb la fal·làcia que qualsevol denúncia embruta la institució. Si s'interposa la denúncia, entren en joc dos elements més. Un és el de la justícia militar o l'expedient disciplinari. Com demostren les estadístiques, en qualsevol dels dos casos, les possibilitats de condemnar són pràcticament nul·les. I fins i tot, quan hi ha una condemna, gairebé mai no se'ls expulsa de l'exèrcit. És més, en alguns casos hi ha ascensos i condecoracions durant el procés. Per exemple, un capità condemnat per vint-i-vuit agressions sexuals va ser condecorat el mateix dia que entrava a la presó. Només hi ha un cas documentat d'una expulsió, i és perquè l'agressió la va cometre un subordinat a un comandant. Li van aplicar un agreujant per haver trencat la disciplina i l'eficàcia del servei.

—Vaja, que va ser expulsat per haver agredit sexualment una dona que tenia

*Els agressors sexuals
tenen impunitat
absoluta a l'exèrcit*

*Les dones a l'exèrcit
queden en terra de
ningú*

un càrrec superior al de l'agressor, no pas per l'agressió sexual en si.

—Sí, perquè és l'únic cas. Hi ha casos molt greus en què, fins i tot havent-hi hagut condemna, no ha passat res. Aquests últims tres anys s'han presentat noranta denúncies, se n'han resolt quaranta-tres i no hi ha hagut cap condemna. Cap ni una! És una dada estremidora... Tornant al patró comú, l'altre element que entra en joc és l'assetjament laboral dels comandaments i de tot l'entorn, gairebé. Per culpa d'aquest assetjament, persones que podrien testificar es veuen pressionades i no ho fan. És una manera d'aïllar la víctima.

—Què més els passa, a les víctimes?

—Són expulsades del sistema, sigui per baixes psicològiques o per altres qüestions. Una de cada tres dones ha abandonat les forces armades de manera no natural. Les forces armades presumeixen que n'hi ha 15.000, però la dada que amaguen és que hi han ingressat 22.000. Quin és el problema? Una de les dones que va entrar en la primera promoció ara és coronel i encara li queden anys de carrera militar. És a dir, no hi ha hagut temps perquè les dones hagin marxat de les forces armades per causes naturals, com pot ser una jubilació. Que una de cada tres hagi abandonat per causes no naturals és una dada demolidora, però mai no s'ha obert cap investigació.

—Se sap que moltes abandonen per qüestions psicològiques. Com ho justifica el ministeri?

—Diu que aquestes dones ja tenien problemes físics o psicològics abans d'entrar a les forces armades. És curiós que ningú no se n'adonés durant els reconeixements mèdics. A més, que un terç de les dones que han abandonat tinguin problemes físics o psicològics és, com a mínim, sospitos. No vull dir que totes les dones que han abandonat hagin patit assetjament o agressions sexuals. Hi ha altres tipus de violència contra les dones, a l'exèrcit. Hi ha casos en què els tribunals han resolt que està justificat insultar les dones i dir-los

'puta', 'porca', 'grassa'... A més, hi ha un entorn clarament hostil en molts casos.

—Però es presumeix del contrari: que a l'exèrcit hi ha un 400% menys de denúncies en relació amb la societat espanyola.

—És una dada completament alarmant perquè no pot ser, per l'estructura d'impunitat que hi ha i perquè el treball militar dona peu a la violència cap a les dones. És una estructura molt vertical en què la jerarquia té molta importància i, a més, no és pas una oficina on es treballa de nou a tres. Hi ha períodes de convivència que poden durar sis mesos, i això facilita que hi hagi més assetjaments. La taxa de denúncies, per tant, hauria de ser superior, no pas quatre-centes vegades inferior. El ministre Morenés va deixar en evidència el problema.

—Que és que no es denuncia perquè no serveix de res?

—És clar. Quin missatge dona la justícia militar a les dones? És aterridor pensar que hi ha hagut noranta dones que han fet el pas de denunciar per mirar de posar fi a l'infern que vivien i s'han trobat que no hi ha hagut ni una sola condemna. Els agressors tenen impunitat absoluta i les dones estan completament des-emparedades.

—Heu parlat també de la importància de la jerarquia. Fins a quin punt la disciplina i la duresa en el tracte típica de l'exèrcit no justifica el masclisme?

—Totalment d'acord. Posa els pèls de punta pensar que el Tribunal Suprem legitima que un comandament digui 'grassa', 'porca', 'inútil', 'puta' a una dona només perquè allò és l'exèrcit i és un món dur i d'homes. És absolutament juràssic, una mentalitat tan retrògrada que fa por. I el problema és que les dones a l'exèrcit queden en terra de ningú. A la dreta, aquests comportaments li semblen acceptables, mentre que a l'esquerra, i a Catalunya i el País Basc, hi ha una desconexió amb l'exèrcit. Fins i tot, hi ha una certa lògica d'amic-enemic. Aquestes dones es queden en terra

de ningú i això és el caldo de cultiu ideal perquè es cometin aquests abusos. Moltes d'elles han arribat a l'exèrcit per lògiques laborals, no pas per un component ideològic. Per això no té sentit que pateixin l'abandonament, fins i tot, de col·lectius feministes. D'alguna manera, no deixen de ser l'enemic, perquè els moviments feministes estan lligats a l'antimilitarisme. I això és molt cruel!

—Expliqueu que els mateixos militars són còmplices de l'assetjament laboral i que, fins i tot, converteixen l'agressor en víctima. De quina manera?

—Hi ha un cas d'un mitjà de comunicació en què es pot veure com victimitzen un denunciador. Com que mai no hi ha condemnes, és molt freqüent que qui ha estat denunciador denunciï després la víctima. A més de no aconseguir cap condemna, estan exposades a aquesta mena de circumstàncies. Hi ha el cas d'una dona a qui van arrestar trenta-un dies per no haver aconseguit la condemna del comandament.

—De quina manera van justificar-ho?

—Ells argumenten que, com que no has aconseguit cap condemna, la teva denúncia és falsa. Aquest cas havia arribat al Suprem i el fiscal havia demanat que es condemnés. Hi va haver un vot particular favorable a la condemna, i això que aconseguir-ne un al Suprem és molt difícil... I la dona, després de tot plegat, es troba que l'arresten trenta-un dies perquè diuen que la seva denúncia és falsa. De no aconseguir una condemna a fer una denúncia falsa hi ha tot un món...

—I en què consisteixen aquests arrests a l'exèrcit?

—En aquest cas, trenta-un dies en un centre disciplinari. Jo hi he estat cent trenta-nou i, en molts casos, és pitjor que una presó. És completament discrecional. T'ho imposa el teu comandament i no tens cap possibilitat de defensa. És com si demà el teu cap volgués posar-te en una cambra i et digués: 'T'estaràs aquí trenta-un dies.' Hi pots recórrer en contra, però l'arrest l'has de complir

Coberta del llibre 'En la guarida de la bestia'. AKAL

immediatament. Si després et donen la raó, et donen trenta euros per cada dia d'arrest. Costa més recórrer i guanyar que no pas la indemnització...

—A més de denunciar aquestes decisions internes, sou crític amb la justícia militar. Per què?

—Un dels grans problemes que hi ha a Espanya és l'existència de la justícia militar. Ha de desaparèixer o quedar restringida a moments excepcionals,

com ara les declaracions de guerra, els estats de setge i els conflictes armats, tal com han fet pràcticament tots els països d'Europa. La justícia militar és un privilegi de l'exèrcit franquista que encara es conserva.

—Pel que fa a les agressions sexuals, hi ha dues coses que fan encara més greu aquesta justícia militar: que siguin aquests tribunals que les jutgin i que es permeti que els condemnats

El PSOE és una de les grans estafes del postfranquisme

a tres anys de presó puguin continuar a l'exèrcit.

—Sí, és terrible. A més, al jutjat central, dos magistrats dels tres que resolen són jurídic-militars, és a dir, que ni imparcialitat ni independència, i el tercer és només militar. Només militar! És un subjecte sense cap coneixement de dret, nomenat directament pel ministre de Defensa. És una barbaritat jurídica que viola el Conveni Europeu de Drets Humans.

—Quin és el paper dels polítics en tot això? Al llibre sou molt crítics amb el PSOE...

—La posició del PSOE em sembla absolutament lamentable. Fa un any que són al poder i han comptat amb Zaida Cantera, que ha patit assetjament sexual i laboral a l'exèrcit, i no han fet res per a modificar la situació. Tant Cantera com Margarita Robles haurien d'haver emprès una campanya per a millorar la situació pel que fa a la justícia militar. No tan sols no ho han fet, sinó que han continuat expulsant militars que havien patit autèntiques aberracions. Des d'una militar que va haver de suportar l'as-

setjament del seu cap, que fins i tot es masturbava davant seu, fins a una altra militar embarassada de quatre mesos a qui li van donar l'ordre d'excavar una rasa i que allò li provoqués un avortament. Això demostra o bé que no hi ha voluntat política o bé que el poder polític no té cap mena de control sobre el poder militar. I no sé què és més preocupant... Quan es van publicar aquestes informacions, el ministeri les va readmetre, però les dones no poden esperar justícia dels mitjans de comunicació.

—També parreu del paper d'altres ministres de Defensa del PSOE i d'un cas en què l'advocacia de l'estat es va posar de part de l'agressor.

—El PSOE és una de les grans estafes del postfranquisme. Carme Chacón arriba a ministra embarassada i ho van voler vendre com a símptoma de progrés. Quan va rebre una carta de vint filles de militars que eren assetjades per un coronel que era un depravat, el que va fer va ser jubilar-lo, sense emprendre cap procediment legal. Ella arriba just després del cas del capità condemnat

Zaida Cantera, diputada del PSOE, és ex-capitana de l'exèrcit espanyol. MARTA JARA / EL DIARIO.ES / CC BY-SA 3.0 ES

per vint-i-vuit agressions sexuals, que continua dins les forces armades, i no emprèn cap reforma per a eliminar l'article del codi penal que permet que els militars condemnats continuïn a l'exèrcit. Del PP no n'espero res, però sí que he d'esperar-ne alguna cosa, del PSOE de Margarita Robles i de Zaida Cantera.

—De fet, dieu que Zaida Cantera és una figura polièdrica.

—Efectivament. Perquè, tal com ella mateixa ha reconegut, mentre va ser militar no li va importar que agredissin sexualment les dones dins l'exèrcit, perquè ella era capità i pensava que allò no li passari. El més trist és que ara que és diputada i cobra 6.000 euros al mes tampoc li importa que la resta de dones siguin assetjades i agredides.

—El PP va crear les anomenades UPAS per lluitar contra l'assetjament laboral. Dieu que no funcionen. Per què?

—No tan sols no funcionen, sinó que han fet més greu el problema. La solució a una justícia de militars per a militars no és una unitat de protecció a l'assetjament de militars contra militars. Aquests militars han de tornar a la institució, i si comprometen un altre militar o un general, tindran problemes en la seva carrera. L'única solució possible a aquest exèrcit ultraconservador i antidemocràtic és eliminar la justícia militar o restringir-la. Segons que es veu a les estadístiques, les UPAS han canalitzat moltes més denúncies per vies internes d'expedients disciplinaris, en què la inseguretat jurídica encara és més gran.

—Un altre problema de les dones a l'exèrcit és el sostre de vidre. Fins ara es treia pit del cas de Patricia Ortega, primera dona que va arribar a coronel. Què en penseu?

—És molt probable que aviat visquem un espectacle fictici en què el PSOE ascendirà Patricia Ortega i més dones militars, però això no soluciona el problema de fons, que és que hi ha una estructura masculista que impedeix l'ascens de les dones. Si només hi ha una coronel entre

3.500 coronels i generals... Companys d'aquesta coronel que també van entrar el 1988 van arribar a coronel sis anys abans que ella. I militars que van entrar sis anys després van trigar sis anys menys a arribar-hi.

—I, relacionat amb això, el handicap de ser mare a l'exèrcit és pitjor que en qualsevol altra feina?

—Amb total seguretat. Moltes dones són molt ben considerades fins que són mares. Comencen a no considerar-les bones militars, les persegueixen i tenen problemes. Hi ha casos d'arrests de dones per haver-se presentat a les guàrdies amb el nadó quan les cridaven de manera irregular. A una militar la van sancionar per haver anat a una desfilada amb la criatura. No tenia amb qui deixar-la perquè la seva parella també era militar i també desfilava. Li van dir que havia de deixar el nadó amb algú que fos a la grada, com havien fet altres militars. No pots deixar un nadó a un desconegut, és un delictes. Tot plegat és molt kafkí.

—Al llibre també parreu de l'homosexualitat i expliqueu que els qui han fet pública la seva orientació sexual han estat expulsats.

—Sí, tots. A l'exèrcit impera aquella màxima americana de 'no preguntis i no caldrà que et responguin'. Mentre no se sàpiga, cadascú pot ser el que vulgui. Però fer-ho públic és diferent. En la qüestió de l'homosexualitat s'han d'introduir dues variables: el masclisme i el classisme. Totes dues se situen per sobre de l'homofòbia. Que a la tropa hi hagi dones lesbianes està ben vist perquè no deixa de ser masculinitzar una dona. Com que aquests subjectes no volen dones, tenir-hi un 'homenot' ho veuen bé. En canvi, que un soldat sigui homosexual està mal vist. Pel que fa a la variant classista, dones que són en comandaments superiors no poden revelar la seva condició. Una cosa és que a la tropa, que té llicència per a tenir vicis, hi hagi una lesbiana, i una altra cosa és que aquesta dona sigui oficial o sotsoficial. ■

L'única solució possible a aquest exèrcit ultraconservador i antidemocràtic és eliminar la justícia militar o restringir-la

La justícia militar és un privilegi de l'exèrcit franquista que encara es conserva

Catalunya i el rei d'Espanya

La dada LL'analista de dades Joe Brew mostra la manca de suport a la monarquia espanyola, i especialment al rei Felipe VI, a Catalunya

JOE BREW

Felipe de Borbó acaba de celebrar el cinquè any com a cap de l'estat espanyol. Com a símbol de la unitat i la força d'Espanya, tots els sectors de la política de l'estat van felicitar-lo.

Bé, no tots els sectors. Hi va haver un silenci eixorçador dels dirigents polítics catalans. Ni Carles Puigdemont, ni Quim Torra, ni Pere Aragonès, ni Alfred Bosch ni Miquel Buch, com tampoc cap dels altres membres del govern català, no van felicitar Felipe VI. Per què, aquest silenci? Per què ningú del govern català no va felicitar el rei d'Espanya en el cinquè aniversari del seu regnat? Potser és perquè feien una cosa que els dirigents polítics

electes fan millor que no pas els no-electes: representar el seu poble.

El fet és que una majoria aclaparadora de catalans desaprova la monarquia, en general, com a forma de govern, i a Felipe VI, en concret, com a cap d'estat. Independentment dels sentiments que tinguin cadascú sobre els dirigents catalans, Felipe VI o les diverses formes de govern, això són fets: la majoria de catalans no vol un rei.

Examinem-ne les dades.

LES DADES

Els catalans mostren menys confiança en la monarquia espanyola

Els catalans tenen molt poca confiança en el cap de l'estat espanyol. En una escala del zero al deu, on el zero és 'cap confiança' i el deu 'gran

Els catalans no aproven la monarquia espanyola. EFE

confiança', els catalans han assignat a la monarquia espanyola un valor de dos, aquests darrers quatre anys. El gràfic número 1 mostra com el nivell de confiança en la monarquia, que ja era baix, ha caigut encara més després de la manipulació que va fer el rei espanyol del referèndum d'independència.

Una puntuació de dos en una escala del zero al deu pot semblar baixa. Ho és. El gràfic número 2 mostra l'agregació de quatre anys d'enquestes sobre la confiança dels catalans en diverses institucions. La monarquia se situa per sota de totes les altres, fins i tot dels bancs.

No ha caigut només la confiança en la monarquia, aquests darrers anys. També ha caigut la confiança en la policia espanyola i en la Guàrdia Civil (gràfic número 3).

Però què en pensa, la resta de l'estat, del rei?

És difícil de saber si els catalans estan sols en la seva aversió a la institució monàrquica o si a la resta de l'estat espanyol se senten igual. No hi ha cap equivalent del Baròmetre d'Opinió Pública (BOP), d'on hem extret les dades dels gràfics anteriors, i el CIS va deixar de preguntar sobre la monarquia el 2015.

Dit això, les enquestes privades suggereixen que la majoria de ciutadans de la resta de l'estat no comparteix el sentiment antimonàrquic dels catalans. Una enquesta acabada de publicada a Vainitatís mostra que el 74% dels catalans prefereix una

república i tan sols el 21,6% la monarquia. Aquesta imatge és gairebé la inversa a Madrid, on hi ha un 62% de persones favorables a la monarquia i només un 37,4% de republicanes.

A qui li agrada la monarquia?

El BOP demana regularment a milers de catalans el seu grau de confiança en les institucions. Des del 2015, 13.804 catalans han respost a la pregunta del BOP sobre la monarquia. D'aquests, més de la meitat (6.662 o el 50,6%) han valorat la monarquia amb un zero. Només 1.638 dels 13.804 (12%) li donen una nota de sis o més alta.

Qui són aquest 12% dels catalans que aproven la monarquia? Vegem-ho.

Monàrquics per partit

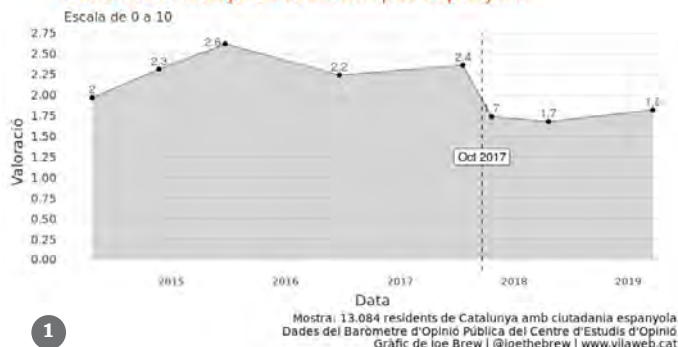
El gràfic número 4 mostra el percentatge de catalans de cada partit polític que tenen un alt grau de confiança (sis o més) en la monarquia espanyola. Només és una majoria entre els votants del PP.

Monàrquics per ideologia

El gràfic número 5 mostra la ràtio d'aprovació (més d'un sis) de la monarquia espanyola en funció de la ideologia política. Les dades són agrupades en categories de la següent manera: 0-2, extrema esquerra; 3-4, esquerra; 5, centre; 6-7, dreta; 8-10, extrema dreta.

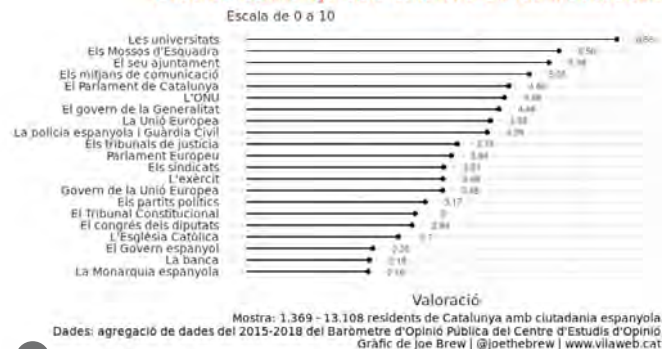
El gràfic mostra que el grau d'aprovació de la monarquia té una relació lineal amb la ideologia: com més a la dreta, més suport a la monarquia.

Grau de confiança en la monarquia espanyola

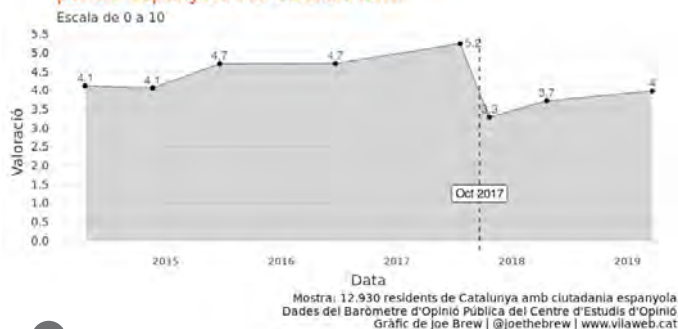
1

Grau de confiança dels catalans en les institucions

2

Grau de confiança dels catalans en la policia espanyola i la Guàrdia Civil

3

Taxa d'aprovació de la monarquia espanyola

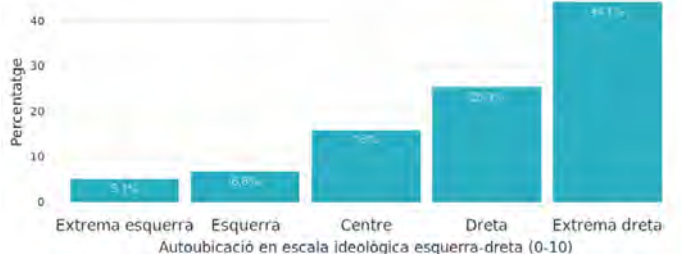
Per partit amb què simpatitza

4

Taxa d'aprovació de la monarquia espanyola

Per ideologia política de l'enquestat

5

Autoubicació en escala ideològica esquerra-dreta (0-10).
Mostra: 12.273 residents de Catalunya amb ciutadania espanyola (agregació 2015-2019).
Aprobació vol dir un grau de confiança de 6 o més en una escala de 0 a 10.
Dades del Baròmetre d'Opinió Pública del Centre d'Estudis d'Opinió.
Gràfic de Joe Brew | @joethebrew | www.vilaweb.cat.

Grau de confiança en la monarquia espanyola

Per llengua considerada 'pròpia', escala de 0 a 10

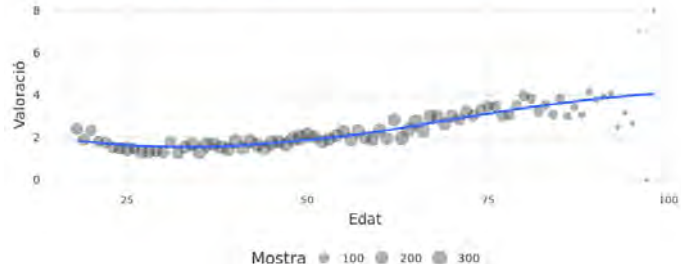

6

Mostra: 24.302 residents de Catalunya amb ciutadania espanyola.
Dades: agregació de dades del 2015-2018 del Baròmetre d'Opinió Pública del Centre d'Estudis d'Opinió.
Gràfic de Joe Brew | @joethebrew | www.vilaweb.cat.

Grau de confiança en la monarquia espanyola

Per edat, escala de 0 a 10

7

Mostra: 13.084 residents de Catalunya amb ciutadania espanyola.
Dades: agregació de dades del 2015-2018 del Baròmetre d'Opinió Pública del Centre d'Estudis d'Opinió.
Gràfic de Joe Brew | @joethebrew | www.vilaweb.cat.

Aquest fenomen no és específic a Catalunya. Com documenta el fil de Twitter de Lluís Orriols, la confiança en la monarquia espanyola a l'estat és molt més gran entre les persones de dretes que no pas entre les d'esquerreres, i l'escletxa s'ha anat ampliant, si més no fins al 2015, quan el CIS va deixar de fer la pregunta.

Suport a la monarquia i llengua

El gràfic número 6 mostra la relació entre la confiança en la monarquia espanyola i la llengua considerada com a pròpia.

Queda clar que aquells qui consideren el català com a llengua pròpia confien molt menys en la monarquia espanyola que no pas aquells que consideren que és el castellà. Dit això, val la pena de fixar-se en les dades de l'eix Y. Fins i tot entre els castellanoparlants, la confiança mitjana en la monarquia espanyola és de tres sobre deu.

Suport a la monarquia i edat

El gràfic número 7 mostra el grau mitjà de confiança en la monarquia entre els catalans segons l'edat. O els joves es tornen monàrquics amb el temps o en un futur el grau d'aprovació de Felipe VI caurà encara més, quan el grup d'edat que li dona més suport vagi desapareixent.

Conclusió

Hi ha un ampli consens antimonàrquic a Catalunya. Més de la meitat dels catalans puntuen la monarquia espanyola amb un zero en

termes de confiança general. Els catalans tenen menys confiança en la monarquia que en cap altra institució, per sota del govern espanyol, els bancs, la policia i els militars. I la tendència d'aquests darrers anys va àmpliament a la baixa.

Els pocs catalans (12%) que aproven la monarquia es concentren, en gran part, en l'extrema dreta política. El nombre de monàrquics a l'esquerra catalana és virtualment negligible, són un 5% a l'extrema esquerra i un 7% a l'esquerra. A banda de la ideologia política, la probabilitat de ser monàrquic a Catalunya va lligada a ser més gran, castellanoparlant i ser votant de partits nacionalistes espanyols (PP, Ciutadans i PSC).

Que la monarquia espanyola aconsegueixi més suport de la dreta política no hauria de ser cap una sorpresa, tenint en compte l'estreta relació entre els Borbons i el dictador Francisco Franco. Sorprenen el nivell tan baix de suport a la monarquia fins i tot entre els grups que en són més favorables. La majoria de catalans, fins i tot els de dretes, encara tenen molt poca confiança en la monarquia espanyola.

Independentment de la manera com hom se senti respecte de Felipe VI, és clar que la viabilitat futura del regnat dels Borbons a Catalunya és dubtosa. El suport al monarca espanyol a Catalunya és baix en tots els sectors, i més alt en els grups que són demogràficament en declivi. La tendència, especialment des de l'octubre del 2017, és a la baixa. ■

Els cinc membres de la Manada. EFE

La Manada: crònica d'un cas que podria canviar el codi penal

Tribunals Malgrat que la sentència del Suprem és una victòria per al feminisme, resta pendent l'abolició del supòsit d'abús sexual de la legislació espanyola, una demanda que ha revifat aquests darrers mesos

CLARA ARDÉVOL MALLOL

El Tribunal Suprem espanyol va emetre ahir una **sentència històrica**: va condemnar els membres de la Manada a quinze anys de presó per un delictes continuat de violació. Aquesta sentència rectificava la de l'Audiència de Navarra, que havia condemnat a nou anys de presó per abús sexual –i no per violació– José Ángel Pineda, Jesús Escudero, Alfonso Jesús Cabezuelo, Ángel Boza i Antonio Manuel Guerrero, i la del Tribunal Superior de

Justícia de Navarra, que l'havia ratificada. Una sentència absolutament polèmica que va despertar una indignació gairebé unànime per diversos motius. El primer, per la justificació de la condemna, que deia que no veia intimidació –i per tant, tampoc violació– en els fets, succeïts a Pamplona durant les festes de Sant Fermí del 2016.

Uns fets que eren clarament una violació múltiple a una noia de divuit anys es convertien en un 'abús sexual' perquè el tribunal considerava que, malgrat que no hi havia hagut consentiment de la víctima, tampoc no hi

Uns fets que eren clarament una violació múltiple a una noia de divuit anys es convertien en un 'abús sexual'

havia hagut intimidació ni violència per part dels agressors. Aquest punt en concret va ser especialment criticat pels col·lectius feministes, que consideren que tota relació no consentida implica alguna mena de violència de l'agressor i, per tant, s'ha de considerar una violació. A més, era difícil de justificar la manca de violència i intimidació tenint en compte que els agressors eren cinc homes, que la víctima no els coneixia de res, que van enregistrar-la, van robar-li el mòbil i van deixar-la en un estat de xoc provat al judici.

Quan l'Audiència de Navarra va emetre la sentència per abús, hi va haver manifestacions arreu del país i de l'estat espanyol. ALBERT SALAMÉ

Alguns altres detalls de la sentència van fer créixer la indignació, com ara que no fossin condemnats per violació de la intimitat tot i haver enregistrat el vídeo, i que Antonio Manuel Guerrero fos condemnat només per furt, i no per robatori amb intimidació. La qüestió més comentada, però, va ser el **vot particular** del jutge Ricardo Javier González, qui demanava l'absolució de tots els acusats perquè considerava que allò només havia estat 'sexe entre desconeguts', sense violència ni cap intenció de 'burla, menyspreu, humiliació, befa ni jactància' envers la víctima, la qual 'estava excitada', 'anava beguda' i 'tenia un rostre relaxat i distès'. Un vot particular que va arribar a llegir-se en trobades feministes com a exemple clar de la cultura de la violació i la culpabilització de la víctima.

La sentència va marcar un abans i un després dins el moviment feminista i la societat de l'estat en general

La sentència va marcar un abans i un després dins el moviment feminista i la societat de l'estat en general. Es van convocar **nombreuses manifestacions**, i els següents 25-N i 8-M van estar marcats pel cas, amb lemes com ara 'Germana, jo et crec', 'Només sí és sí' o 'No és abús, és violació'. De fet, el rebuig a la sentència va tenir força consens, tant en l'àmbit social com en el polític. Polítics de tots els colors van manifestar la seva indignació i el ministre de

Justícia d'aleshores, Rafael Català, va qüestionar les capacitats del jutge González i va arribar a dir que tenia 'algun problema singular' i que tots ho sabien. Qui va tancar files amb el tribunal va ser el poder judicial: set associacions de jutges i fiscals **van demanar** la dimissió del ministre per aquestes declaracions, mentre que el Consell General del Poder Judicial i el Tribunal Suprem espanyol van emetre **un comunicat** defensant la sentència i l'Associació de Fiscals **va defensar** el tribunal.

La indignació va continuar creixent els mesos següents, sobretot quan la mateixa Audiència de Navarra va decretar la llibertat provisional per a tots els membres de la Manada i Antonio Manuel Guerrero –que havia provat d'obtenir el passaport malgrat tenir-ho prohibit– es va reincorporar a la Guàrdia Civil

i Alfonso Jesús Cabezuelo a l'exèrcit.

Cultura de la violació en 'prime time' i revictimització de la víctima

És evident que el ressò mediàtic del cas ha servit per a donar visibilitat a la qüestió del consentiment, per a reflexionar sobre quina mena de sexualitat es fomenta entre els homes joves, per a revisar la seguretat de les dones als espais festius i d'oci nocturn i per a crear consciència sobre el fet que no cal un no explícit de la dona perquè la relació sigui considerada violació. No obstant això, aquest ressò mediàtic també ha implicat un procés de revictimització de la víctima, que, a més de la violació, ha hagut de suportar el qüestionament constant de certes cadenes de televisió, que hi han dedicat hores i hores i que han donat veu a l'advocat dels acusats mol-

tes vegades. No s'ha acabat veient una cosa que molts temien: una entrevista a un dels membres de la Manada.

El procés de revictimització no ha estat mediàtic i prou. La víctima s'ha vist sotmesa a un qüestionament constant també al judici, on el jutge González va preguntar-li si havia fet prou per a mostrar als agressors el seu estat de xoc i la defensa va argumentar que la prova que no havia estat violada era que duia una vida social normal i que penjava fotografies a les xarxes socials. Un argument que se sostenia d'acord amb l'informe que s'havia encarregat a un detectiu privat. Després del judici, a més, es van difondre les dades personals de la víctima per internet.

Aquest procés de revictimització no és exclusiu del cas de la Manada. Segons que explicava l'advocada Laia Serra

en una **entrevista** a VilaWeb, el nivell de 'frustració, angoixa, espera, qüestionament, incomprensió i manca de sensibilitat' a què són sotmeses les víctimes d'agressions sexuals per part de la justícia i els cosos policíacs és 'tan perjudicial' que fins i tot en els casos que acaben guanyant, moltes víctimes asseguren que no ho tornarien a denunciar. 'La Manada és un cas paradigmàtic i representatiu. Aquí, si més no, pel focus mediàtic, s'han hagut d'esforçar a redactar, argumentar i donar un tractament de fons en la matèria. Moltes vegades, si no hi ha aquesta pressió comunicativa, les coses es fan d'una manera molt més destrallera', deia l'advocada.

La reforma del codi penal, l'assignatura pendent

Aquesta sentència és una victòria per al moviment

La legislació diferencia entre abús sexual i agressió sexual

feminista, però no serà una victòria completa fins que no es materialitzi la principal reivindicació en relació amb aquest cas: la reforma del codi penal perquè es qualifiqui d'agressió sexual qualsevol acte sense consentiment, tal com assenyala el Conveni d'Istanbul.

Actualment, la legislació diferencia entre abús sexual i agressió sexual. El primer delictes consisteix a accedir al cos d'una altra persona sense consentiment, però també sense violència o intimidació. El segon, en canvi, implica accedir al cos d'una altra persona sense consentiment i amb violència i intimidació. Dins d'aquest delictes s'inclouen les violacions, que impliquen alguna mena de penetració.

Per als col·lectius feministes, el supòsit d'abús sexual no hauria d'existir, perquè és impossible accedir al cos

Quan l'Audiència de Navarra va emetre la sentència per abús, hi va haver manifestacions arreu del país i de l'estat espanyol. ACN

El cas de la Manada podria empènyer a un canvi en el codi penal de l'estat espanyol

d'una persona sense consentiment sense sotmetre-la a alguna mena de violència o intimidació. Aquest supòsit obre la porta a condemnar per abús sexual i, per tant, a menys anys de presó, els qui agredeixen sexualment menors –que tenen menys capacitat per a oposar resistència– i els homes que violen dones que estan sota els efectes de l'alcohol o les drogues. En definitiva, qualsevol cas en què no hi hagi una resistència o un no explícit. Així ho explicava l'activista Irantzu Varela en una **entrevista** a VilaWeb després de la sentència: 'S'ha de canviar el codi penal perquè és força difícil obligar algú a fer una pràctica sexual sense consentiment i que això no sigui violència ni que la persona no estigui intimidada. Ella no fa expressions actives de negar-s'hi, però em pregunto quantes de nosaltres ens hi hauríem negat obertament, davant cinc homes d'una mida que doblés la nostra. Com que cap d'ells no la va apuntar amb una arma, es considera que no hi va haver violència.'

Països com Islàndia, Irlanda, Bèlgica, el Regne Unit, Alemanya i Suècia no tenen aquest supòsit en el codi penal. El cas de la Manada po-

Aquest cas ha posat sobre la taula també el debat sobre què fan els homes davant la violència sexual

dria empènyer a aquest canvi a l'estat espanyol, d'una manera similar al cas d'Ana Orantes. La indignació pel seu assassinat en mans del seu marit després d'haver denunciat la violència que patia en un programa de televisió va comportar reformes legislatives importants en matèria de violència de gènere a l'estat espanyol. En el cas de la Manada, quan es va dictar la sentència, el govern del PP va decidir d'encarregar amb urgència un informe a la Comissió de Codificació, òrgan consultiu del Ministeri de Justícia, per a revisar el codi penal en aquest sentit. Durant el mandat de Pedro Sánchez, els experts de la comissió van proposar d'eliminar aquest supòsit i el govern socialista va acordar amb Unides Podem d'impulsar una reforma del codi penal que, a més d'eliminar-lo, introduís el consentiment exprés de la víctima en la tipificació dels delictes sexuals, segons l'acord a què es va arribar per al pressupost espanyol. L'objectiu era que el consentiment es convertís en 'clau nuclear' en aquesta mena de delictes. 'Si una dona no diu que sí explícitament, tota la resta és no', deia el pacte. Amb la convocatòria d'eleccions, aquesta proposta ha

quedat paralitzada, pendent que es formi un nou govern.

L'erotització de la violència contra les dones, un debat paral·lel

El cas de la Manada també ha servit per a qüestionar quin model de sexualitat es fomenta entre els homes joves i quin paper hi té la pornografia. El vídeo de la violació de la Manada va ser un dels més cercats a les pàgines pornogràfiques durant aquells mesos, de la mateixa manera que molts homes van cercar el vídeo sexual de la dona que **es va suïcidar** després d'haver patit assetjament per part dels seus companys de feina. Els col·lectius feministes consideren que són dades que evidencien que la violència contra les dones és excitant per a molts homes i que la pornografia acaba normalitzant les violacions.

En aquesta mena de pàgines, els actes sexuals en què nombrosos homes sotmeten sexualment una dona són freqüents, com també ho són les etiquetes de 'violació'. És per això que **activistes feministes** sostenen que la pornografia és culpable que homes com el jutge González no es plantegin que una dona pugui sentir-se incòmoda o

forçada en una situació similar traslladada a la vida real. De fet, corrents del feminisme com el feminisme radical sempre han alertat de la relació entre pornografia i violació, i aquest debat ha revifat recentment amb les polèmiques declaracions de la diputada del PSOE Andrea Fernández, que considera que s'ha de regular la pornografia perquè 'allà s'hi eduquen les Manades'.

Molt lligat al debat sobre la pornografia, aquest cas ha posat sobre la taula també el debat sobre què fan els homes davant la violència sexual. Sovint s'ha dit que la Manada no eren només cinc, sinó que eren els vint-i-un integrants del xat de WhatsApp amb el mateix nom que els violadors utilitzaven per treure pit de les seves reiterades agressions a les dones (com una altra violació a Pozoblanco, a Andalusia), en què es passaven els vídeos que enregistren i deien obertament que utilitzarien drogues com la burundanga per a violar-les. La complicitat, normalització i banalització de la violència sexual d'aquell xat com a reflex d'una misogínia que, lluny de disminuir amb la revolució sexual, l'ha acabat fent còmplice. **III**

Els jutges del Tribunal Suprem espanyol que dictaran la sentència contra els presos. EFE

El primer lliurament de la condemna, amb insult a l'ONU inclòs

Diari d'un judici polític El factor internacional ajuda a veure més nítidament la posició de Marchena i els magistrats, que és la de mantenir la mà dura

JOSEP CASULLERAS NUALART

D'ençà del 'vist per a sentència' de Manuel Marchena, hem tingut l'oportunitat de veure els arguments jurídics del tribunal un parell de vegades: la primera, per a justificar que Oriol Junqueras no pogués anar a l'acte de promesa de la constitució espanyola ni exercir les seves prerrogatives com a eurodiputat, i la darrera, amb les explicacions amb què desestima la petició de tots els presos polítics (tret de Jun-

queras i Romeva, que no van presentar cap recurs) de quedar en llibertat provisional fins que no es faci pública la sentència del judici contra el procés. I tant els arguments de Marchena i els altres sis magistrats del tribunal com la decisió mateixa de deixar-los a la presó prefigura una sentència condemnatòria, oimés amb la duresa de les explicacions, l'adhesió a les tesis de les acusacions i l'agressivitat verbal emprada per a desacreditar el Grup de Treball de les Nacions Unides contra les Detencions Arbitràries, que havia exigint l'allibera-

Crida l'atenció la irritació envers el dictamen de l'ONU al llarg de la interlocutòria

ment immediat de Junqueras, Cuixart i Sánchez (perquè són els tres primers que van denunciar el cas a l'ONU) i una indemnització per a tots ells.

Crida l'atenció la irritació envers el dictamen de l'ONU al llarg de la interlocutòria, en què els magistrats dediquen un paràgraf a explicar que no hi ha hagut cap situació nova ni sobrevinguda que els faci modificar la decisió que ja va prendre Pablo Llarena per a mantenir-los en presó preventiva, i a dir que es troben en la fase final de la resolució judicial de la causa, i en canvi empenen una desena de pàgi-

CAUSA ESPECIAL/20907/2017

Con todo ello, si contemplamos la incerteza que existe de que la voluntad política mayoritaria sea respetar el orden legal para lograr la aspiración de independencia que aun hoy comparte el investigado, y si evaluamos la todavía cercana determinación con la que el investigado condujo su grave actuación delictiva, debe concluirse que persiste el riesgo de reiteración delictiva que se niega en la petición de libertad, aún cuando las aportaciones del investigado tengan que ser necesariamente ajenas a la actividad parlamentaria a la que se ha renunciado.

Fragment de l'escrit del Tribunal Suprem per a denegar l'alliberament dels presos polítics. vv

nes a mirar de desacreditar no tan sols els arguments del Grup de Treball contra les Detencions Arbitràries sinó també la credibilitat i l'honestedat dels experts. Tots ells van elaborar les conclusions després d'haver escoltat els demandants i l'estat espanyol, que va presentar les seves al·legacions, invocades i referides en el dictamen del grup de les Nacions Unides.

Però Marchena i els altres magistrats diuen que subscriuen els arguments de l'advocacia de l'estat i del govern espanyol per a impugnar dos dels membres del grup 'per manca d'imparcialitat i d'objectivitat', pel fet que l'advocat de Cuixart, Sánchez i Junqueras en aquesta demanda, Ben Emmerson, 'hauria desenvolupat una activitat concomitant' amb ells quan va ser relator de l'ONU. Però sobretot basen l'argument de la manca d'honestedat en el fet que la notícia es filtrés abans de ser publicada ofi-

cialment, i acusen Emmerson de ser-ne el responsable. Ara bé, passen per alt que abans del dia de la publicació oficial, l'única part que disposava anticipadament del dictamen era, en aquest cas, l'estat espanyol.

Desqualificació fins a l'insult

És sobre les qüestions de fons de la resolució de l'ONU que el tribunal desplega la seva irritació, pels arguments que ataquen durament l'arbitrarietat i la motivació política de les decisions judicials, preses pel Suprem mateix, d'haver mantingut tancats durant tants mesos els presos polítics. I diuen: 'El dictamen del WGAD [les sigles del grup, en anglès] conté també valoracions probatòries inassumibles sobre la concurrència de la violència com a element típic del principal delictes pel qual s'ha formulat l'acusació [...]. S'hi inclou una valoració a cegues d'elements

probatòris l'autèntica realitat dels quals no ha pogut ser apreciada pels redactors de l'informe.'

I encara van més lluny, quan neguen un dels casos més escandalosos de tota la instrucció: la decisió de Pablo Llarena de mantenir tancat a la presó Joaquim Forn amb l'argument que es refermava en la seva ideologia independentista. Marchena i la resta del tribunal diuen avui això: 'No falten pas, en el dictamen, afirmacions extravagants, mancades de tota lògica i d'impossible encaix en el nostre sistema processal. És el cas de l'apartat 117, segons el qual "el grup de treball va rebre informació convincent, no refutada pel govern, sobre la situació del senyor Forn, detingut i acusat en aquesta causa, i que fou persuadit de suprimir el seu activisme en favor de la causa independentista a canvi de ser alliberat".'

Diu el tribunal que aquesta afirmació 'és una insídia, que només pot ser subscripta des d'un groller desconeixement dels principis que defineixen el procés penal en el nostre sistema constitucional'. La 'insídia' es fonamenta en aquesta afirmació que feia Llarena el 2 de febrer de 2018 per a rebutjar la petició de llibertat de Joaquim Forn: 'L'investigat, en l'expressió de la seva legítima llibertat ideològica, manté lògicament el seu ideari sobiranista, cosa que, tot i ser vàlida constitucionalment, no significa que s'hagi de renunciar a avaluar. [...] Si considerem la incertesa que hi ha que la voluntat política majoritària sigui la de respectar l'ordre legal per a atènyer l'aspiració d'independència

Aquesta fúria discursiva d'avui l'han motivada els arguments contundents i nítids del grup de l'ONU contra les detencions arbitràries

Totes aquestes decisions, i els arguments amb què les sostenen, fan tota la impressió d'un lliurament per fascicles d'una sentència condemnatòria

que avui encara comparteix l'investigat, i si avaluem la determinació, encara avui, amb què l'investigat va conduir la seva greu actuació delictiva, s'ha de concloure que persisteix el risc de reiteració delictiva que es nega en la petició de llibertat.'

Llarena, en la fase d'instrucció, ja parlava directament d'actuació delictiva. I els seus arguments eren un atac directe i flagrant contra la llibertat ideològica, contra el dret de participació política i contra la llibertat de moviments d'un dels presos polítics. Quan va començar aquest judici, el mes de febrer d'enguany, Marchena tenia l'oportunitat d'allunyar-se del to, les maneres i les decisions de la instrucció de Llarena –una fase greument vulneradora de drets fonamentals dels presos i els exiliats–, de desmarcar-se'n i obrir una nova mirada basada en els fets que s'anessin desplegant a la sala de vistes. Algú va pensar que ho feia, per la moderació en les formes i algunes decisions formals que va prendre en les primeres sessions. Però a les acaballes del judici va oferir la seva versió més autoritària i cínica amb les defenses i alguns dels

testimonis de les defenses. I ara, acabat el judici, amb els principals mitjans espanyols reverenciant-lo i amb alguna crida fins i tot a dedicar-li un carrer, Marchena i tots els altres magistrats mostren clarament un posicionament hostil envers els arguments dels acusats, favorable als abusos penals que ja s'han comès contra ells.

Novament, l'autarquia judicial

I sembla que qui ho desencana sigui l'estranger, és a dir, l'opinió vinguda de fora que qüestiona els procediments interns en un cas que és nuclear a l'estat de dret espanyol i que és, ni més ni menys, que la unitat d'Espanya, d'acord amb allò que va proclamar el president del Suprem, Carlos Lesmes, en la inauguració de l'any judicial del 2017. Perquè aquesta fúria discursiva d'avui l'han motivada els arguments contundents i nítids del grup de l'ONU contra les detencions arbitràries, i la maniobra inèdita i difícilment explicable jurídicament amb què es va prohibir a l'eurodiputat Junqueras d'assistir al ple d'Estrasburg del 2 de juliol és que quedaria fora de la jurisdicció espanyola

(en paraules textuais), que la darrera paraula sobre la seva situació deambulatória, sobre la seva llibertat de moviments i sobre la seva immunitat la tindria el Tribunal de Luxemburg, i no el Tribunal Suprem.

Això recorda la irritació sorprenent de la sala d'apel·lacions del Suprem contra la justícia alemanya quan el Tribunal Superior de Slesvig-Holstein es va oposar a l'extradició per rebel·lió de Carles Puigdemont i el va deixar en llibertat. Hi havia una agror que, justament avui, es repeteix per part de la mateixa sala, de manera gairebé obsessiva, en la interlocutòria feta pública a la tarda confirmant el processament dels exiliats Toni Comín i Meritxell Serret en aquesta causa. El cor argumental és el rebuig i el menyspreu a la decisió dels magistrats de Slesvig-Holstein. 'Doncs bé, per més que el Tribunal de Slesvig-Holstein va disposar en aquesta segona sentència d'un material probatori que li fou remès des d'Espanya, a la qual cosa s'ha d'afegir el fet que la fiscalia de l'estat federat alemany assumia en els seus escrits substancialment les tesis que sosté la fiscalia del TS espanyol,

el tribunal alemany, a més d'incórrer en intromissions jurisdiccionals que denuncia el ministeri fiscal, aplica un cúmul de criteris de fons que s'aparten de les dades que hi ha en la present causa.'

Quina contradicció. Ja ho vam veure ara fa un any: el Suprem va enviar una muntanya de 'proves' als jutges alemanys perquè analitzessin el fons de la qüestió de la violència l'1-O, i quan els jutges van prendre una decisió –que no els era favorable–, es van queixar que haguessin entrat en el fons de la qüestió. El factor internacional molesta el Suprem i l'incomoda. És allò de 'no ha de venir ningú de fora a dir-nos què hem de fer'. Perquè és aquest factor que fa entrar més en contradicció i que compromet més les decisions judicials espanyoles en aquest procediment. És ensems el factor que ajuda a veure més nítidament la seva posició, i aquesta és de mà dura. Perquè totes aquestes decisions, i els arguments amb què les sostenen, fan tota la impressió d'un lliurament per fascicles d'una sentència condemnatòria, a la qual tan sols ens manca de saber de quants anys de presó serà. ■

7 DIES

{ La selecció de la setmana { 17-21 de juny

Dimecres 19.
Els draps bruts de
Javier Zaragöza,
l'ideòleg de la causa
general

EFE

Dijous 20. Operació mal menor: així es va
barrar el pas a Albiol a la batllia
de Badalona

EFE

Dimarts 18.S'obre la via de Luxemburg
contra la Junta Electoral
espanyola

CJUE

JOSÉ MARTÍ GÓMEZ

‘Els Lara no tornaran a manar mai més a Planeta’

Entrevista amb José Martí Gómez (1937), autor del llibre ‘Los Lara. Aproximación a una familia y a su tiempo’

ALBERT SALAMÉ

ANDREU BARNILS

José Martí Gómez (1937) és un dels periodistes més reconeguts i premiats del país. Té dos premis Ciutat de Barcelona i un Nacional de Periodisme. D'ençà de l'any 1963 ha treballat en una munió de redaccions: del Correo Catalán al Por Favor, passant per El País i La Vanguardia. Actualment, a vuitan-

ta-un any, treballa de tertulià a la SER, cada dissabte. Ara ha escrit el seu dotzè llibre, *Los Lara. Aproximación a una familia y a su tiempo* (Galaxia Gutenberg), obra escrita durant tres anys, amb pausa inclosa per a recuperar-se d'un càncer que ja és història. Coneixia els Lara, els poderosos editors del Grup Planeta, i ara ha entrevistat una

setantena de persones de l'entorn, inclosos els néts, la tercera generació. Martí Gómez rep VilaWeb al seu pis per parlar d'una de les famílies que no descriuen tan sols un llinatge, sinó un país sencer.

—Pare Lara. Impressiona l'entrevista que publiqueu on deia: sóc, he estat, i

El fill el definia així: era viu com la fam, colèric com un legionari

Hi havia esbrincades que deixaven la gent plorant

seré franquista tota la vida. Va entrar amb les tropes de Franco per la Dia-gonal.

—Sí. Va ser franquista fins al final. Sembla ser que sempre portava una pistola a sobre. Lluís Bassets explica que un dia es va aixecar de la butaca i la hi va ensenyar. I després hi ha la història que un dia anava pel carrer amb la dona i el van atracar. I aleshores ell es va treure la pistola i el va portar a peu detingut fins a comissaria. El fill el definia així: era viu com la fam, colèric com un legionari.

—M'han explicat que havia entrat a impremtes de Barcelona amb la pistola a la mà per robar paper.

—Jo això no ho sé. Hi ha una part d'ell que és llegenda. Per exemple, després de sortir el llibre em va arribar que les primeres 50.000 pessetes les havia rebudes de Queipo de Llano [general franquista]. Jo crec que no és veritat. Quan ell arriba a Barcelona es posa a treballar a la fàbrica Pirelli.

—'Les grans multinacionals tenen l'origen en un robatori.' Una frase clàssica. Hi esteu d'acord?

—Sí. Jo potser no diria d'un robatori. Però sí, totes les grans empreses que diuen que surten d'un geni creador, en realitat tenen alguna part fosca: robatori, transaccions il·lícites que després es van emblanquint. De la Rockefeller a més. I els orígens de Planeta són estranys. Després s'emblanquina i queda una empresa sòlida i normal. El pare Lara, al principi, per exemple, no pagava els proveïdors. I dels drets d'autor als escriptors, doncs ni drets d'autor ni res. En feia el que volia. O el Premi Planeta. Ho expliquen bé Marsé i Semprún. El premi Planeta eren molts milions, però en realitat eren els drets d'autor de la primera edició.

—Virtuts del vell Lara?

—Que es va saber envoltar de bons col·laboradors que en acabat van ser fidels. I després, totes les fonts ho reconeixen, ell va ser franquista fins al final, però a l'hora d'editar, editava marxistes i falangistes. Jugava les dues cartes.

—Tòpic: la gran assessora literària era la seva dona. I vos dieu que no, que és Pérez Tejada.

—No. Jo no ho dic. Ho diu Bombardero. El llibre es basa en tres potes: el coneixement personal meu, la gent que ha escrit sobre ell i, finalment, unes setanta entrevistes. I una de les entrevistes és amb Bombardero, un dels seus homes de confiança, que m'explica que el seu assessor era el fiscal Romero de Tejada. I vaig parlar amb el seu fill, que m'ho va corroborar. El fill em va dir que el fiscal havia deixat de ser jurat del Planeta, perquè deia que era contrari amb la legalitat. El premi sempre anava a gust de l'editor, no del jurat. El premi Planeta, fixeu-vos-hi, ha estat injuriat per tots els escriptors, però tots s'hi han volgut presentar.

—Inclosa, i m'ha sorprès, Montserrat Roig.

—Sí. Ella que el criticava tant i després s'hi presenta. Amb pseudònim, però s'hi presenta.

—De les setanta entrevistes, quants no han volgut posar-hi el nom?

—Uns vint.

—Bridge. La importància del bridge a la família Lara.

—En el cas de Planeta, l'equip de gestió actual i passat del grup Planeta es crea en partides de bridge: Lara, Crehueras, els dos fills es troben per jugar-hi. Es veu que hi ha molta afecció. Ho desconecia. A mi me'n va parlar un dels jugadors, el periodista Joaquim Maria Puyal, que em va dir que Lara era un bon jugador, com els seus dos fills.

—Lara vell, capaç de ser empàtic i dur a la vegada.

—Expliquen alguns directius que hi havia esbrincades que deixaven la gent plorant. I al costat d'això, podia ser molt empàtic. I la relació amb el seu fill, com m'han confirmat els néts en el llibre, va ser difícil. Fins i tot pot haver-hi en algun moment un acte violent per part del pare. Gonzalo Pontons, de Crítica, parla

que hi ha alguna cosa de psicoanàlisi, en la seva relació. La necessitat de matar el pare. De ser més que ell. Això explicaria aquesta voracitat del fill.

—**El pare deixa una empresa de mil treballadors. El fill, l'apuja a... deu mil!**

—Perquè el fill té interès en el llibre, però no tant. Vol fer grup multimèdia: ràdio, televisió, revistes, i l'editorial. Però no sé si aquestes operacions eren ben fetes: després del llibre he vist que Planeta s'ha venut Editis, per exemple, la gran editorial francesa.

—**Els Lara editors s'hi avenien, amb els seus col·legues?**

—El fill, sí. El pare, no. El pare, els drets d'autor els robava descaradament. La Carmen Balcells i ells es barallaven molt. Com deia el fill: jo ja no he hagut de fer putades. Les va fer totes el pare. En canvi tots els editors, Herralde, Carlos Plaza, Beatriz Maura, Vallcorba, en parlaven molt bé, del fill.

—**El pare, franquista. I el fill?**

—El fill no ho era. La gent que el coneixia creu que votava el PP, però tampoc no n'estan segurs. El fill era políticament incorrecte. Els independentistes s'emprenyaven perquè deia aquella frase: la independència no arribarà mai, i ells ho saben. I els constitucionalistes s'empenyaven quan deia: el 95% dels catalans estan descontents amb Espanya. Era culte, molt més que el pare, però tenia el cop de geni Lara. Arriba un dia que el pare diu que José Manuel és poc llest i fa hereu el fill segon, Fernando. Molt metòdic. El que acaba manant, primer, i morint després, en un accident. La llegenda diu que els dos germans no s'entenien. I no és veritat. Els dos germans s'entenien. El cop d'estat del pare no els va afectar.

—**Quin error del pare pensar que era poc llest, doncs.**

—Potser perquè s'assemblava més a ell. Més rebel. Més inoportú.

—**El fill tenia per poca cosa la burgesia catalana. Els considerava covards, i**

ALBERT SALAMÉ

que només havien fet diners després d'aprofitar-se de tres guerres: les dues guerres mundials i la de 1936-1939. És això?

—Sí. Ell amb la burgesia catalana era brutal. Brutal. Diu que el català té seny, però és un cagat. Això deia. Quan arriba a la presidència del Cercle d'Economia, en molts documents es veu aquesta visió crítica. Creia que eren incapaços de fer grans empreses.

—**Per què compra La Razón?**

—Perquè ell vol entrar a Madrid. La imatge que tinc d'ell és la de l'editor anglosaxó, que té molts mitjans i d'ideologies diferents. Ell tenia la Razón, la Sexta, Antena 3, té l'Avui i l'intenta salvar. Ell sempre deia, i amb raó: 'Em critiquen molt, però quan Edicions 62 era a punt de tancar ningú de la burgesia catalana, ni cap independentista, no ve a salvar-la. I ho he de fer jo.'

—**I per què salva l'Avui?**

—La Generalitat li ho demana. Però no se'n va sortir. Ja era a l'agonia.

—**El 'príncep de les tenebres', Mauricio Casals. Persona clau.**

—Quan Lara arriba a Madrid hi ha el PP. I la relació amb el PP no la tenia. I Casals l'hi reconduïx. Aleshores arriba Rodríguez Zapatero. I torni a fer-li la relació. Casals és l'home que li fa de pont, el seu assessor. Ni a Madrid el reben amb els braços oberts, ni aquí tampoc, al Cercle d'Economia. Dins les quatre-centes famílies no hi és pas. No té connexions.

—**Hi ha una frase brutal: 'El català de merda que continuï esperant', dit per Rodríguez Zapatero a la seva secretària. Lara ho sent mentre esperava per ser rebut. Entra al despatx i crida: 'Aquest català de merda se'n va.'**

—Aquesta escena me la va explicar Lara a mi, però s'ha de posar entre parèntesis.

La discussió amb Rodríguez Zapatero i Lara hi va ser. Ara, si va anar així... Ell tenia gran capacitat per imaginar. I s'atorgava coses que no eren certes. Lara és així. Són caràcters de grans empresaris sortits de no res, que tenen necessitat d'una autoafirmació permanent. Tinc raó perquè ho dic, punt. O crear dins el cos de la vora la sensació de por. Esbroncades.

—Crehueras és el que ha robat la cartera als néts? És això?

—Sembla que sí. Diria que sí. A l'epíleg, m'hi falta una cosa, que me l'expliquen ara: llàstima que no hagi aprofundit en les maniobres del 'príncep de les tenebres', Maurici Casals, i Crehueras per defenestrar José Manuel Lara nét. Jo li vaig trucar, al nét José Manuel. I no va voler parlar. Suposo que hi ha una raó. La vídua de Fernando i les dues germanes Lara potser no s'entenien amb la vídua de José Manuel Lara fill. I el nét, impulsat per la mare, va intentar fer-se fort. I els altres van fer l'operació per liquidar-lo. La sensació que tinc és que els Lara no tornaran a manar mai més a Planeta. Sensació meva. Després de Crehueras potser vindrà un executiu de fora. I potser la família en vendrà la seva part, aleshores.

—La tercera generació, on paren?

—Patricia és la més llesta, diuen. Filla de Fernando. Té una galeria d'art a Londres, que li va molt bé. El seu germà Fernando ara ha entrat a Planeta. Però encara és molt jove. Dels fills de José Manuel, un és a Planeta. Una filla treballa a La Razón. Una filla porta afers jurídics. I Pablo porta revistes. Però amb poc pes.

—Què és Hemisferio?

—És una societat difícil d'explicar, però en síntesi és: els diners de Lara posats aquí, on els inverteixen. Ara, inverteixo a Vueling i després els retiro. Tenen immobiliàries, per exemple.

—EAE, universitat on els Lara tenen molta inversió.

—En aquest moment és una universitat

en línia i presencial. També és seva. I diversifiquen molt cap a l'educació.

—Llegint el llibre pensava: no sé si explica més una família o un país.

—L'intent és, a través d'una família, explicar un país. Per això hi surt tanta gent que dius: i ara aquest per què hi surt?: Ferrer Salat, Samaranch.

—I aquest país que descriu em sembla un país ocupat. Derrotat. Hem de donar una Creu de Sant Jordi a un franquista, ara? Doncs sí.

—I la hi donen, efectivament, la Creu de Sant Jordi, al Lara vell. I el fill, per exemple, potencia molt el col·legi Aula, on s'eduquen les elits. Doncs quan mor, li fan un homenatge, i grans elogis d'Artur Mas... i Carles Puigdemont. El país on el pare Lara arriba és derrotat, i en certa manera continua essent un país derrotat. Ara, tu deus veure com a país derrotat Catalunya, i jo hi veig Espanya.

—Ah! Quina és la derrota espanyola?

—Mira, la derrota és que no troben un perfil de país autènticament democràtic. Van fent esforços. Això és veritat. El qui diu que al govern són feixistes és que no ha conegut el feixisme. Jo sóc federalista, i m'agradaria que aquest país fos capaç de comprendre que hi ha bàsicament tres nacionalitats. I haurien de ser reconegudes. Però...

—I el Primer d'Octubre vau votar?

—No.

—I com el vau viure?

—Jo em vaig expressar aquell mateix dia amb el Gran Wyoming. I vaig dir: aprofitant que sóc en un programa seriós, aconsellaria que Zoido se n'anés a la merda. Va ser un desastre per part de l'estat espanyol. Els independentistes, és cert, sabien que això no es podia dur a terme. Però els altres... Recordo que vaig dir que la reacció de l'estat havia d'haver estat: aneu a votar tots els qui vulgueu. Però sapigueu que no servirà de res. No crec que hagin de ser a la presó. Ho trobo injust. ■

L'intent és, a través d'una família, explicar un país

L'1-0 va ser un desastre per part de l'estat espanyol

SONIA VIVAS

‘M’han perseguit dins el cos de policia per haver dit que les càrregues de l’1-0 van ser una vergonya’

Parlem amb la nova regidora de Família, Feminisme i LGTBI a l’Ajuntament de Palma, ex-policia local

JOSEP REXACH FUMANYA

Dilluns el batlle de Palma, José Hila, va nomenar el seu equip de govern, que per primera vegada inclourà una regidora de Família, feminisme i LGTBI. Qui l’assumeix és Sonia Vivas, novella en política. El mes de gener va abandonar una carrera de catorze anys com a policia local de Palma, víctima de l’homofòbia de dos companys del cos i assetjada per haver participat en la instrucció del cas Cursach, que investiga una trama mafiosa entre polítics i agents de policia. En el repartiment de regidories, es va arribar a especular que Vivas es faria càrrec de Seguretat Ciutadana i, per tant, dirigiria els agents que li havien fet ‘la vida impossible’, en paraules seves. Finalment no ha estat així, però confia que des de l’àrea de Justícia Social, Feminisme i LGTBI també podrà arribar fins a la policia.

—Al vostre Twitter us definiu com a policia, denunciant de corrupció, lesbiana, d’esquerres, feminista i catalana. Com és que acabeu a Mallorca?

—Sí, sóc catalana! Vaig néixer a la Vall d’Hebron i vaig créixer al Prat de Llobregat. El meu pare és de Càceres i la meua mare és de Badajoz, en una família de classe mitjana-baixa. Sóc alumna de l’escola pública catalana, al col·legi Pompeu Fabra, per això sóc bilingüe. I vaig venir a viure a Mallorca quan tenia divuit anys. Vaig passar un estiu a Eivissa i com que em va agradar tant i tenia ganes de veure món i de fer coses, vaig pensar que Mallorca seria igual que Eivissa però amb universitat [riu]. I vàrem venir amb una amiga a viure aquí. Vaig estudiar pedagogia, també em vaig graduar en educació social i després vaig fer el màster en ciències forenses.

—El 2016 participeu en la instrucció del cas Cursach i us poseu a disposició del fiscal anticorrupció. Com va anar?

—El cas encara era sota secret de sumari. Feia catorze anys que treballava de policia en una unitat d’intervenció nocturna

Em van obrir un expedient disciplinari a la policia local per haver criticat les càrregues de l'1-O

Si un policia diu que té un pensament feixista no passa res, però si tens una ideologia d'esquerra i a favor de les llibertats, doncs ets perseguit i ets dissident

i allà havia vist coses que llavors m'havien cridat molt l'atenció i que tenia al cap. Volia aportar tot allò que pogués ser d'utilitat i ajudar a posar llum a tot allò que passava. Primer vaig anar a la fiscalia, després al grup d'emblanquiment de capitals de la policia i després al jutjat. I ho vaig explicar tot.

—**Què havíeu vist?**

—Doncs moviments irregulars de companys en ràtzies de drogues, intervencions que fèiem que no eren normals. Fins i tot vaig denunciar allò que en aquell moment vaig considerar un muntatge policíac amb una arma de foc que creia que havien encolomat a un home només per incriminar-lo. Vaig estar més de cinc hores declarant.

—**Molta pressió, suposo.**

—Sí. Recordo molt bé quan vaig vincular dos pisos d'Iñaki Urdangarin intervinguts per Hisenda en una finca d'un policia local que en aquell moment tenia una entitat a Colòmbia. Recordo que a la secretària judicial li van quedar els dits garratibats. Hi havia un silenci, en aquella habitació tan petita... Semblava la cabina dels germans Marx, perquè hi havia vuit o nou advocats, membres del grup d'emblanquiment de capitals, el jutge, el fiscal i jo. El silenci era tal que només sentien els cossos dels advocats tremolant dins els vestits. Molta incomoditat. Però bé, encara s'ha de veure si això s'investiga.

—**Però alhora també vau denunciar l'homofòbia de què éreu víctima.**

—És que la primera vegada que vaig anar a la policia només vaig explicar el tema de l'homofòbia que patia, no vaig parlar de la corrupció interna. Jo sabia que des que denunciés a la policia fins que em cités el jutge passaria un temps i tenia por que durant aquest temps em fessin la vida impossible i em passés alguna cosa. Els policies que vaig denunciar per homofòbia també eren dins la gran causa i em vaig esperar que em cridés el jutjat per a explicar-ho tot. Llavors, la causa per homofòbia, la

persecució de què vaig ser objecte pel fet de ser lesbiana, es va separar del cas Cursach.

—**I els van sentenciar?**

—Sí, a sis anys i mig de presó. Van estar uns quants mesos tancats. En vaig denunciar tres i en van condemnar dos, que també són investigats pel cas Cursach per espionatge i un, fins i tot, per tràfic de drogues. Una barbaritat.

—**I per què decidíu de sortir del cos?**

—Va ser el gener d'aquest any. Vaig ser víctima d'un assetjament col·lectiu. Des del moment en què vaig denunciar la corrupció i es va aixecar el secret de sumari, vaig ser objecte de persecució constant. I vaig donar-hi resposta començant a escriure a Diario16, on explicava coses que havia denunciat, la meua visió de la policia des del punt de vista feminista, seguretat pública... Aquests articles van molestar molt els agents perquè no estan acostumats que un policia digui què pensa. Si un policia diu que té un pensament feixista no passa res, però si tens una ideologia d'esquerra i a favor de les llibertats, doncs ets perseguit i ets dissident. Aleshores, no vaig parar de denunciar i dir el que creia i ells em van respondre fent recollides de signatures per expulsar-me del cos. De fet, al cos de policia local em van obrir un expedient disciplinari per haver criticat les càrregues de l'1-O que es titulava 'La nostra destra policia ideològica'.

—**Déu n'hi do.**

—A mi m'han perseguit dins la policia pel fet de ser demòcrata, però jo deia que aquestes càrregues havien estat una vergonya, i que jo em sentia avergonyida com a policia d'haver de vestir el mateix uniforme que els agents que hi havien participat. Al final me'n vaig anar per decisió meua, perquè hi havia diversos processos contra mi. I quan ja vaig haver marxat em van començar a interposar denúncies penals pels articles i els piulets que publico. Em bombarden amb processos judicials perquè volen que estigui callada, i no hi estaré.

*La policia és un espai
masclista i opressor*

CEDIDA

—L'1-O va ser el punt d'inflexió, doncs?

—Jo l'1-O estava molt tocada vitalment. A més, dins la policia havia muntat un servei pioner contra els delictes d'odi, feia interlocució social i treballava amb dones en violència de gènere dins el cos. Patia molt perquè era denunciant de corrupció i d'homofòbia, i feia tota aquesta tasca que tenia repercussió pública. L'1-O va ser l'espurna per a dir prou, ja no volia callar més. Dues setmanes vaig agafar una baixa i em vaig estar amb una pancarta davant l'ajuntament com a víctima de violència LGTBI. Vaig fer un escarn al regidor, que era de Podem, perquè no em donava els diners que considerava que eren meus, em van retirar una part del meu sou.

—Per què?

—Perquè m'havien apartat de la unitat nocturna i m'havien traslladat a un

altre servei cobrant una misèria. Jo vaig entendre que era una víctima perquè hi havia policies investigats que havien estat mantinguts a la unitat nocturna. Per què m'havien d'apartar a mi? Aleshores, com que no em feien cas, vaig fer un escarn a la regidora de Funció Pública i quan em van voler atendre m'ho van arreglar en quinze minuts.

—I Podem ara és el vostre partit.

—Sí, és que jo vaig entrar a Podem fent un escarn a un regidor de Podem [riu].

—Els cossos de policia estan preparats per a saber tractar els casos de violència domèstica, assetjaments...?

—Policia i feminisme és un oxímoron, no poden anar junts. Es pot canviar, però s'ha de fer molta feina i invertir en formació. I sobretot s'ha de tenir una visió de gènere per a poder fer normatives. Ara

mateix en aquest estat espanyol en què vivim hi ha dones víctimes de violència masclista que posen la denúncia i qui els la recull és un policia investigat per violència de gènere. Perquè a un policia investigat per violència de gènere li prenen l'arma reglamentària immediatament, però no el destitueixen. I com que no pot fer feina al carrer perquè sense arma és prohibit, s'està a comissària, on s'agafen les denúncies. I tenim policies investigats per violència que agafen la denúncia d'una dona que acaba de ser estomacada. Això passa ara mateix perquè no hi ha protocols. El problema és molt greu, d'una violència institucional cap a la dona de dimensions còsmiques. Aleshores, no podem parlar de feminisme i policia. No existeix.

—El masclisme dins el cos és superior al que puguem detectar a la societat?

—Sí, i tant. La policia és construïda sobre una base masclista, racista i homòfoba, pel bagatge que té i pel fet de venir d'on ve, un passat recent d'opressió i de feixisme. I això no s'ha canviat perquè ningú no ha estat valent per a abordar-ho. Tota veu d'esquerres dins la policia és dissident i això diu molt. I Vox, Ciutadans i PP ho demostren cada vegada que fan campanya política perquè es dirigeixen directament a ells, saben que és un calaix de vots. I tinguem en compte l'ideari col·lectiu sobre què és un policia. Què és un policia? És una construcció social i ideològica associada a la força, tot i que el 90% de les intervencions que ha de fer són de mediació. L'ús de la força és residual. Però no, tenim la idea que el policia ha de ser fort i pegar. I que la policia sigui una representació de la societat és mentida, ja els agradaria. És un espai masclista i opressor.

—I com es canvia? Fomentant l'entrada de la dona al cos?

—És que si les dones entren a les comissàries no es feminitzarà res perquè el lideratge d'una dona dins la comissària és un lideratge masculí. Quan tu arribes a una comissària tot passa a 'tocar-te els collons'. La forma d'expressar-te també es masculinitza. I feminisme no és que les dones entrem als espais, sinó que els espais canviïn la forma de relacionar-se i de funcionar.

—I com es fa això?

—Doncs amb molta conscienciació, amb molta feina i a vegades, també, obligant que entenguin que no poden ficar una dona maltractada dins un cotxe de policia amb una mampara. Una dona no hi pot anar mai, al mateix lloc on s'ha transportat un detingut. I això passa cada dia, cada dia es vulneren drets de les dones a Espanya.

—Es va especular que seríeu regidora de Seguretat Ciutadana i dirigiríeu la policia de Palma.

—Sí, però no m'ho han deixat fer. Jo ho vaig demanar al meu partit, però

com que hem entrat al govern amb una minoria de tres regidors, doncs ja no es va ni proposar. M'hauria agradat, però potser hauria estat una situació complicada d'entendre per a molta gent.

—Creieu que hauríeu pogut canviar coses?

—És que canviaré coses. Des de l'àrea de Justícia Social, Feminisme i LGTB, ja faig feina transversal a la policia. Si jo sóc a la regidoria és per totes les dones, i per totes les dones que viuen situacions de violència. I no toleraré que, essent jo aquí, a la caserna de la policia local de Palma s'exerceixi violència institucional. No hi haurà cap dona maltractada que sigui transportada amb un cotxe per a detinguts, una dona que no tingui una sala adequada per a declarar i des d'on senti el seu home cridant al calabós, perquè això passa. Conec les entranyes de la bèstia. I tinc moltes ganes de posar sobre la taula el tràfic de dones a Palma, em preocupa molt. És l'esclavitud del segle XXI i té rostre de dona. Vull fer política per evitar que les dones hagin de viure aquestes situacions.

—Us agradaria tornar algun dia al cos de policia?

—No, de cap manera. Jo seré policia tota la meua vida, moriré policia i intentaré influir-hi des d'on es poden generar canvis. I una policia jerarquitzada on tens una cadena de comandaments que no et deixa fer res, per a una persona com jo és una frustració molt gran. Jo sempre havia volgut ser policia quan a Espanya encara cap dona havia entrat al cos. Jo sóc policia d'ànima i sempre seré policia, encara que a moltes dones feministes els foti. Entenc que és difícil de jugar ser policia amb ser feminista, catalana, lesbiana, 'podemita'... Compatibilitzar això amb l'ideal de policia és complicat. I aquí és on hi ha el problema. I en la confusió que té la gent quan em lleix hi ha la clau de la realitat de la nostra policia. Encara són l'a por ellos, no són el con ellos. I això la gent ho sap. ■

La policia és construïda sobre una base masclista, racista i homòfoba

Entenc que és difícil de jugar ser policia amb ser feminista, catalana, lesbiana, 'podemita'...

PAU RICOMÀ

‘Ballesteros es pensava que es podia mantenir gràcies a una xarxa de relacions clientelistes’

Entrevista al nou batlle d'ERC a Tarragona, que ha desbancat Ballesteros i ha trencat el domini històric del PSC

ROGER GRAELLS FONT

Pau Ricomà (Tarragona, 1957) va convertir-se dissabte en el primer batlle independentista de Tarragona. Va desbancar el socialista Josep Fèlix Ballesteros gràcies al suport d'En Comú Podem, que s'ha incorporat al govern del flamant batlle d'ERC, i de JxCat i la CUP. L'elecció de Ricomà implica un canvi després de dotze anys de govern de Ballesteros.

És llicenciat en història general i geografia a la Universitat Rovira i Virgili i té estudis de filosofia i sociologia. Ha treballat a Caixa Tarragona, on fundà el sindicat de treballadors i presidí el comitè d'empresa, i també ha estat president de l'Empresa Municipal de Desenvolupament Econòmic de Tarragona.

Ricomà va presentar-se a les eleccions municipals del 2015 amb l'objectiu de recuperar la representació al consistori tarragoní que ERC havia perdut el 2011. Va aconseguir quatre regidors. El 26 de maig va obtenir-ne set, tants com el PSC, que va guanyar per mig miler de vots. El resultat va servir-li per a construir una majoria alternativa que li ha donat la batllia.

—ERC ha passat de no tenir cap regidor el 2011 a ocupar la batllia el 2019. Tarragona ha evolucionat paral·lelament al procés?

—Podria ser un titular bonic, sí. El fet és que aquestes eleccions han tingut una clau molt de ciutat. Després de dotze anys de govern del mateix alcalde, hi havia una necessitat de canvi. Nosaltres, amb el nostre programa i la nostra manera de ser, érem l'opció de canvi més clara. El vot té a veure amb l'independentisme, però també té unes altres connotacions.

—La nit electoral us vèieu batlle amb aquesta majoria alternativa a Ballesteros?

—No, no m'hi veia encara. Però sí que havia de demostrar convicció. Nosaltres teníem un objectiu molt clar, que era el canvi. En aquell moment alguns

Després de dotze anys de govern del mateix alcalde, hi havia una necessitat de canvi

Crec que, tard o d'hora, es materialitzarà l'entrada de la CUP al govern

periodistes i gent comentaven que amb set regidors d'ERC i set del PSC era molt fàcil de fer un govern, però no vam pensar en aquesta possibilitat en cap moment. Vam optar pel canvi, un camí que era més complicat però ens hi havíem compromès. No era fàcil, però era el nostre objectiu.

—**El PSC us va oferir un govern conjunt?**

—No. Durant la campanya van dir que l'opció preferida per a fer govern érem nosaltres, però ja vam dir que no en teníem cap voluntat. A partir d'aleshores ja no va haver-hi contactes.

—**Vau témer en cap moment que En Comú Podem facilités la continuïtat de Ballesteros, veient els pactes entre comuns i socialistes a Barcelona o Sabadell?**

—No perquè passés a fora, però evidentment la seva militància és molt diversa i podia passar. Van dir que parlarien amb el PSC i amb nosaltres i que decidirien després. Però ho interpretaven en clau local.

—**El sistema electoral ha permès que forméssiu aquesta majoria, però hem vist el cas de Badalona, on el PSC ha fet seva la batllia essent la tercera llista el 26-M. Creieu que s'ha de canviar?**

—No hi ha cap sistema perfecte. Una segona votació podria ser una possibilitat. El sistema de l'alcalde més votat en una votació única no el veig clar, perquè potser el més votat és el 20% o el 23% dels vots i prou. Una possibilitat és la d'ara, aplicar la dinàmica parlamentària a escala local, i una altra seria una segona votació.

—**Ara negocieu amb la CUP que s'incorpori al govern. Sou optimista?**

—Sempre sóc optimista. Tot té el seu temps. Crec que es podrà fer, però també depèn del soci de govern [comuns]. Crec que tard o d'hora es materialitzarà.

—**És compatible l'entrada de la CUP i de Junts per Tarragona al govern?**

—És l'opció que he defensat i que man-

tinc. Tot té una clau molt local. Tots tres partits compartim que, després de dotze anys de govern de Ballesteros, i sobretot en aquest últim mandat, la ciutat ha entrat en una certa pèrdua de vigor, per dir-ho d'una manera suau. En mobilitat, urbanisme, servei de neteja, comerç... hi ha una proximitat molt gran entre partits molt diversos. La voluntat de regenerar la ciutat ens cohesiona.

—**La regidora de la CUP Laia Estrada deia en una entrevista que el nou govern tocaria molts interessos i que això tindria conseqüències. Hi ha un problema de clientelisme a Tarragona?**

—Ho comparteixo força. Hi ha una part de gent a qui no ha votat ningú que té massa pes en les decisions que afecten la ciutadania. Crec que la CUP, nosaltres, els comuns i Junts per Tarragona compartim la voluntat de buscar fórmules perquè els ciutadans s'impliquin molt més en la presa de decisions a la ciutat.

—**Quins canvis es veuran a curt termini respecte de l'etapa de Ballesteros?**

—Hi ha moltes coses a fer. Una és recuperar la ciutat per als ciutadans. Avui dia, amb dotze anys de govern socialista, no hi ha cap sistema formal de participació ciutadana de veritat. Nosaltres portem al programa la creació de consells de districte, de manera que la gent s'apoderi molt més i tingui molta més influència en tot allò que passa en el dia a dia al carrer. Això, que pot ser una cosa molt senzilla, és un canvi absolut en el model de ciutat i el paradigma que hi ha. El ciutadà tindrà molta més veu. Diria que la gent ara està més contenta i que aquest canvi l'ha agafat amb una alegria i un anhel d'esperança que no hi ha hagut amb uns altres canvis de govern que hem viscut.

—**Ballesteros ha perdut suport a cada elecció. A què ho atribuiu?**

—Bàsicament ha estat un alcalde que no ha tingut un rumb fix ni recognoscible. Ha fet coses curioses i inexplicables com pactar amb el PP aquests últims anys; uns Jocs Mediterranis molt malt

dirigits; i una desconexió molt gran de la ciutadania. Ell es pensava que es podia mantenir gràcies a una xarxa de relacions clientelistes. La ciutadania se li ha girat d'esquena per unes altres coses: per falta d'autoestima, per la sensació que les potencialitats són poc aprofitades... crec que ha tingut poc contacte amb la gent.

—Els Jocs Mediterranis van perjudicar la imatge de la ciutat?

—Sí. Bàsicament perquè reflectien una cosa que la ciutat no era. Tarragona no es va reconèixer en aquella cerimònia. Al contrari. Quan fas uns jocs, que és un esdeveniment internacional de relativa importància, intentes mostrar la teva ciutat, els valors, la cultura... Semblava una cerimònia que es podia fer a qualsevol lloc, no representava res. A molta gent ens va doldre la imatge de Tarragona que pogué percebre la gent del nostre país.

—Tothom us demana pel llaç groc. Heu dit que el ple haurà de decidir si es penja una pancarta o un llaç groc a la façana, però que no prengreu la iniciativa. Us molesta aquest debat?

—No em molesta gens. És un debat que té lògica. Però passa que s'ha de conèixer una mica Tarragona. Això que hem fet nosaltres, que un partit independentista guanyi a Tarragona, no és fàcil. Les coses demanen temps i confiança. Com a ajuntament, hem d'intentar ser a prop de la gent i que la gent ens entengui. Tarragona és una ciutat molt diversa. Tot demana el seu punt i tot es farà. Vaig amb el llaç groc sempre, no me n'amago, i participo activament en totes les manifestacions. He anat a veure els presos, he anat a Ginebra... El meu compromís amb la causa és absolut i continuaré donant la cara com a alcalde. Però entenc que l'expressió de la façana de l'ajuntament és la col·lectiva del ple municipal. Potser s'acabarà posant, però també potser demanarà més temps.

—A la sessió de plens hi ha un quadre enorme de Felipe VI. La CUP vol que el

retireu i és una condició que posa per entrar al govern. Ho fareu?

—Per això que no pateixin. No ha de patir ningú.

—Al pròxim ple ja no hi serà?

—[Riu.] No ho sé... Deixem-ho per quan sigui el moment.

—També demanen que us abaixeu el sou, de 70.000 euros a 27.000.

—N'he parlat amb ells. És una qüestió de concepcions. Sincerament... L'Ajuntament de Tarragona no té els sous tan alts com tenen ajuntaments molt propers amb menys habitants. Realment, per a la persona que hi ha al capdavant d'una empresa gran amb dedicació total i la responsabilitat que això implica, és un sou alt? A mi em sembla que no. Ho veig així. En el món privat, en unes empreses d'aquestes dimensions, el sou es multiplica pel sis amb la mateixa responsabilitat. Dit d'una altra manera, dins l'ajuntament deu haver-hi desenes de persones que cobrin aquest sou. Intentem no posar la precarietat com a model. L'hem de combatre, però no posar-la com a model de tot.

—Heu pogut parlar amb Oriol Junqueras o Marta Rovira?

—No, directament no. Interposadament, sí. Estic disposat a veure'ls quan vulguin. Estic segur que Junqueras està molt content de com ha anat. Hem fet allò que ell ens va aconsellar. Una llista molt diversa que representa Tarragona de manera molt àmplia, que s'assembla molt a la ciutat. Va demanar que parléssim amb tothom. Crec que deu estar molt content de com ho fem.

—Aspirareu a un segon mandat el 2023?

—Ho veig molt lluny! He entrat en un món desconegut. Conec l'ajuntament, però no tota la dedicació que implica ser alcalde. Ara tot em sembla fantàstic i una meravella. Però tot just fa uns dies que sóc alcalde. Faré allò que sigui millor per al partit i la ciutat. Ara mateix encara no hi penso. ■

Ballesteros ha estat un alcalde que no ha tingut un rumb fix ni recognoscible

Això que hem fet nosaltres, que un partit independentista guanyi a Tarragona, no és fàcil

Operació mal menor: així es va barrar el pas a Albiol a la batllia de Badalona

Municipals Dolors Sabater va arribar a oferir fer un pas al costat i invertir un altre candidat de la coalició Guanyem-ERC, però el PSC es va enrocar en la candidatura d'Álex Pastor

Xavier García Albiol va veure com se li tornava a escapar la batllia de Badalona. EFE

ARNAU LLEONART

Dissabte el ple de l'Ajuntament de Badalona va tornar a evitar que Xavier García Albiol fos batlle de la ciutat, tot i haver guanyat les eleccions. Després d'haver reduït el PP català a quatre diputats, Albiol tornava a la política local confiant el futur polític personal a la recuperació de la batllia del seu municipi, però la repulsió originada pel seu mandat del 2011 al 2015 va

tornar a fer decantar la balança. Fins deu minuts abans del ple tot indicava que Albiol recuperaria la vara de batlle, arran de les diferències entre les altres forces, però un tomb d'última hora va acabar investint el candidat de la tercera força: el socialista Álex Pastor. D'aquesta manera, Pastor revalidava una batllia guanyada un any abans amb una moció de censura ideada, precisament, pel PP d'Albiol. Negociadors de tots els partits implicats en l'operació han reconstruït per a VilaWeb les

converses i pactes frenètics que ho van fer possible.

Les eleccions del 26 de maig van deixar un ple amb 11 regidors del PP (a tres de la majoria absoluta), 7 de la coalició Guanyem Badalona-ERC, 6 del PSC, 2 d'En Comú Podem i 1 de Junts per Catalunya. Amb aquests resultats, la clau d'invertir un candidat alternatiu a Albiol la tenia el PSC, que durant la campanya s'havia compromès a no votar-lo ni a ell ni a Dolors Sabater, candidata de Guanyem-ERC, contra qui

Pastor revalidava una batllia guanyada un any abans amb una moció de censura ideada, precisament, pel PP d'Albiol

van presentar la moció de censura. 'Jugàvem a tot o res', expliquen ara els socialistes, que estaven disposats a permetre per omissió la batllia d'Albiol abans que votar Sabater. Ara no volien repetir la situació del 2015, quan van invertir Sabater justament per aturar Albiol: 'No hauria tingut sentit fer-la batllessa després de la moció de censura.'

Tot i els vets previs, les forces d'esquerres es van reunir unes quantes vegades per temptejar les possibilitats d'acord, però el nom del batlle o batllessa va ser un escull insalvable fins a l'últim moment. 'El PSC era inflexible –diu un dels principals dirigents d'ERC a Badalona–; intuïen que anant molt malament els acabàriem votant a ells, però els vam advertir que no se'n refies-

sin perquè les bases podien oposar-s'hi.' Una de les fórmules que Guanyem-ERC va posar sobre la taula socialista per estovar la seva posició va ser que Sabater i Pastor es repartissin la batllia dos anys cadascú, però el PSC ho va refusar. Se sentien forts, tenien el suport de Miquel Iceta, Salvador Illa i fins i tot de la direcció del PSOE per aguantar fins al final, encara que impliqués el retorn d'Albiol. Alhora, el PP també va fer els seus moviments i va oferir al PSC d'entrar al govern en el futur, en canvi del vot en blanc a la investidura, proposta que van refusar.

Amb el bloqueig de les negociacions, tant Guanyem-ERC com el PSC van mirar de reforçar la seva posició, procurant d'atreure els dos regidors d'En Comú Podem, que no es va voler

El nom del batlle o batllessa va ser un escull insalvable fins a l'últim moment

decantar i van demanar que l'acord fos de tres de bon començament. Junts per Catalunya, per contra, es va decantar de seguida a favor de Dolors Sabater, però el seu vot no era determinant perquè encara calia afegir-hi socialistes i comuns.

Sabater, disposada a enretirar-se per desencallar les negociacions

Dues setmanes després de les eleccions, les converses continuaven bloquejades. En veient això, el dilluns 10 de juny Guanyem es va moure. En una assemblea que consideren 'molt dura', el comitè negociador comunica a les bases que les converses són en punt mort i proposa un canvi perquè es desencallin: Dolors Sabater renunciarà a la batllia perquè el PSC investeixi un altre candidat de la formació.

Sabater va arribar a oferir la renúncia a la batllia en canvi del suport del PSC a un altre regidor de la coalició, però els socialistes ho van refusar. ACN

Després de tres setmanes de blocatge, Álex Pastor va aconseguir ser investit. EFE

ERC diu que, arribat el cas, el batlle hauria hagut de ser Oriol Lladó, el seu candidat i número dos de la coalició, tot i que Guanyem defensa que hauria pogut ser qualsevol dels altres sis regidors. Els militants no van rebre gens bé la proposta i les tensions van allargar l'assemblea fins a la matinada. Finalment, en una votació ajustada es va aprovar d'explorar la decisió.

L'endemà la coalició va fer la proposta al PSC. Perquè l'operació reeixís van demanar que Pastor demanés públicament la renúncia de Sabater i es comprometés a votar l'alternativa, però els socialistes van rebre la proposta amb fredor. 'El cap de Sabater no hauria resolt res, els votants no haurien entès que investíssim algú del mateix govern que havíem

fet fora', expliquen fonts del PSC.

Els dies següents els negociadors de Guanyem-ERC van tenir algun contacte més amb els socialistes, fins i tot amb membres de la direcció nacional, que els van confirmar la negativa radical a invertir ningú de la seva coalició. Amb aquesta perspectiva, tots dos partits convocaren assemblees en què exposaren l'estat de les converses i per primera vegada es proposà d'invertir Pastor com a 'mal menor' per barrar el pas a Albiol. La proposta torna a portar tensió a les bases, que no l'aproven. Tanmateix, es guarden cartes a la màniga per a un tomb d'última hora. En el cas de Guanyem, la militància dóna poders al grup municipal per a canviar de decisió si el PSC fa 'un gest' i a ERC el resultat

Albiol va veure amb alegria com Guanyem i ERC anunciaven públicament que mantindrien la candidatura de Sabater i no donarien suport a Pastor

de la votació va ser tan ajustat que l'equip negociador es compromet a convocar una nova assemblea dissabte si hi ha novetats. L'endemà, el dia abans de la investidura, Albiol va veure amb alegria com Guanyem i ERC anunciaven públicament que mantindrien la candidatura de Sabater i no donarien suport a Pastor. Però no sabia que tot era una catxa, i es coïa un pacte que el deixaria fora.

Una batllessa temporal i el 'gest' esperat del PSC

Observant el blocatge de les principals forces d'esquerres, Aïda Llauredó, candidata de Badalona en Comú Podem, fa una nova proposta en una reunió amb el PSC i la coalició Guanyem-ERC. 'Vaig proposar que ens investissin a nosaltres fins a arribar a un

Finalment, van arrencar també el compromís que Pastor faria un gest al discurs previ a la votació

La fita immediata al calendari és la votació del cartipàs, que definirà les àrees de govern de l'ajuntament

acord', confirma Llauredó a VilaWeb. Però les altres forces no ho van veure possible, per la dificultat de tenir una batllessa amb tan sols dos regidors al ple. Tanmateix, després de la reunió, el PSC va començar a moure's tímidament per evitar al darrer moment la investidura d'Albiol.

Dissabte al matí, un membre del comitè negociador de Guanyem es va tornar a trobar amb el PSC en una reunió a què també va assistir un representant de la direcció d'Iceta. És en aquella trobada on s'aplana el camí de la investidura de Pastor. 'Teníem la sensació que tots volien dir que sí, però volien alguna cosa en canvi. Només podíem oferir de mantenir obertes les negociacions', expliquen fonts socialistes. Finalment, van arrencar també el compromís que Pastor faria un gest al discurs previ a la votació.

No era gran cosa, però la idea del 'mal menor' es va imposar i l'assemblea d'ERC va aprovar d'investir Pastor com un 'acte de responsabilitat'. La votació, tanmateix, va tornar a ser molt ajustada. El compromís també va ser suficient perquè els regidors de Guanyem fessin el tomb d'última hora que els havien autoritzat els militants.

Minuts abans del ple d'investidura, Dolors Sabater i Oriol Lladó van convocar En Comú Podem i Junts per Catalunya per comunicar-los que retirarien la seva candidatura i els van proposar de votar tots Àlex Pastor. Tots hi van estar d'acord, però calia decidir com es feia visible el suport. 'En aquella reunió vaig proposar que només el votés-

sim 14 regidors, els necessaris per a arribar a majoria absoluta, però una negociadora de Guanyem va dir que valia més no jugar-se-la per si passava res', explica David Torrents, regidor de JxCat. I sort n'hi va haver: en el moment de la votació, algú va posar dues paperetes en un sobre -la de Pastor i la de Llauredó- i el vot va ser nul. Finalment, el ple va invertir amb 15 vots a favor el socialista Àlex Pastor, que havia estat assabentat de l'operació deu minuts abans del ple.

I ara què?

Malgrat tot, la investidura no resol la governabilitat i les negociacions continuen essent extremadament difícils. A més, no va agradar que en el primer discurs com a batlle el to de Pastor s'allunyés del de la primera intervenció, més oberta. El PSC hi lleva importància: 'Algú es va empenyar perquè al discurs no hi havia prou agraïment, però en la compareixença posterior sí que va donar les gràcies als altres partits per l'esforç que havien fet.'

La fita immediata al calendari és la votació del cartipàs, que definirà les àrees de govern de l'ajuntament, però Pastor és lluny de la majoria necessària. Té el propòsit de formar un govern PSC-Comuns amb el suport extern de Guanyem-ERC, però no està disposat a negociar la batllia. Tot és obert, però d'entrada això dificulta el suport de Guanyem-ERC, que encara no tira la tovallola per recuperar la batllia perduda arran de la moció de censura que els va fer l'home que dissabte van investir. ■

Zaragoza, al judici contra el procés. EFE

Els draps bruts de Javier Zaragoza, l'ideòleg de la causa general

Diari d'un judici polític El fiscal del Tribunal Suprem espanyol té una trajectòria tacada d'escàndols a l'Audiència espanyola, on va aplicar una forta doctrina repressora

JOSEP CASULERAS NUALART

Era un dels darrers dies del judici contra el procés al Tribunal Suprem espanyol. Al matí els fiscals havien exposat l'informe final amb les peticions de presó per rebel·lió i malversació contra els presos polítics, amb uns discursos agressius, ofensius, parlant de cop d'estat, mirant de fer encaixar en el tipus penal de la rebel·lió una violència entre insòlita i inexistent. A la tarda, mentre parlava l'ad-

vocada de l'estat Rosa María Seoane, el fiscal més dur, Javier Zaragoza, aquell que va imprimir un to més polític en el discurs, es passejava per les dependències del Suprem habilitades com a sala de premsa, i xerrava de manera distesa amb alguns periodistes. Ja havia acabat la feina. Vestit amb pantalons i jaqueta de color blau marí i amb una camisa blanca, sabates fines d'entretemps, somrient, passejava una imatge desimbolta, oposada a aquella més encarcerada que li havíem vist durant quatre mesos dins la

Zaragoza estava satisfet, se li notava, convençut que tot anava per bon camí

sala amb les ulleres de mirar de prop penjant de la punta del nas, la toga negra i les punyetes.

Aquella tarda, Zaragoza estava satisfet, se li notava, convençut que tot anava per bon camí; les seves conclusions, pràcticament com si el judici no hagués existit, culminaven una feina de gairebé quatre anys, primer a l'Audiència espanyola i ara al Suprem, perquè l'independentisme rebés el càstig judicial que es mereixia. Ell ha estat la punta de llança de la resposta d'un estat que

Zaragoza, al judici contra el procés. EFE

l'endemà del 9 de novembre de 2014 es va sentir humiliat i avergonyit, perquè allò no fou la botifarrada que pensaven, no havien sabut calibrar la capacitat de la mobilització de l'independentisme ni la penetració que tenia en el teixit social del Principat. El govern de Rajoy va judicialitzar la resposta, amb el procediment contra Artur Mas, Joana Ortega, Irene Rigau i Francesc Homs, que va acabar en condemes per desobediència i en un càstig patrimonial imposat per un Tribunal de Comptes polititzat. Però hi havia una altra maniobra, molt més profunda i ambiciosa, de llarg recorregut i soterrada, que va engegar Javier Zaragoza.

Si l'independentisme no afluixava després del 9-N, calia parar-li els peus. Oimés després de les eleccions del 27 de setembre de 2015, quan va aconseguir una ma-

Si l'independentisme no afluixava després del 9-N, calia parar-li els peus. Oimés després de les eleccions del 27 de setembre de 2015

joria parlamentària amb un full de ruta públic i definit, amb terminis inclosos, fins a la proclamació de la independència. Javier Zaragoza era aleshores fiscal en cap de l'Audiència espanyola, i el 5 d'octubre, una setmana després de les eleccions, ja va ordenar per escrit a la policia espanyola, la Guàrdia Civil i els Mossos d'Esquadra que investiguessin tot allò que consistís a desplegar un

mandat polític que ell mateix qualificava d'il·legal. Tot funcionari ('sigui local, provincial o autonòmic') restava sota sospita a partir d'aquell moment, i ordenava a la policia que li fes arribar tot allò que pogués semblar encaminat a 'executar actes constitutius de rebel·lió i sedició quan la seva finalitat o el seu propòsit sigui canviar il·legalment l'organització territorial de l'estat i declarar la independència d'una part del territori nacional, en el cas en qüestió de la comunitat autònoma de Catalunya'.

L'alumne més aplicat

Zaragoza feia temps que era fiscal de l'Audiència espanyola, d'ençà del 2006, quan el va nomenar el fiscal general de l'estat d'aleshores, Cándido Conde Pumpido. Zaragoza, membre de la Unió Progressista Fiscal, sempre s'havia mogut bé en l'entorn

de poder socialista. Anys en-rere, havia treballat de bracet del jutge Baltasar Garzón en operacions contra el narcotràfic com a responsable de la fiscalia antidroga. I abans, durant la major part dels anys vuitanta, va exercir de fiscal al País Basc. Però per a ell, com per a qualsevol fiscal espanyol, esdevenir el fiscal en cap de l'Audiència espanyola és un premi, el màxim prestigi. Perquè és el principal tribunal polític, hereu del franquista Tribunal d'Ordre Públic, que jutja els crims contra la corona espanyola, contra la unitat de l'estat, a més del narcotràfic, els principals delictes econòmics i el crim organitzat. Zaragoza va tenir durant una dècada aquest poder, i el va anar modulant, per a adaptar-se als canvis polítics i preparar l'arribada del PP al poder, d'ençà del 2011, endurant les seves posicions i adaptant-les a una agenda

Javier Zaragoza, quan era fiscal en cap de l'Audiència espanyola. EP

Per a mantenir la cadira al capdavant de la fiscalia de l'Audiència espanyola quan Mariano Rajoy va arribar a la Moncloa, Zaragoza va voler ser l'alumne més aplicat

més restrictiva en matèria de drets civils.

Per a mantenir la cadira al capdavant de la fiscalia de l'Audiència espanyola quan Mariano Rajoy va arribar a la Moncloa, Zaragoza va voler ser l'alumne més aplicat. Però no fou pas una actitud imposada ni empeltada, sinó que la seva concepció de l'exercici de drets fonamentals com la llibertat d'expressió ja havia quedat clara temps enrere. Per exemple, quan va denunciar els diaris bascs Deia i Gara, l'any 2008, per injúries contra el rei espanyol, per haver publicat un article crític amb Juan Carlos, 'Las tribulaciones del Oso Yogui' i el dibuix que l'acompanyava. Era arran d'unes informacions segons les quals el rei espanyol havia anat a

caçar óssos a Rússia. Fou un dels judicis més absurd que es recorden a l'Audiència espanyola, on els autors van haver de discutir amb l'acusació qui anava begut, si l'ós o el rei.

En aquells primers anys com a fiscal en cap de l'Audiència espanyola que va fer tenalla amb el seu padrí, Conde Pumpido, per a aturar la investigació que Baltasar Garzón –temps enrere aliat de Zaragoza en la lluita contra el narcotràfic– pretenia engegar contra els crims del franquisme. El criteri que aleshores volia imposar la fiscalia (i li van acabar donant la raó) era que aquells crims, comesos d'ençà del cop d'estat del 1936, no podien ser jutjats per l'Audiència espanyola perquè no n'era competent. Javier Zaragoza deia aleshores

que permetre aquella investigació hauria significat obrir una mena de causa general contrària al procés penal que hauria de ser propi d'un estat de dret. Aquest argument per a impedir la investigació dels crims de la dictadura fou el que va transgredir ell mateix per a engegar, anys més tard i a l'Audiència espanyola mateixa, una investigació que va esdevenir una causa general contra l'independentisme, amb la motivació del resultat d'unes eleccions al Parlament de Catalunya, les del 27-S. Aquell recurs de Zaragoza contra la investigació va afavorir la querella de l'organització d'ultradreta Manos Limpias i de la Falange contra Garzón.

L'escàndol revelat per WikiLeaks

I durant aquests anys, entre el 2007 i el 2009, es va reunir unes quantes vegades al seu despatx amb responsables de l'ambaixada dels Estats Units que el pressionaven, a ell i més fiscals i polítics espanyols, perquè aturessin les investigacions que hi havia obertes a l'estat espanyol pels vols de la CIA de trasllat il·legal de presoners; contra militars nord-americans acusats de l'assassinat del càmera de televisió José Couso a Bagdad el 2003; i contra responsables de Guantánamo per tortures. Zaragoza va cedir a les pressions, i va anunciar que s'oposaria al processament dels tres militars acusats d'haver matat Couso i que s'arxivarien les altres causes. No només va actuar en aquest sentit, sinó que va proporcionar informació molt valuosa a les autoritats nord-ame-

La reputació de Zaragoza i de més jutges i fiscals no es va trobar compromesa malgrat unes evidències que haurien hagut d'enterrar sengles carreres

ricanes sobre l'evolució de les investigacions en aquests casos. L'escàndol, el va destacar WikiLeaks i el va publicar El País.

La reputació de Zaragoza i de més jutges (com Ismael Moreno) i fiscals (com Conde Pumpido) no es va trobar compromesa malgrat unes evidències que haurien hagut d'enterrar sengles carreres. A l'inrevés, perquè tots van mantenir i van millorar les posicions de poder que ocupaven. En el cas de Zaragoza, fent i desfent a pler a la fiscalia de l'Audiència espanyola; tot passava per les seves mans. Ell tenia la darrera paraula en els casos que s'investigaven, i durant els seus darrers anys ocupant aquest càrrec va emprendre investigacions i acusacions per delictes d'odi a la xarxa, amb un peculiar criteri a l'hora de seleccionar les opinions mereixedores de càstig i les que eren perdonables; va fer que un jutge fiqués a la presó per apologia del terrorisme uns titellaires de Madrid per haver fet broma en un espectacle amb un cartell que incloïa la paraula ETA; va demanar vint mesos de presó contra el cantant de Def Con Dos per enaltiment

Un dels fets més destacats, i alhora inquietants per als presos, durant aquest judici, ha estat la progressiva convergència de criteris i parers entre Zaragoza i Marchena

del terrorisme per la lletra d'un es cançons i va denunciar per injúries a la corona i ultratge contra els símbols espanyols la xiulada contra el rei i contra l'himne d'Espanya en la final de Copa del 2015 al Camp Nou. A mesura que el govern de Rajoy enduria la legislació, amb la llei mordassa, la reforma del codi penal i la de la llei del Tribunal Constitucional, perquè esdevinguessin eines efectives de repressió judicial, Zaragoza s'hi anava emmotllant.

Cap a la causa general

Fins que l'independentisme es va atrevir a fer el 9-N i a guanyar unes eleccions com les del 27-S. Aleshores va decidir d'aplicar una vella doctrina que ell mateix havia fet anar amb mà de ferro durant anys, la del 'tot és ETA', reformulant-la i rebatejant-la implícitament: 'Tot és el procés'. Per això la tardor del 2015 va obrir una via repressiva que arriba fins avui, encarregant a la policia que investigués tot allò que tingués a veure amb l'independentisme. El tinent coronel de la Guàrdia Civil Daniel Baena, àlies 'Tácito' a la xarxa (des d'on insultava independentistes),

va explicar en el judici contra el procés que d'ençà de final del 2015 que investigava dirigents independentistes seguint les indicacions de Zaragoza. Baena ho va fer durant mesos, fins que el jutjat número 13 de Barcelona, arran d'una querella de Vox, va fer allò mateix, a començament del 2017. Diverses investigacions obertes per un mateix motiu, en una causa general de caràcter prospectiu que encara es va anar ramificant, amb causes obertes al TSJC, a l'Audiència espanyola i al Tribunal Suprem.

Però, malgrat haver estat un alumne tan aplicat, les famílies polítiques acaben pesant més. I a començament del 2017, justament quan es judicialitzava la causa general al jutjat número 13 de Barcelona, pocs mesos abans de l'anunci de la data de l'1-O, Javier Zaragoza fou rellevat – al cap d'onze anys – del càrrec de fiscal en cap de l'Audiència espanyola. Fou un revés per a ell, que es va haver de conformar a ser fiscal de sala del Tribunal Suprem, una posició de menys responsabilitat i de menys acció, en un tribunal de darrera instància on pràcticament no es fan judicis.

I un dels pocs que s'han fet aquests últims temps ha estat precisament el judici contra el procés, que per a Zaragoza fou com una benedicció. Perquè li permetia de tancar judicialment un procediment que ell mateix havia nodrit, quatre anys enrere, i amb un lluïment mediàtic que li ha fet rebre el favor d'una bona part de la premsa de Madrid, per haver-se exhibit com l'assot de l'independentisme.

Aquest paper, el comparant en l'àmbit mediàtic espanyol amb Manuel Marchena. Perquè un dels fets més destacats, i alhora inquietants per als presos, durant aquest judici, ha estat la progressiva convergència de criteris i parers entre Zaragoza i Marchena, en decisions transcendents que el magistrat ha hagut de prendre recentment, com ara la negativa a tramitar un suplicatori al congrés espanyol per a continuar jutjant els presos diputats; la denegació de deixar-los en llibertat provisional; i la prohibició a Junqueras d'exercir d'eurodiputat. Perquè, acabat el judici, ha quedat clar que qui recull millor el testimoni del fiscal Zaragoza és el jutge Marchena. ■

S'obre la via de Luxemburg contra la Junta Electoral espanyola

Justícia europea La concessió d'una mesura cautelar pot facilitar que Puigdemont i Comín siguin a l'eurocambra el 2 de juliol · Junqueras, pendent d'un recurs perquè el Suprem consulti la seva situació al Tribunal de Luxemburg

El Tribunal de Justícia de la Unió Europea, a Luxemburg. C.FESSY / CJUE

ROGER GRAELLS FONT

Ahir la Junta Electoral espanyola (JEC) va refusar que Gonzalo Boye i un procurador juressin la constitució espanyola en nom de Carles Puigdemont i Toni Comín i aquest fet ha obert el camí cap al Tribunal de Luxemburg. Els dos candidats de Junts per Catalunya, **proclamats**

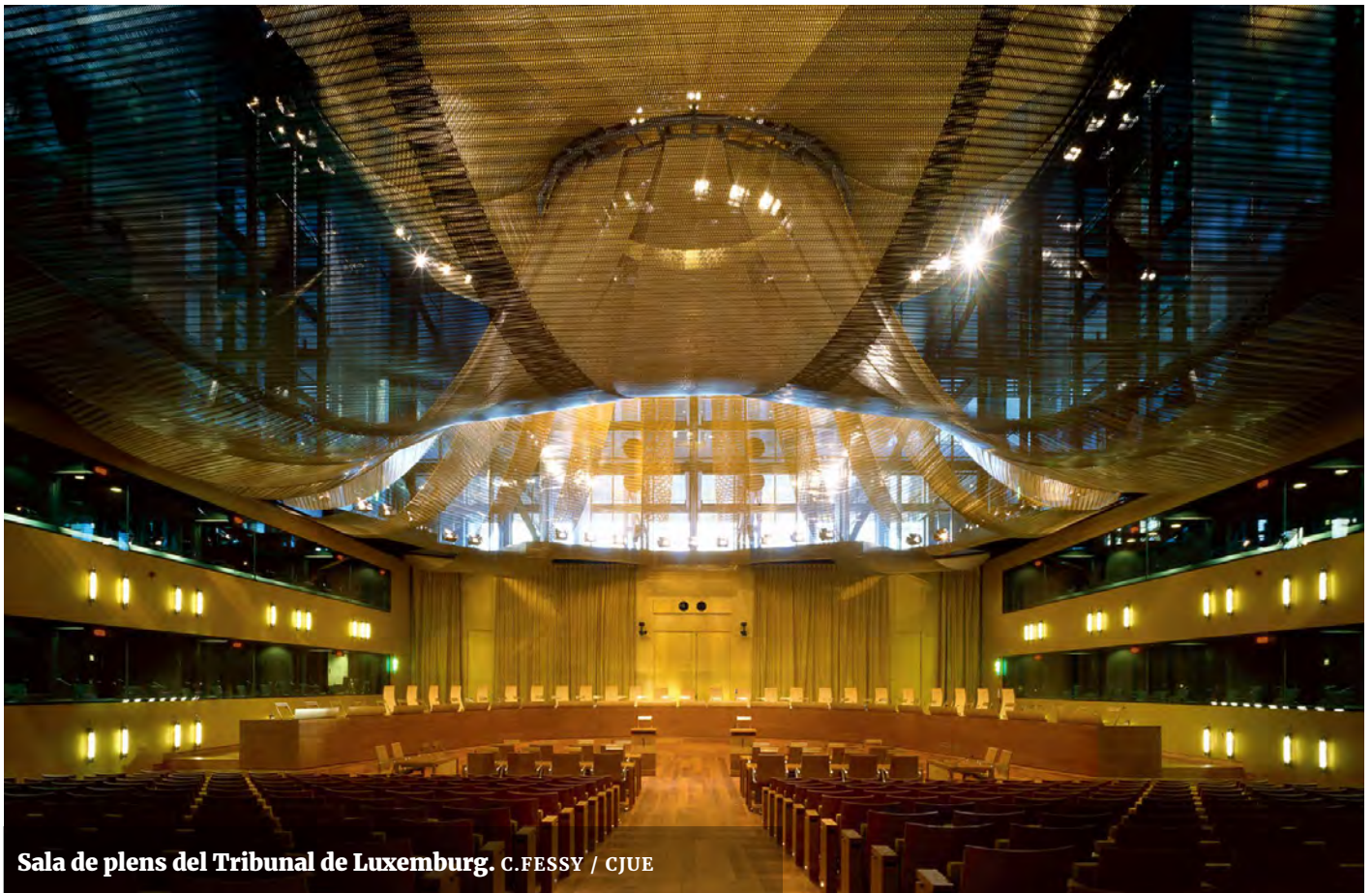
eurodiputats al Butlletí Oficial de l'Estat, presentaran ara un recurs al Tribunal de Justícia de la Unió Europea (TJUE) per a fer valer els seus drets com a parlamentaris. La defensa sosté que no calia fer el tràmit, però la negativa de la JEC als poders atorgats per Puigdemont i Comín posa en evidència que tampoc no s'ha respectat el codi civil.

Boye diu que la via de Luxemburg és el camí perquè

Puigdemont i Comín siguin eurodiputats i gaudeixin de les prerrogatives de la inviolabilitat i la immunitat, efectives d'ençà del dia en què van anunciar que es presentaven a les eleccions europees. La JEC va provar de torpedinar la candidatura, però finalment un jutjat de Madrid, després de passar la responsabilitat al Tribunal Suprem espanyol i que li fos retornada, **va donar la raó** als candidats de JxCat.

La via de Luxemburg és el camí perquè Puigdemont i Comín siguin eurodiputats

Sala de plens del Tribunal de Luxemburg. C.FESSY / CJUE

Després d'aquesta primera victòria judicial i d'haver guanyat les eleccions a Catalunya –Clara Ponsatí també serà eurodiputada **quan es faci efectiu el Brexit**–, els tràmits i els terminis s'han anat complint. Boye insisteix que la defensa dels exiliats no improvisa i que ho té tot previst perquè Puigdemont i Comín siguin presents al ple de constitució del Parlament Europeu el 2 de juliol.

La mesura cautelar pot ser clau

La JEC insisteix que jurar la constitució espanyola a Madrid és un requisit indispensable, però Boye ho nega. L'organisme electoral ha decidit de declarar vacants els escons de Carles Puigdemont, Toni Comín i Oriol Junqueras,

a qui el Suprem no ha deixat assistir al jurament, **cosa que torna a vulnerar els drets polítics del president d'ERC** i els dels votants. És previst que dijous la junta enviarà a l'eurocambra una llista dels eurodiputats que sí que han jurat la constitució espanyola.

Serà aleshores quan s'activarà el pla que ha preparat Boye. L'advocat **va anunciar** que presentaria un recurs davant el TJUE per la via d'un procediment d'urgència amb l'objectiu que el tribunal el resolgui abans del 2 de juliol. Però la clau de volta pot ser la concessió d'una mesura cautelar que permeti a Puigdemont i Comín de ser presents al Parlament Europeu mentre el Tribunal de Luxemburg n'estudia la demanda.

La JEC insisteix que jurar la constitució espanyola a Madrid és un requisit indispensable, però Boye ho nega

Junqueras, una via paral·lela

El cas de Junqueras anirà per una via judicial paral·lela. El seu advocat, Andreu Van den Eynde, va presentar diumenge **un recurs al Suprem** espanyol demanant que elevés 'urgentment' una consulta al Tribunal de Luxemburg perquè donés l'opinió sobre la situació de l'eurodiputat d'ERC abans de resoldre'l. En aquest mateix recurs, també demana que Luxemburg es pronunciï sobre la resolució del Grup de Detencions Arbitràries de l'ONU, la presó provisional i la vulneració de drets polítics.

Segons la resposta del Suprem, la defensa de Junqueras decidirà quins passos fa per continuar defensant els seus drets com a eurodiputat fins al final. ■

Florentino Pérez: 'No estic avesat que em parlin així'

ANDREU BARNILS

Intensa compareixença parlamentària del president del grup ACS pel cas Castor

El totpoderós Florentino Pérez, president del grup ACS i del Reial Madrid, va comparèixer ahir al Parlament de Catalunya per informar de les seves responsabilitats sobre el cas Castor. És a dir, per explicar davant la comissió parlamentària com és que va haver-hi moviments sísmics, amb terratrèmols que van arribar fins a 4,3 de l'escala de Richter, quan empreses del grup ACS, de Florentino Pérez, extreien gas davant la costa de Vinaròs l'any 2013. El cas Castor va arribar a ser escandalós perquè el contracte entre l'empresa i l'administració pública incloïa una clàusula que permetia que l'empresa cobrés indemnització en cas que el projecte no tirés endavant, encara que la culpa fos de l'empresa. I, efectivament, després dels moviments sísmics, el projecte es va aturar i, a dreta llei, l'empresa ACS ha de cobrar 1.350 milions, que pugen a 3250 milions amb interessos.

Ahir Pérez no va acabar de respondre si els diners els havia cobrat del tot, ni qui havia inclòs la clàusula al contracte, ni si havia parlat directament o no amb els ministres

Josep Piqué, José Montilla, Joan Clos i Miguel Sebastián sobre aquesta clàusula. Però Pérez sí que va tenir temps de dir, confessar diríem, que no està avesat que li qüestionin la paraula, l'interroguin o el pressionin, davant les preguntes insistents sobretot dels diputats presents.

Poca broma, per exemple, amb la invectiva que li va llançar Maria Sirvent (CUP): 'Vostès injectaven gas perquè la gent no els importa. Només els importen les butxaques, i no la gent. Capitalisme d'amiguets protagonitzat per elits extractives. Vostè és un exemple de socialització de pèrdues i privatització de beneficis. Els seus beneficis, la nostra misèria. No permetrem en cap cas que vostè posi les seves urpes sobre la nostra gent, els nens i els serveis socials. Cada dia es menja més el nínxol de mercat.'

Davant aquest escenari, Florentino Pérez, fins i tot, va forcejar amb el president de la comissió, Ferran Civit, assegut al seu costat, i a qui va agafar el braç amb insistència quatre vegades, veient que Civit apagava el micròfon si Pérez volia tallar els diputats. 'Senyor Pérez, deixi acabar els

Florentino Pérez, al Parlament de Catalunya. ALBERT SALAMÉ

Davant aquest escenari, Florentino Pérez, fins i tot, va forcejar amb el president de la comissió, Ferran Civit

Ferran Civit apaga el micròfon de Pérez quan interromp els diputats. ALBERT SALAMÉ

diputats i després els respon a tots.'

'Nosaltres hem donat feina a ex-presos polítics'

El nerviosisme de Pérez no va durar tota l'hora de la compareixença. Prou que se'n va sortir, però va ser especialment flagrant en dues ocasions. Primer, quan presumia que 'ACS és un grup de 1.200 empreses, 200.000 treballadors, 10.000 obres vives cada dia, a 70 països, nascut a Barcelona després de comprar a Banca Catalana, una empresa de 70 persones que dona feina a disminuïts psíquics, dones embarassades, i ex-presos polítics'. Ex-presos polítics? L'inconscient el traïa, com acceptava més tard, quan va dir que parlava d'ex-presos i prou, en un dels gests de la tarda. Puny alçat, en estrany gest comunista, Florentino Pérez acceptava el mea culpa.

El senyor Pérez va recordar a l'audiència que ell havia estat un dels fundadors del Partit Reformista de Miquel Roca

El segon moment de nerviosisme fou quan, a preguntes dels diputats, Florentino Pérez es va fer un embolic i va acabar insinuant que a ell el van anar a cercar per a fer el projecte. Però resulta que el projecte es va guanyar per concurs públic. L'estat va demanar a Florentino que es presentés, i guanyés, el concurs, o com va anar això? 'No, no. Em referia al fet que va ser l'empresa canadenca que primer volia fer el projecte

tota sola, que em va venir a cercar, veient que tota sola no se'n sortiria', va dir Pérez.

'He assistit a tots els mítings de Convergència i Unió'

Qui sap si amb la intenció de guanyar-se no se sap ben bé quina audiència, el senyor Pérez va recordar a l'audiència que ell havia estat un dels fundadors del Partit Reformista de Miquel Roca, partit que es va presentar a les eleccions espanyoles de 1984 i va obtenir zero diputats. 'Jo he assistit a tots els mítings de Convergència, a tots, fins que vaig ser president del Reial Madrid. No m'ho demana això, oi, senyora Sirvent?', deia Pérez per contrarestar l'argumentació contundent de Sirvent sobre CLECE, les empreses de Pérez que han entrat en els serveis socials catalans, i que han dut les treballadores a la vaga.

Preguntes incisives

Aquestes són algunes de les preguntes incisives que es van sentir ahir a la comissió:

—Li recordo que està en una comissió i que és delictiu no ajustar-se a la veritat. Diu que no va intercedir en res, però un regidor de Vinaròs acaba d'explicar que es va reunir amb vostè perquè vostè volia que el nom de la planta de gas portés el nom del seu germà mort. Volia confirmar que això es així. No va parlar mai amb el president de l'empresa Castor, Recaredo, del projecte? Mai?

—La clàusula que ha permès la reclamació patrimonial va ser una clàusula induïda pel sistema financer o per vostès? M'agradaria saber si el Banc Europeu d'Inversions (BEI) va demanar aquesta clàusula.

—Quina part de la indemnització ha estat cobrada?

—Ningú no va atendre

La diputada de la CUP Maria Sirvent ha estat la més incisiva amb Florentino Pérez. ALBERT SALAMÉ

Ningú no va atendre estudis d'impacte ambiental abans d'extreure gas. Per què?

estudis d'impacte ambiental abans d'extreure gas. Per què?

Parla Florentino Pérez

La intervenció inicial de Florentino Pérez va ser aquesta: 'Estic una mica sorprès perquè m'hagin citat aquí. El grup es gestiona amb un alt grau de descentralització i els responsables són els seus gestors. No he participat en res d'aquest cas. I el Castor representa un 1% de la facturació del grup. No he intervingut en res. En poca cosa els puc ajudar.'

Però al final, algunes coses sí que les va explicar, el senyor Pérez:

'Jo estic acostumat a no fer mal a ningú. D'ençà del 83 he treballat 24 hores el dia. Tinc la meua vida aquí, i un

dels meus objectius és millorar la qualitat de vida dels meus treballadors. Posats a fer mítings, jo també en sé. I hi insisteixo, amb 10.000 obres vives el dia, sempre passa coses. Recadero era el president dels canadencs. És un projecte que vol el govern i el govern ve a veure si el volem. Algunes operacions surten regulars. Tot el que fem era per voler donar satisfacció als ciutadans. Què ha passat aquí? Que en determinades infraestructures no calen garanties, però en aquesta sí. Perquè hi ha risc geològic. I cap empresa no pot entrar en l'operació si l'estat no cobreix l'operació. Això és així.'

'Oh, li han donat 1.350 milions a Florentino amb la clàusula? No. No a mi. Tots aquests diners se'ls empor-

ten els finançadors, els bonistes, els del Banc Europeu d'Inversions (BEI). No me'ls ha donats a mi. Podríem haver viscut sense fer l'obra. Hi hem perdut diners [...]. Un govern vol fer magatzem i uns canadencs ens vénen a buscar perquè som els únics que ho podem fer. I no hi ha res més. Hi ha un procés judicial. Siguem-ne respectuosos. Jo en el procés no hi he intervingut gens. Vostè creu que tots els qui treballen al nostre grup són sants? Doncs no. Doncs també ens enganyen a vegades des de dins. Pot passar. I no és aquest cas. I per tant vull que s'aclareixi. A mi m'han assegurat que tots els estudis d'impacte ambiental van ser fets. I el procediment ens ho dirà. Encantat de venir, però no que em facin un míting de bons i dolents. No és cosa de bons i dolents. Sobre el regidor de Vinaròs, van venir per agrair el projecte. Res més. Ho juro pels meus morts. No pels meus fills. No he anat a Vinaròs. Demano perdó per tot allò que calgui. I solidaritzar-me amb tothom. Però pel que he fet i no pel que no he fet. I deueu convenir amb mi que s'ha polititzat molt, aquest cas. I res més.'

Bé, sí. Una cosa més, sí. Maria Sirvent, quan es va acabar l'acte, va lliurar al senyor Pérez del llibre *Castor: la bombolla sísmica*, de Jordi Marsal, que fins i tot li va signar. Pérez se'n va anar de la sala després d'una hora i mitja de compareixença, i donant la mà a tota persona que va trobar en el seu camí de sortida, mentre anava demanant a tothom si eren socis del Reial Madrid o no. ■

Protestes a Hong Kong en contra de la llei d'extradició. EFE

Els manifestants d'Hong Kong difonen regles per a esquivar la repressió digital

Repressió 2.0 Comprar bitllets de metro amb monedes, no fer servir targetes o passar-se a Telegram, entre més

REDACCIÓ

Hong Kong és una ciutat on el transport públic té una targeta gairebé universal. Tothom fa servir l'Octopus per a anar de punta a punta amb el metro, l'autobús o el ferri. De fet, també permet de comprar a botigues i fer tota mena de gestions d'una manera senzilla. Per entrar al metro, per exemple, només s'ha de passar la barrera amb

la targeta a la mà o fins i tot dins el moneder. El consum és tan gran que a les estacions pràcticament no hi ha expendedores de bitllets.

Per això, aquesta setmana, les imatges de les estacions col·lapsades de joves que volien comprar bitllets han causat tant estupor. Enmig dels forts enfrontaments amb la policia xinesa per la llei d'extradició, els joves d'Hong Kong han fet circular tot un catàleg de regles contra la repressió digital. La

Aquesta setmana, les imatges de les estacions col·lapsades de joves que volien comprar bitllets han causat estupor

primera: compreu el bitllet de metro individual i amb monedes per no deixar rastre d'on éreu.

La targeta Octopus registra cada vegada que algú entra al metro i, per tant, pot servir per a demostrar que aquella persona era en una hora determinada en un punt concret. Comprar amb targeta un bitllet de metro tindria el mateix efecte. Però comprar-ne un d'un sol viatge amb monedes, a l'antiga, inhabilita la possibilitat de ser

situat en cap punt concret i en cap moment concret.

La consigna ha corregut després d'haver-se sabut que la policia havia detingut alguns activistes coneguts i que els havia ensenyat les dades del seu Octopus que certifiquen que en el moment de les detencions eren on hi havia hagut incidents.

Telegram contra Whatsapp

Les mesures que han fet córrer els manifestants a Hong Kong inclouen també modificacions a l'ús dels mòbils. Així, com va passar a Catalunya el 2017, s'ha fet una crida en massa a obrir comptes de Telegram i a no fer servir Whatsapp. Casualment o no, dijous Telegram va reportar un atac en massa provinent de la Xina, que va vincular clarament a la situació d'Hong Kong.

La llista de mesures proposades als manifestants ha inclòs també d'anul·lar els serveis de localització dels telèfons o no utilitzar serveis de mapes, com els de Google. Un grup de voluntaris també va engegar una xarxa VPN perquè qui volgués pogués emmascarar la posició geogràfica i fes veure que era en un altre país.

L'alerta pel Xinjiang

Els ciutadans d'Hong Kong tenen un nivell de llibertat d'expressió més alt que no els de la Xina i no es troben amb la saturació de la vigilància del continent, però la restricció de les llibertats que la Xina hi va imposant ha aixecat una gran alerta, sobretot quan en els últims judicis dels dirigents de la protesta del 2014 també s'han fet servir vídeos i dades

Els ciutadans d'Hong Kong tenen un nivell de llibertat d'expressió més alt que no els de la Xina

digitals per a ajudar a definir condemnes.

Bruce Lui, professor de periodisme de la Universitat Baptista d'Hong Kong, ha declarat a Hong Kong Free Press que la consciència sobre la seguretat ha augmentat, atesa l'extensió de la tecnologia de vigilància 'omnipresent' de la Xina i l'ús generalitzat del reconeixement facial i mètodes de rastreig. Especialment ha crescut al Xinjiang, on el govern xinès ha desplegat una xarxa de control informàtic de tota la població, predominantment musulmana.

'Aquests últims anys la seguretat nacional s'ha convertit en una qüestió urgent per a Hong Kong amb relació a la Xina. Les lleis d'Hong Kong poden tenir limitacions, però la Xina només necessita fer servir la seguretat nacional per a superar-les', ha dit Lui. ■

Ràdio la Mina és en un dels baixos de l'edifici mastodòntic del carrer Mart de Sant Adrià de Besòs. OAE

Ràdio la Mina: el micròfon lliure del barri que es revolta

Sant Adrià de Besòs 'Tots els mitjans haurien d'haver publicat l'anunci de l'1-O', diu el president

ODEI A.-ETXEARTE

La Mina actual és el resultat d'un conjunt d'errors polítics que han originat un barri trencat i marginal. Llavors parlen de la Mina: "Oh, un barri molt perillós! Oh, un barri ple de drogues!" Doncs hi ha coses que són veritat, però no és tota la veritat. Això és Ràdio la Mina (102.5 FM) i al micròfon hi parla Josep Maria Monferrer, que cada dimarts posa la veu al programa 'Así va el barrio'. Aquí tota la graella l'omplen

voluntaris, de dilluns a diumenge. Gent incombustible, militants de la Mina a les ones hertzianes que no van dubtar a emetre l'anunci del referèndum de l'1-O fins al dia de reflexió, encara que hagués vingut la Guàrdia Civil a advertir-los que podien incórrer en responsabilitats penals.

Ràdio la Mina és en un dels baixos de l'edifici mastodòntic del carrer Mart de Sant Adrià de Besòs, darrere una porta de ferro i unes finestres de reixes infinites. En aquest racó de món, no costa gaire d'imaginar-se què devien pensar els dos

Aquí tota la graella l'omplen voluntaris, de dilluns a diumenge

agents de paisà quan els van dur l'advertiment del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. 'Tenien cara de dir: "Què collons fem aquí?"' Així ho recorda Martín Arcos, el president de Ràdio la Mina. Ell els va obrir la porta, i per l'aspecte ja va deduir que eren guàrdies civils. 'Emeteu un anunci, oi?', li van demanar. Arcos va respondre que sí i els va fer passar a omplir els papers. 'Em van demanar com estava la Mina. Els vaig dir que era feta una merda i els vaig demanar si eren de per aquí. Havien vingut feia anys a algun escorcoll.'

El president de Ràdio la Mina, Martín Arcos, a l'estudi antic de l'emissora. L'estudi nou l'han construït ells mateixos després d'un any i mig de feina. OAE

Al barri es respira un abandonament històric. No és que els carrers siguin bruts, és que les façanes dels edificis són cicatrius. Marques de ferides que sagnen i que es guareixen sense que la majoria dels altres veïns de Sant Adrià de Besòs o de Barcelona les hagi volgudes veure mai. Potser les han observades de lluny, quan van amb cotxe per la Ronda Litoral, o a les notícies de successos. És impossible de fer-ho estant als llueus edificis de l'antic Fòrum de les Cultures, a tocar de la Diagonal Mar. Tan a prop i, volgudament, tan lluny. Pisos de preus astronòmics a quatre passes del barraquisme vertical. L'estigma diu que a la Mina no hi has d'anar a fer res i que t'hi poden robar la cartera. Però la Mina és, sobretot, allò que n'ignorem.

Balconis i persianes endins, és la vida que t'esquinça la pell, que es lleva i s'adorm

‘Els nostres oients tenen el dret de rebre la informació sobre la convocatòria del govern de la Generalitat per al pròxim primer d'octubre’

al ritme d'una ràdio crítica i irreverent. 'Allò que t'emociona, allò que t'agrada, allò que et fa vibrar; tots els èxits nacionals i internacionals a Ràdio la Mina. 102.5', promet, en castellà, una noia en un dels anuncis emesos. El projecte es va gestar el 1984. Un grup d'entitats que formaven la Coordinadora de Joventut del barri volien treballar amb els joves que eren al carrer, formar-los, donar veu a les associacions,

transmetre una visió més real de la Mina per a la Mina. Films del cine *quinqui* com ara *Perros callejeros* (1977), explica Arcos, els han fet molt de mal. Encara n'arrossegueu la imatge: estirades de bosses i navalles, el Torete, emulant el Vaquilla, desafiant la llei a tota velocitat mentre fugia amb cotxe de la policia. La primera ràdio era clandestina. Van començar a emetre al pis del capellà del barri, el mossèn Vilamala. Els joves hi entraven vigilant que no veiessin on es ficaven. Després es va traslladar al centre cívic, al despatx d'un regidor. D'allà van passar a uns locals de la parròquia. El projecte es va consolidar i, l'any 1997, es van traslladar al local del carrer Mart.

Un anunci per a defensar la llibertat i la democràcia

Lluny del tòpic simplista, la Mina també és Arcos piu-

lant a Twitter un comunicat de la ràdio el dia que els va visitar la Guàrdia Civil: 'Els nostres oients tenen el dret de rebre la informació sobre la convocatòria del govern de la Generalitat per al pròxim primer d'octubre. Nosaltres no hem estat contractats, no fem publicitat ni propaganda, sinó que informem lliurement de les convocatòries que existeixen actualment al nostre país.' Ni la Generalitat ni ningú no els va demanar que emetessin l'anunci. Però Arcos va decidir que el punxarien, encara que els ho prohibissin. 'Em va semblar molt fort que un tribunal s'atrevis a anar als mitjans de comunicació amb un requeriment', relata. Refusa que es pretengui d'impedir que s'expressin lliurement en un país que diuen que és democràtic. 'Tenia molt clar que no ho acataríem. I què serà el següent pas? Doncs el

següent pas és això que veiem ara', diu. A l'institut-escola de la Mina, l'1-O hi van votar 544 persones. I el dia 3 la ràdio va fer vaga 'per dignitat i contra la violència i la repressió'.

Arcos no era independentista, però assegura l'hi han convertit: 'Després d'haver vist que som en un país neofranquista, doncs què vols que et digui... No hi vull per-tànyer!' Creu que tot és un problema de democràcia. 'Si ens considerem demòcrates, hem d'entendre que aquestes coses s'han de consultar, preguntar, amb tota normalitat. No cal ser independentista per a entendre que s'ha de fer un referèndum quan hi ha una gran part de la població que s'hi sent. I haurien d'haver-ho arreglat políticament. Després d'haver rebut el requeriment, no els van dir res més, tot i que van continuar

emetent l'anunci i fent entrevistes sobre l'1-O. 'Això havien d'haver fet tots els mitjans', defensa, i s'explica que no ho fessin pels interessos de tota mena que els condicionen. 'Nosaltres no hi tenim res a perdre!', exclama. Malgrat això, creu que qui més publicitat va donar a l'1-O va ser el mateix estat espanyol provant d'impedir-lo, abans i durant la jornada electoral, amb les càrregues policíiques.

Un projecte pensat per a joves i nens

Arcos és de la Mina de tota la vida. Va arribar a la ràdio quan tenia 17 anys. Li agradava el futbol sala i volia jugar un torneig amb l'equip de la ràdio. Li van dir que si hi volia jugar havia d'implicar-s'hi. I així va començar tot. És tècnic audiovisual i es va formar aquí, com tants joves més que

hi han fet tallers. Explica que els anys daurats de la Vila Olímpica hi havia set o vuit discjòqueis que havien sortit de la Ràdio la Mina. Primer, els ensenyen com funciona l'emissora. Quan tenen una mica de rodatge participen en programes en directe i, més endavant, poden fer els seus programes. A més dels joves, ara també hi vénen jubilats i voluntaris de tota mena.

A Susi Martínez Heredia no n'ha tingut prou, de ràdio, després d'haver fet el curs de formació. Ben altrament. És coneguda a Twitter per la 'Gitana economista'. Va ser la primera alumna gitana d'ESADE i prepara un nou programa que es dirà 'Revolución gitana'. Vol reivindicar experiències com la seva, parlar de les barreres i els èxits que es troba la comunitat. El cantant andalús Diego Guerrero ja li ha permès que

utilitzi gratuïtament la cançó que obrirà el programa, 'Camino de piedras'.

Si la ràdio ha pogut emetre música durant tantes dècades és perquè els han cedit les cançons gratuïtament. Anys enrere, el dijous anaven a les discogràfiques a cercar les novetats per als programes musicals. A les parets del vell estudi de ràdio hi ha centenars de vinils i discs compactes d'aquella època. Ara agafen les cançons d'una plataforma en què les discogràfiques aboquen els èxits. Però la digitalització ha escombrat l'artesanía i el ritual de preparar i netejar els discs. Arcos explica que abans els trucava tanta gent per a demanar cançons que un 75% de les vegades comunicaven.

La graella de l'emissora canvia amb les inquietuds del voluntariat. Treballadors del CAP de la Mina hi fan cada

Entrada de Ràdio la Mina, al número 24 del carrer Mart de Sant Adrià de Besòs. OAE

Discs de vinil de la ràdio. OAE

Dins i fora de la ràdio, Monferrer és molt crític amb la gestió política i urbanística del barri

setmana el programa 'Tiempo de salud'. Núria Arnau i Francesc Ruiz són dos pilars de la ràdio. Arnau presenta les tertúlies del matí. Ruiz també fa entrevistes i programes i el dissabte a la nit parla de sexe a 'Labios entreabiertos'. La ràdio ha fet tallers a instituts, i sovint hi vénen escoles a ser entrevistades. Deu ser l'únic mitjà en què es pot sentir un nen de tercer de primària confessant que sap parlar, xiulant, als ocells.

Per manca de recursos, han hagut de tancar una sala de trobades per a joves que mantenen encara, ara buida, al local de l'emissora. Necessitarien un professional que els atengués i no el poden pagar. Durant algunes èpoques, han contractat personal. Però només quan el pressupost

els ho permet. L'any passat va ser de 18.000 euros. Mai no han volgut gaires patrocinis ni publicitat comercial perquè refusen de convertir la ràdio en un negoci. El seu és un projecte educatiu i social. Els ingressos provenen bàsicament de subvencions i d'alguna donació. No ho han tingut fàcil. Arcos assegura que el 2011 van gosar de presentar una candidatura a les eleccions municipals i, tot i que no van aconseguir d'entrar a l'ajuntament, els van retallar una contractació que tenien. Els voluntaris de Ràdio la Mina són, a més, molt crítics amb tots els poders; també amb els que integren el Consorci del barri de la Mina (la Generalitat, els ajuntaments de Sant Adrià i de Barcelona i la diputació de

Barcelona). Aquí, el micròfon és lliure: no és en venda.

El regidor barceloní Manuel Valls va denunciar la ràdio per una piulada del febrer. Arcos es va equivocar, volia escriure al seu compte personal, però ho va fer al de l'emissora, i al missatge hi havia insults. Arcos denunciava que l'aleshores candidat de Cs hagués anat a la Mina a 'rentar' la seva 'fama de racista' aprofitant-se de la comunitat gitana quan el seu govern va expulsar milers de gitanos de França. No està orgullós del llenguatge, però no es penedeix de la piulada i es referma en el missatge. No és l'únic que critica durament polítics que només visiten el barri quan s'acosten les eleccions per treure'n profit electoral.

Així està el barri

Dins i fora de la ràdio, Monferrer és molt crític amb la gestió política i urbanística del barri. Aquest escolapi és el pare i l'ànima de l'Arxiu Històric de la Mina. Fa 45 anys que hi viu. Hi va venir a fer de mestre, a aplicar la pedagogia de l'oprimit de Paulo Freire. 'L'escola educativa ha d'apoderar, els protagonistes han de ser els nanos', diu. D'ençà que es va retirar, s'ha dedicat a tenir cura de l'arxiu, on ha anat recollint testimonis i informació oblidada per la història oficial, dels 1.706 afusellaments de republicans al Camp de la Bóta fins avui. Experiències de vida, petites històries que s'haurien perdut, i dades i fotografies que documenten la transformació d'un barri que va néixer pel propòsit franquista de controlar el centenar de barris

Josep Maria Monferrer davant l'Arxiu Històric de la Mina. OAE

de barraques que hi havia a Barcelona i d'entaforar-ne els veïns en pisos minúsculs. Els blocs van destrossar la Mina rural. Es van omplir de gent quan encara no hi havien construït els equipaments sanitaris i educatius. La lluita ve de lluny.

Monferrer explica que la de la Mina és una suma de trencadisses socials, de reformes urbanístiques que han esborrat la història anterior. Ara la Mina són quatre barris: la Mina Vella (amb edificis de cinc pisos d'alçada, els primers que es van construir, oberts a la ciutat però tancats per un bloc de dotze pisos), la Mina Nova (els mastodòntics edificis de deu plantes, aïllats de la Mina Vella i paradigma del barraquisme vertical), la Mina 'Senyorial', més pròxima al mar, amb pisos de preus estratosfèrics i construïda amb capital estranger, que ha arraconat la resta del

barri; i la Mina 'Mixta', entre el barri vell i els habitatges de luxe, on també hi ha la nova escola. Monferrer denuncia que el Consorci es va formar per tranquil·litzar la inversió estrangera amb l'operació urbanística del Fòrum Universal de les Cultures, però els milions invertits no han servit per a transformar el barri, que ha continuat degradant-se.

La droga continua essent un dels grans problemes. El consum és altíssim. Ho saben perquè compten les xeringues de la sala de venopunció i les que apareixen als carrers. També hi ha les màfies. I allò que Monferrer anomena la 'vampirització'. Rics que s'aprofiten dels més pobres, que els paguen perquè facin de traficants en canvi d'un silenci que no s'ha de trencar mai. Si els detenen i no delaten ningú, la dona i els fills no passaran gana mentre siguin

Hi ha la Mina que es revolta, que treballa cada dia per transformar-la d'una vegada i per sempre, i que l'enriqueix de cultura, de pensament, d'educació

a la presó. L'absentisme escolar és una altra de les lloses que arrossegueu. La contaminació, amb les dioxines i les males olors de la incineradora Tèrsa. I la pobresa i la fam, que mai no se'n van. Per Monferrer, la Mina és l'habitació dels mals endreços de Barcelona i Sant Adrià. Hi arriba allò que n'expulsen. Quan un barri no té sortida, esdevé marginal.

Però també hi ha la Mina que es revolta, que treballa cada dia per transformar-la d'una vegada i per sempre, i que l'enriqueix de cultura, de pensament, d'educació. Ràdio la Mina en fa d'altaveu d'ençà que va néixer. Perquè la Mina, si els veïns hi participen per transformar-la, té futur. 'S'ha de dir clar i fort. Com tots els barris del món, tenim solució', clama Monferrer al micròfon. Que no els en manquin mai, d'oients. ■

**D.E.S.
C.O.N.N.E.C.T.A.**

ARTS ESCÈNIQUES
GASTRONOMIA / LLIBRES / MÚSICA
CULTURA POPULAR
CINEMA / ARTS VISUALS / MUSEUS
FIRES I MERCATS

*Fogueres a Alacant, cavalls a Menorca,
falles al Pirineu... La festa de Sant Joan pren
formes ben diverses arreu del territori*

SANT JOAN: LA FESTA DELS PAÏSOS CATALANS

Sant Joan, la festa dels Països Catalans. ICUB

SANT JOAN 2019: DEU PROPOSTES PER A VIURE LA NIT MÉS CURTA DE L'ANY

Festes Falles als Pirineus, cavalls a Ciutadella, fogueres artístiques a Alacant...

REDACCIÓ

La nit de Sant Joan, quan se celebra el solstici d'estiu, és una de les festes més antigues que hi ha al país. Segurament per això es presenta de maneres tan variades arreu: amb cavalls a Menorca, amb grans fogueres al País Valencià i amb falles al Pirineu... Hem fet una tria de les deu celebracions més destacades que es podran viure la nit més curta de l'any.

Els cavalls, protagonistes de Sant Joan a Ciutadella

Una de les festes de Sant Joan més completes i protocol·làries que es fan són les de Ciutadella. Des del primer caragol a

la plaça del Born fins als jocs des Pla del dia de Sant Joan, se succeeixen dos dies intensos en què les exhibicions eqüestres i els caixers pagès i senyor són els protagonistes. La imatge més emblemàtica de les festes es veu durant el 'jaleo', quan els cavalls s'alcen sobre dues potes entre la multitud. També són destacables els jocs d'habilitat que es fan al la de Baixamar com ara el de l'Ensortilla, de les Carotes i el de Córrer Abraçats.

Alacant, el Sant Joan de més al sud

L'himne de les festes de Sant Joan a Alacant diu 'a la llum de les fogueres, s'abaniquen les palmeres', perquè durant tota la nit la ciutat s'omple de focs artificials i de fogueres espectaculars. Hi ha centenars de monuments artístics,

carregats d'un fort component satíric, 'plantats' per tota la ciutat. El dia de Sant Joan a mitjanit una gran palmera blanca projectada al puig de Benacantil indicarà l'inici de la cremà. És una festa que es viu al carrer, en què la gent fa revetlla a les barraques instal·lades al costat dels monuments i a la platja del Postiguat, on es fan castells de focs i hom es banya fins a trenc d'alba.

Isil: la tradició intacta del Pirineu

De l'any 2015 ençà, les falles d'Isil, al Pallars Sobirà, formen part del Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO, juntament amb més festes que es fan al Pirineu pel solstici d'estiu. L'espectacularitat de la festa s'ateny quan desenes de portadors davallen durant una hora

per la muntanya amb un tronc encès sobre les espatlles. La processó lluminosa arriba fins a la plaça d'Isil, on s'encén la falla principal i es fan danses tradicionals al voltant. La primera referència contemporània que es té de la festa és del 1902 i se n'ha mantingut l'estructura pràcticament intacta de llavors ençà.

Andorra: una Nit de Sant Joan que és patrimoni immaterial

La majoria de les parròquies andorranes celebren Sant Joan amb falles, però ací la tradició es diferencia de la resta del Pirineu perquè les fan giravoltar de tal manera que semblen boles de foc. Això s'aconsegueix amb tires seques molt primes d'escorça que s'encenen per la punta. Com que són lleugeres i flexibles, és ben fàcil de fer-les giravoltar i obtenir-ne un efecte espectacular. Durant tota la nit un seguit de portadors surten en cercavila pels carrers del poble encapçalats pel faller major. A Andorra la Vella el moment culminant és quan tots els portadors fan un ball conjunt per mirar de modelar la mateixa figura alhora.

Flames i cendres que purifiquen a Arties

La nit de Sant Joan uns quants pobles del Pirineu organitzen baixades de falles, però a Arties, a la Vall d'Aran, arrossegueu pels carrers el taro, un tronc en flames. Amb el crit de 'foc al Taro' s'encén i es tomba un avet sec replantat des de fa dies a la plaça de la vila. El moment principal de la festa és quan lliguen el tronc ardent amb cordes i l'arrossegueu tumultuosament per la vila a ritme de xaranga. Aquest ritual es fa per la creença que les flames i les cendres escampades pels carrers purifiquen i ajuden a allunyar els esperits malèfics.

Tradicions diferents amb l'aigua a Camprodon

A més del foc, l'altre element protagonista del solstici d'estiu és l'aigua. La nit del 23 de juny són molt freqüents els banys a la platja i també en rius i llacs. Però a Camprodon duen el costum una mica més enllà i cada any per la festa

Una de les festes de Sant Joan més completes i protocol·làries que es fan són les de Ciutadella. AC

Les falles a Andorra. AA

major fan la Baixada de la Font de Sant Patllari. Festes.org descriu d'aquesta manera el ritual, que es fa pels volts del 21 de juny: 'Els joves s'enfanguen a la font i, al crit de "Volem aigua!", recorren els carrers del poble cantant i ballant, mentre reben les trombes d'aigua que els veïns els llancen des de balcons i finestres.'

Prats de Lluçanès, entre Sant Joan i Sant Eloi

Com moltes poblacions del país, a Prats de Lluçanès celebren la revetlla de Sant Joan amb una foguera encesa amb la Flama del Canigó i ballant el famós contrapàs de la vila al voltant del foc.

Hem fet una tria de les deu celebracions més destacades que es podran viure la nit més curta de l'any

La Flama del Canigó a la plaça de Sant Jaume de Barcelona. ICUB // Els dimonis de Massalfassar. AM

Però les celebracions del solstici d'estiu no s'acaben aquí i continuen el 25 de juny, diada de Sant Eloi. Aquest era el patró dels traginers, un negoci molt lucratiu als segles XVII i XVIII a la comarca gràcies al comerç de la llana. La festa encara perviu, amb una gran passada de carruatges i curses tradicionals.

Barcelona: Sant Joan de mil maneres diferents

A Barcelona Sant Joan és una festa que es viu de mil maneres diferents perquè les opcions que ofereix la ciutat són infinites. Hi ha des de la tradició de la Flama del Canigó, que serà rebuda a la plaça de Sant Jaume amb una gran festa amb els gegants de la Ciutat i l'Àliga, fins a desenes de fogueres repartides per tots els districtes de la ciutat. També es fan revetlles de Sant Joan de tota mena: al carrer, a la platja... Una de les tradicions que s'està recuperant a la ciutat són les fogueres dels barris, que cada any en sumen més.

Qui s'atreveix a saltar la foguera a Xàbia?

Per Sant Joan moltes poblacions del país fan fogueres i en algunes és tradició de provar de saltar per sobre del foc. Però allò que distingeix la nit de Sant Joan de Xàbia és que els saltadors ho fan amb una corona de murta en flor al cap. La tradició diu que aquest ritual l'han de fer els joves de la població per tenir fortuna la resta de l'any. La nit del 23 de juny, doncs, tot de grups recorren les cinc fogueres que delimiten el nucli antic de la ciutat per saltar-les. Quan arriben a la darrera, que és la més gran, formulen un desig i llancen la corona floral a les flames.

Massalfassar: foc, foc i més foc

El foc és, indiscutiblement, l'element central de la nit de Sant Joan, però a Massalfassar aquest element esdevé imprescindible. De l'organització de la revetlla se n'encarrega la colla de diables local. Hi ha un correbars a ritme de dolçaina i tabal, una gran cercavila a càrrec de totes les bèsties fogueres de la colla –en tenen set!– i, finalment, un gran correfoc.

Les falles dels Pirineus són Patrimoni de la Humanitat. ACN

GUIA PER A GAUDIR DE LES FALLES DELS PIRINEUS, PATRIMONI DE LA HUMANITAT

Tradicions Diversos municipis del Pirineu fa segles que celebren la festa de les falles, que aquests últims anys ha agafat més renom

REDACCIÓ

A Andorra la Vella, Isil, Arties i Boí, fa segles que, pels volts del solstici d'estiu, es fa la festa de les falles. Però aquests últims anys ha agafat més renom arran de la declaració de Patrimoni Immaterial de la Humanitat de la UNESCO el 2015. Tot i que dos pobles dels seixanta-tres que van encapçalar la candidatura ja han fet les falles –Durro i la Pobla de Segur–, la majoria es concentren aquest cap de setmana.

Malgrat ser catalogades sota una mateixa etiqueta, les Festes del Foc del Solstici d'Estiu dels Pirineus –aquest n'és el

nom oficial– són molt riques i variades. Cada poble les fa a la seva manera i presenten moltes variants:

Falles d'Alins (23 de juny). Una vegada la gent ja ha sopat, les campanes avisen que ha arribat el moment tan esperat. Els fallaires, amb ajuda de les llanternes, pugen cap al turó de Sant Quirc. Però no ho fan del tot a les fosques. Tenen l'ajut dels focs artificials previs a la baixada, que il·luminen el cel. Un cop acabats, comença la baixada amb les falles ja enceses. Quan arriben al poble comença la festa. Els participants dipositen les falles en una gran foguera i es dona el tret de sortida de la música.

Falles d'Andorra (23 de juny). Les set parròquies que conformen el Principat d'Andorra celebren la revetlla de Sant Joan d'una manera molt especial, amb la cremada de les falles. La principal diferència és que a Andorra, les falles són boles lleugeres d'escorça de bedoll que es fan giravoltar. A Andorra la Vella, el 23 a la nit, els fallaires recorren els carrers més cèntrics del municipi dibuixant cercles de foc amb les falles. Al final del recorregut, representen el Ball de les Bruixes, un espectacle teatral que dona el tret de sortida a l'encesa de la foguera.

Falles d'Arties (23 de juny). Les i Arties són els pobles de la Vall d'Aran que conserven aquesta tradició mil·lenària tan

Falles d'Alins. ACN

Les Festes del Foc del Solstici d'Estiu dels Pirineus –aquest n'és el nom oficial– són molt riques i variades

arrelada al Pirineu. La nit de Sant Joan, a Arties s'encén el Taro, un tronc d'uns vuit metres que prèviament ha estat tallat i preparat pel poble, i s'arrossega pels carrers, acompanyat de música i dels crits dels assistents. El recorregut s'allarga fins ben entrada la matinada. Acaba davant la casa del batlle, on el tronc es deixa totalment carbonitzat.

Falles d'Isil (23 de juny). Els joves d'Isil fan una de les baixades de falles més especials del Pirineu. S'encenen els troncs de mida mitjana i els portadors els carreguen a l'espatlla mentre baixen per la muntanya. A la tarda, els fallaires agafen les falles i les pugen fins al 'far'. Allà organitzen una festa mentre esperen que es faci fosc. Quan és el moment, el poble encén la falla major que hi ha plantada a la plaça de l'Església. És el

senyal que avisa els fadrins que ja poden encendre les falles i baixar fins al poble fent ziga-zagues. El trajecte dura unes dues hores. Després, al voltant de la gran foguera es ballen les quatre danses tradicionals: la marxa dels fallaires, el ball de bastons, la bolangera i el ball pla.

Falles de Les (23 de juny). Durant la revetlla de Sant Joan, a Les es crema un tronc anomenat Haro. L'escenari del ritual és la plaça de l'Haro, on, cap a les deu de la nit, arriba la processó al ritme de les danses tradicionals dels Corbilhuers. Després de la benedicció, s'encén l'haro i es procedeix a la crema de les halhes, una mena de torxes fabricades amb escorça de cirerer que es fan girar fent cercles i simulant la lluita per purificar i cremar els mals esperits. La cerimònia acaba amb un ball al voltant de

l'haro encès, mentre a la plaça se serveix vi calent i la coca de Sant Joan.

Falles del Pont de Suert (23 de juny). La principal diferència amb la resta de falles és que els participants, a més de carregar la falla encesa, porten a sobre unes esquelles que fan un soroll ensordidor. A més, els fallaires baixen de la muntanya fent diversos crits, cosa que la converteix en una de les baixades més eufòriques. Al Pont de Suert, els forasters tenen la possibilitat de pujar i baixar falles, si ho desitgen i sempre que respectin les normes de la festa. Abans, cal que s'apunten a un llistat que hi ha a l'ajuntament. El 23 de juny, a l'Alta Ribagorça també se celebren les falles de Boí i Casós.

Falles de Vilaller (23 de juny). La principal diferència amb les altres festes és la

Les falles d'Isil. vw

forma de les falles. Tenen una estructura peculiar, diferent de la resta. Són formades per tres taulons triangulars units amb un filferro i farcits amb trossos de fusta i teia, que en funció de la quantitat cremaran més o menys. Quan es fa de nit, des del poble de Vilaller es poden veure rius de foc per la muntanya. Són els fallaires que baixen per la muntanya per encendre la gran foguera que hi ha a la plaça de Massaneres.

Falles de Barruera (29 de juny). Les falles de l'Alta Ribagorça, entre les quals hi ha la de Barruera, són de pi i la forma preferida és la teia, perquè aporta més llum i flama a les fogueres. El 29 de juny, una filera de llum baixa fent ziga-zagues per les muntanyes de Barruera. Un cop al poble, donen un parell de voltes fins a arribar a la plaça Major, on encenen una gran foguera i comença la festa.

Falles d'Erill la Vall (6 de juliol). La primera setmana de juliol és el torn d'Erill la Vall. Celebren aquesta tradició en el marc de la Festa Major de Sant Cristòfol, que va molt més enllà de les falles. Els

primers de pujar a la muntanya són els més menuts. I els fallaires adults els agafen el relleu passades les deu de la nit.

Falles de Taüll (19 de juliol). És una de les falles que més públic aglutina. Els joves pugen divendres al vespre a una muntanya pròxima. Allà cremen un pi, el qual després serveix per a encendre totes les falles. Els fallaires baixen al poble corrent, fan tres voltes a l'església i amunteguen totes les falles al mig de la plaça, creant una gran foguera. Aleshores comença la festa. Es reparteix vi i coca entre els assistents.

Falles de Llesp (27 de juliol). Són les últimes falles, les que les fan especials. Llesp és un poble petit, però el 27 de juliol s'omple de gent amb ganes de viure l'última baixada de falles de la temporada. Un riu de foc baixa muntanya avall fins a arribar a la plaça del poble, on els fallaires són rebuts al ritme de la música i el repic de campanes. Un cop allà, s'apilen les falles i es forma una gran foguera. Les falles infantils solen començar a les 22.00 i les dels adults, a les 22.30. ■

Tot i que dos pobles dels seixanta-tres que van encapçalar la candidatura ja han fet les falles – Durro i la Pobla de Segur –, la majoria es concentren aquest cap de setmana

La 'cremà' és la nit del 24 de juny. AA

FOGUERES DE SANT JOAN 2019: FOC I PÓLVORA A ALACANT

Festes Les Fogueres de Sant Joan són les festes oficials d'Alacant ·
La festa acaba amb la cremada de les fogueres la nit del 24 de juny

REDACCIÓ

Alacant fa olor de foc i de pólvora. De dissabte ençà, la ciutat ha començat a preparar-se per a la festa de Sant Joan, les Fogueres. Les comissions i els foguerers ja les preparen. Es plantaran el dia 20 a la nit i es cremaran el 24. Una setmana de festa per a celebrar el solstici d'estiu i la nit més curta de l'any.

Des de bon matí amb les comparses que desperten els veïns fins ben entrada la matinada en barraques i racons, Alacant celebra les festes oficials de la ciutat. És el Sant Joan de més al sud, amb unes característiques ben particulars.

A partir de dissabte, cada migdia, a les dues, hi ha el concurs de *masclètes* per a anar escalfant motors. Però no serà fins la nit del 19 de juny que no començarà a notar-se del tot la festa en l'ambient de la ciutat. Aquella nit es plantaran les fogueres infantils i, la nit següent, les fogueres adultes. El veredict del concurs de fogueres no es farà esperar gaire: el 21 al vespre se sabrà la foguera guanyadora. La festa nocturna començarà dijous al vespre amb la inauguració de barraques i racons, que faran revetlles amb música i ball fins ben tard.

Ara, el dia gros de la festa és sens dubte el dia de Sant Joan. El 24 de juny al punt de mitjanit, el turó Benacantil s'il·luminarà de la palmera blanca de

focs artificials. És el moment culminant de la festa, el tret de sortida de la *cremà* de les fogueres i les *portales* de les barraques. Primer és el torn de les fogueres oficials, a la plaça de l'Ajuntament; en acabat, totes els monuments artístics dels districtes cremaran sota el foc d'estiu que renova i purifica. Després hi haurà la tradicional *banyà*, una remullada per a tota la gent que ha estat a la vora del foc de les fogueres.

Glossari sobre Fogueres

Banyà: Acte que tanca la celebració de les Fogueres de Sant Joan, la nit del 24 de juny. Després de la *cremà*, els bombers que treballen en el control i l'extinció del foc de les fogueres, dirigeixen les

La Bellesa del Foc i les dames d'honor. AA

mànegues d'aigua cap als centenars de persones congregades al voltant dels monuments, de manera que es crea un gran espectacle popular i col·lectiu d'aigua, foc, passió i diversió.

Barraca: Recinte a l'aire lliure, normalment un carrer tancat amb una porta d'accés (*portalà*), construïda de fusta i cartó, que es cremarà juntament amb la foguera. Prenen el nom de les típiques construccions agrícoles de l'horta, per la construcció ràpida i efímera. Concebudes per a oferir un espai lúdic durant les festes de Sant Joan, són llocs privats i exclusius només per a socis, amb una zona d'accés lliure. S'hi pot fer el got i ballar.

Bellesa: Cadascun dels districtes de les fogueres de la ciutat és representat per una xica i una xiqueta que exerceixen el càrrec de Bellesa adulta i Bellesa infantil. Elles tindran l'opció de representar la ciutat, optant al procés d'elecció de Bellesa del Foc d'Alacant i Bellesa del Foc Infantil d'Alacant, que al seu torn representaran tota la ciutat i la festa.

Bellesa del Foc: És la màxima representació de la festa de les fogueres. Aquest càrrec es va instaurar el 1932 i de llavors ençà cada mes de maig, entre totes les representants de les comissions de la ciutat, s'atorga a una jove i una xiqueta (Bellesa del Foc adulta i Bellesa del Foc infantil), acompanyades al seu torn per sis dames d'honor triades de la mateixa manera, que representen la festa i la ciutat d'Alacant.

Cercavila: Cada comissió de fogueres fa desfilades els dies grans de la festa pels carrers del seu barri, a fi d'alegrar els veïns amb música i visitar establiments o comissions de la vora.

Cremà: Acte festiu de cremar la foguera la nit del 24 de juny. A les dotze de la nit, quan es disparen focs artificials que formen la palmera des del Benacantil, comença la nit del foc. A partir d'aquest moment, crema la foguera oficial de l'ajuntament i simultàniament se senten castells de focs artificials per tota la ciutat. El temps de vida de les fogueres com a monuments s'ha exhaurit.

Dames d'honor: Xiques o xiquetes que acompanyaran la Bellesa de cada districte durant les Fogueres. Aquesta figura es trasllada com a acompanyant i suport a la Bellesa del Foc.

Desfilada del Ninot: Es fa el diumenge abans de començar les festes. És una de les desfilades més divertides. De la plaça dels Cavalls surten els comissionats de fogueres i barraques disfressats amb motius que fan al·lusió al ninot més important de la seva foguera.

Desperta: Desfilada amb cercavila, música i pólvora a cadascun dels districtes de la ciutat, quan tot just clareja.

Foguera: Construcció de material combustible, fusta i cartó pedra, composta d'una peça central i escenes amb figures caricaturesques. És un monument d'art efímer que respon a una línia temàtica transmesa pels artistes constructors mitjançant els llenguatges de l'escultura i la pintura. Són als carrers de cada districte d'Alacant. Es classifiquen en adultes i infantils i, al seu torn, per categories,

Una de les fogueres. AA

El 1928, Josep Maria Py va basar-se en el model valencià per a idear la transformació de les festes de Sant Joan

segons el pressupost econòmic. Hi ha tantes fogueres com comissions.

Palmera: Espectacle pirotècnic que dóna pas a la cremà. El dia de Sant Joan a les dotze de la nit es llancen més de mil coets que, esclatant tots alhora, formen una palmera blanca de focs artificials que es projecta al Benacantil i il·lumina la ciutat. Veure la palmera és el senyal d'inici de la cremà de les fogueres, les fogueres infantils i les barraques.

Plantà: Acte de posar dretes les fogueres. El 19 de juny a la nit s'alcen les infantils i el 20 de juny a la nit, les adultes. És el moment d'acoblar totes les peces i figures que cada artista ha construït. Els foguerers fan l'acabament de la base amb motius vistosos.

Portalà: Porta d'entrada a les barraques. Fetes de cartó pedra, fusta i suro, són

construïdes pels artesans foguerers i solen ser de temàtica relacionada amb les tradicions d'Alacant o amb motius crítics i satírics. Les *portalas* també es cremen durant la cremà.

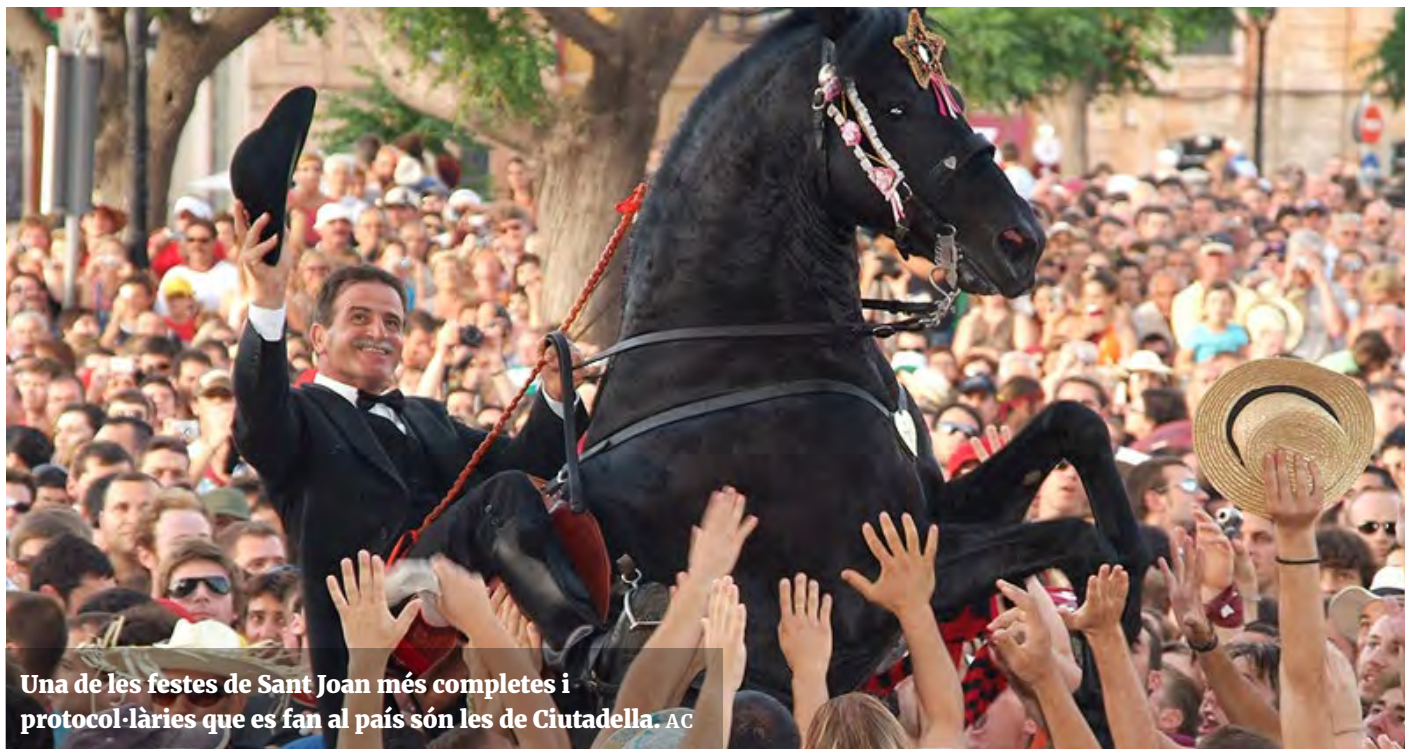
Breu història de les Fogueres

Les Fogueres de Sant Joan tenen l'origen en una festa màgica o ritual del foc: material purificador que conté força, alegria, destrucció i renovació. Aquesta festa tradicional es va convertir en la celebració popular del solstici d'estiu, en què s'encenien fogueres amb mobles i objectes vells. El 1928, Josep Maria Py va basar-se en el model valencià per a idear la transformació de les festes de Sant Joan, que acaben esdevenint les festes oficials de la ciutat. Va atorgar a la foguera la importància cabdal de la festa i les pires de foc es van convertir en monuments al·legòrics de cartó i fusta.

Pel caràcter popular, les fogueres encabeixen tota mena de continguts i tota mena de grups socials. S'hi integren, en un procés festiu i creatiu, els qui en formen part activa i també els qui en gaudeixen. La ciutat es distribueix en una xarxa de districtes en cadascun dels quals hi ha una comissió responsable d'alçar els monuments.

Fogueres culturals

La regidoria de Cultura de l'Ajuntament d'Alacant impulsa per tercer any el programa de Fogueres Culturals. L'objectiu és incentivar els diversos vessants de la cultura popular i vincular-los amb la festa, sobretot de les Fogueres. El dissabte 23 a dos quarts de vuit del vespre es farà una *dansà* d'Alacant al voltant de la foguera oficial, a la plaça de l'Ajuntament, a càrrec dels grups de dansa Cresol i Posiguet.

Una de les festes de Sant Joan més completes i protocol·làries que es fan al país són les de Ciutadella. AC

SANT JOAN A CIUTADELLA: TOT ALLÒ QUE HEU DE SABER SOBRE AQUESTA FESTA DELS CAVALLS

Festes Guia per a viure un cap de setmana ple de tradicions amb 'jaleos', caragols i gin amb llimona

REDACCIÓ

Una de les festes de Sant Joan més completes i protocol·làries que es fan al país són les de Ciutadella. Aquest 2019 no serà una excepció. Des del primer toc de flabiol, dissabte a la tarda, fins al darrer, la matinada de l'endemà de Sant Joan, tan sols se succeeixen dos dies. Però són quaranta-vuit hores molt intenses, plenes de tradició i protagonitzades per tota mena d'exhibicions eqüestres: el 'jaleo' a la plaça del Born, les corregudes a les Voltes, els caragols entorn del monestir de Santa Clara, els Jocs del Pla...

Els protagonistes de la festa més enllà dels cavalls

Junta de Caixers: És el grup de persones encarregades de vetllar pel bon funcionament de la festa. Els càrrecs es renoven cada dos anys i els membres que la integren representen els estaments medievals: clergat, noblesa, artesans i pagesos. Tots els membres que la formen van vestits de genets de gal·la, amb pantalons de muntar, jaqueta i corbatí, i la majoria porten el tradicional barret de teula d'ales recollides.

Caixer senyor: Escollit entre els membres de l'antiga noblesa ciutadellenca, és qui presideix la festa i qui té a càrrec seu el bon funcionament de tots els actes.

Sobre la indumentària, se'l distingeix perquè porta frac, pantalons de color blanc i espasa.

Caixer capellà: Té cura de l'aspecte religiós de la festa. Presideix els resos que es fan a l'ermita de Sant Joan dissabte i celebra la missa dels caixers a la catedral el dia del sant. Sobre la vestimenta, el caixer capellà va vestit de negre, sense ornaments ni pompó, i se'l distingeix perquè porta un alçacoll i una guindola, un barret de dues puntes.

Caixer menestral o casat: Representa l'estament menestral i, per ser elegit, és imprescindible que exerceixi un ofici manual artesà. També és condició

El 'jaleo' també és conegut com a 'ball de cavalls menorquí'. AC

Són quaranta-vuit hores molt intenses, plenes de tradició i protagonitzades per tota mena d'exhibicions equestres

imprescindible que sigui casat i fill de menestral. La seva indumentària és igual a la del caixer senyor, tret d'algunes particularitats: porta espasí corbat en lloc d'espasa, les botes duen pompons i no duu guants.

Caixers pagesos: N'hi ha dos i han de ser de termes diferents: un de la banda de Migjorn i l'altre de Tramuntana. Als caixers pagesos els correspon el bon ordre de la 'qualcada' i també són els encarregats de regalar el be que es porta el diumenge anterior a la festa. Sobre la vestimenta, els caixers pagesos van vestits de negre i porten el característic barret de teula d'ales recollides.

Caixer fadrí: Aquest càrrec va alternar-se cada bienni entre els caixers menestral i els pagesos. Ha de ser forço-

sament solter i a la festa és l'encarregat de portar la bandera de Sant Joan, una creu blanca sobre un fons vermell.

Cavallers: Completen la 'qualcada' formada pels membres de la junta de caixers i la seva funció principal és la d'acompanyar la comitiva durant els actes de la festa. Tots són representants de l'estament pagès –amos, fills d'amos, pagesos– i per això porten la mateixa vestimenta que els caixers pagesos.

Fabioler: Tal com el nom indica, acompanya en tot moment els actes de la festa fent sonar un flabiol de canya i un tambor. A més, cavalca damunt d'un ase conegut popularment com a 'somereta'. Tot i que encapçala la 'qualcada', no forma part de la junta de caixers.

L'home del be: Simbolitza la imatge de Sant Joan Baptista i per això porta el be viu sobre l'espatlla durant tot el recorregut del Dia del Be. Va descalç, vestit amb dues pells de be assaonades i al cap duu una aurèola. També porta creus vermelles pintades al front, als braços i als peus. El be que porta va molt ben guarnit amb flocs de colors i altres ornaments sobre l'esquena. La incorporació d'aquesta figura a les festes de Sant Joan es remunta a la primera meitat del segle XIX.

Vocabulari bàsic

Caragol: En el llenguatge popular d'aquestes festes, s'anomena 'caragol' un recorregut delimitat entorn del qual normalment es fan tres voltes a cavall.

Carota: Una carota és una mena d'escut ovalat de fusta prima que s'agafa per una

ansa. A la cara exterior hi ha pintada una cara esperpèntica o còmica, d'aquí el seu nom popular. Se'n pinten vuit, dues de les quals són indultades: una pel mateix noble i l'altra pel consistori, els quals se les queden en propietat. Les sis restants són trencades durant els Jocs del Pla.

Gin amb llimona: Des que es va introduir al segle XVIII durant les dominacions britàniques, la ginebra és una beguda alcohòlica molt popular a l'illa. També se sap que, des de fa segles, per Sant Joan es bevia llimonada, una beguda refrescant i típica de l'estiu. I el gin amb llimona és una barreja d'aquests dos elements que s'ha fet molt popular per les festes, sobretot a partir de la segona meitat del segle XX.

Jaleo: També conegut com a 'ball de cavalls menorquí', és una manifestació festiva tradicional de Menorca i present a totes les festes patronals de l'illa en la qual cavalls engalanats i genets demostren la seva elegància i destresa al so de la música.

Qualcada o colcada: Dins l'entrada 'cavalcada', el diccionari Alcover-Moll parla específicament del 'conjunt de corregudes, desfilades i exercicis que fan els cavalls que prenen part en la festa de Sant Joan de Ciutadella'.

Reboisteria santjoanera: Tant per la seva varietat com per la seva qualitat, els dolços típics de les festes de Sant Joan són un element més de la festa. N'hi ha moltes varietats, però algunes de les més freqüents són els arrissats, els crespellets, les ensaïmades menorquines, les galetes de Sant Joan, els panets amb sobrassada, el menjar blanc, els pastissos i 'xocolati cuit', és a dir, la xocolata desfeta.

Seqüència de la festa

Dia del Be. Les celebracions de Sant Joan a Ciutadella comencen el diumenge previ a la festivitat amb la sortida del be. Enguany, s'escau el 17 de juny i és el dia que es reuneixen els membres de la

Cavaller, caixer fadrí i caixer senyor. AC

Caragol des Born. AC

junta de caixers al palau del caixer senyor per fer el lliurament de la bandera al caixer fadrí. Tot seguit, la comitiva visita l'ajuntament, el bisbe, els nobles, els cavallers que prendran part en la 'qualcada' i els propietaris de llocs que hi aporten cavalls. Però el personatge més vistós i únic de la jornada és 'l'home del be'. Paral·lelament, al capvespre, es fa la primera tirada d'avellanes de les festes i la banda interpreta el primer 'jaleo', sense cavalls.

Dissabte de Sant Joan. A Menorca, la vigília d'una festivitat es coneix popularment com 'el dissabte', independentment del dia de la setmana que s'escaigui. Aquest any cau en diumenge. Els actes comencen a la tarda, quan el flabioler es dirigeix al palau del caixer senyor per demanar permís per començar la 'qual-

cada'. Arrenca una cercavila al galop que acaba cap a les sis de la tarda a la plaça del Born, on es fa el primer caragol. És un dels moments més espectaculars de la festa, amb els cavalls donant voltes a la plaça a ritme de 'jaleo'.

Tot seguit, la comitiva se'n va cap a l'ermita de Sant Joan de Missa, on es fa la cerimònia del Cant de Vespres. Una vegada post el sol, la 'qualcada' torna a Ciutadella i fa 'les corregudes', una cursa que consisteix a anar tres vegades de la plaça Nova a la plaça de la Catedral i viceversa. En acabat, comença el segon caragol de la jornada, el de Santa Clara. Aquest no es fa en una plaça sinó en un circuit de carrers que tenen com a punt d'inici i de final el monestir de Santa Clara. És en aquest moment de la festa quan es veuen algunes de les escenes més singulars: els genets, muntats a

cavall, entren dins d'algunes cases. La jornada s'acaba amb beures al palau del caixer senyor.

Dia de Sant Joan. El dia gran de les festes comença d'hora, amb el flabioler donant el tret de sortida a les vuit. Durant el matí, la 'qualcada' fa les corregudes de les Voltes i repeteix el caragol al voltant del monestir de Santa Clara. Els actes de la primera meitat del dia culminen al migdia a la catedral, amb la missa dels caixers.

Els actes es reprenen al capvespre a la plaça del Born, on es fa la Convi-dada. La 'qualcada' davalla cap al pla de Sant Joan, on es fan dos caragols –un al principi i un altre al final– i els famosos Jocs del Born. És, juntament amb el caragol del Born del dissabte de Sant Joan, un dels moments àlgids de la festa. Es fan tres tipus de jocs per a mostrar l'habilitat dels genets dalt del cavall: el joc de l'ensortilla, consistent a encertar un pal dins una anella; el de les carotes, en què es trenquen uns escuts de fusta decorats amb cares grotesques, i el de córrer abraçats, en què dos genets cavalquen abraçats a una gran velocitat.

Acabats els jocs i caragols del Pla, la 'qualcada' torna, igual que el vespre anterior, a les Voltes i acaben les festes amb el caragol de Santa Clara i la beguda al palau del caixer senyor. Si es vol allargar una mica més la festa, cal esperar que els cavallers surtin de cal caixer senyor a la matinada i vagin a deixar el caixer capellà a casa seva. En aquest moment, es pot sentir per darrera vegada el toc del tambor i del flabiol... Fins a les festes de l'any vinent!

Els escenaris

El Born. És un dels principals escenaris de les festes. Aquest gran espai, presidit per l'ajuntament, acull un dels moments més emblemàtics: el caragol del Born que es fa el dissabte de Sant Joan. La plaça també és l'escenari de la Convi-dada, un acte multitudinari que es fa el dia de Sant Joan just abans de començar els Jocs del Pla.

Sant Joan de Missa. L'ermita és una petita església rural situada als afores de Ciutadella i datada del segle XIV. El dissabte de Sant Joan, després del caragol del Born, la 'qualcada' s'hi desplaça per fer-hi la cerimònia del Cant de Vespres. La tradició indica que ni els cavalls ni els cavallers poden tornar a la ciutat fins que el sol no s'ha post.

Les Voltes. Aquest cèntric carrer, oficialment anomenat Josep Maria Quadrado però conegut popularment com les Voltes, es caracteritza pels arcs que precedeixen els edificis. Discorre entre la plaça de la Catedral i la plaça Nova i és l'indret on es fan les corregudes de la Plaça els vespres del dissabte de Sant Joan i del dia de Sant Joan.

Santa Clara. Amb aquest nom es coneix la zona on té lloc el caragol de Santa Clara, i que pren el nom del monestir. És un circuit per un seguit de carrers del nucli antic de Ciutadella, la majoria empedrats i també relativament estrets. El caragol consisteix a fer tres passades pels carrers de la Font, la placeta del Bastió, els carrers de Santa Rosalia, Maria Auxiliadora, Francesc de Borja Moll, la placeta del Bastió, les Roques, Sant Cristòfol i Sant Climent, començant i acabant davant el monestir de Santa Clara.

El Pla. Aquesta zona al final del port antic de Ciutadella és un dels espais més emblemàtics de la festa perquè és on es fan els famosos Jocs Del Pla. És una esplanada de sorra d'uns 250 metres de llarg i una amplada que oscil·la entre els 9 i els 30 metres, està delimitada pels murs d'antics horts i espais reconvertits en zones d'oci.

Una festa amb uns orígens incerts... per culpa dels pirates

A Menorca, es recorda l'any 1558 com 'l'any de la desgràcia' perquè diverses poblacions de l'illa van patir un atac dels pirates turcs. Una de les poblacions que en va sortir més mal parada va ser Ciutadella, i amb la destrucció es van perdre diversos arxius que ara serien

molt valuosos per a saber més coses sobre l'origen i l'evolució de la festa de Sant Joan. Sí que se sap que pocs anys després, cap al 1564, es va reprendre la festa i no s'ha deixat de fer des d'aleshores, exceptuant els anys 1937 i 1938, durant la guerra.

Hi ha diverses teories sobre l'origen de la festa, que seria una barreja d'elements religiosos i civils. Tal com expliquen a la web oficial, el culte de Sant Joan prové d'antic: l'església de Sant Joan de Missa ja apareix documentada pocs anys després de la conquesta catalana de l'illa el 1287. Però la festa també té clares reminiscències civils, com ara l'organització de la junta de caixers i sobretot els Jocs del Pla. Estan documentats des del segle XVI i s'inspiren clarament en els antics jocs medievals que feien els cavallers.

Recomanacions de seguretat i civisme

En alguns moments de la festa hi pot haver aglomeracions, sobretot durant els caragols i als Jocs del Pla. Per això és molt important seguir aquests consells

de seguretat i recomanacions de civisme. L'organització recorda que no es poden tocar els cavalls mentre corren i es posen sobre les dues potes. Als Jocs del Pla, és molt important que el públic obri passadís quan toca perquè els cavalls i cavallers puguin córrer amb seguretat i espectacularitat. Per Sant Joan a Menorca, encara que sigui estiu, cal anar ben calçat. Per això és millor no portar sabates destapades, que impedeixen córrer i faciliten les trepitjades.

Pel que fa a les recomanacions de civisme, l'Ajuntament de Ciutadella recorda que cal evitar excessos. Sant Joan és una festa amb cavalls i aglomeracions, i per tant s'ha d'estar en perfectes condicions per a reaccionar. També avisa que no es poden llençar llaunes i ampolles a terra perquè els cavalls podrien rrelliscar i que cal fer servir els lavabos públics que s'instal·len expressament per la festa. També recomana que la gent amb cotxets eviti de posar-se enmig de les aglomeracions i aconsella de llançar les avellanes que es tiren en determinats moments de la festa amb suavitat.

Correguda a les Voltes. AC

LA FLAMA DEL CANIGÓ BAIXA DE LA MUNTANYA PER ENCENDRE LES FOGUERES D'ARREU DEL PAÍS

Tradicions Un any més la flama també anirà fins a l'exili · En coincidència amb el Corpus, també tindrà un espai a la Patum · El missatge d'enguany és de Carme Forcadell

REDACCIÓ

La Flama del Canigó baixarà de les muntanyes gràcies a voluntaris i entitats i encendrà més de tres mil fogueres de cap a cap del país per la revetlla de Sant Joan. I també, com l'any passat, arribarà fins a Brussel·les i Ginebra per dur llum a l'exili.

La nit del 22 al 23 de juny és quan al cim del Canigó es reparteix la flama que durant tot l'any ha estat guardada al Castellet de Perpinyà. A partir de mitjanit, la flama es baixa del cim del Canigó i pren rutes diverses que l'escampen per tot el país. La nit següent torna a pujar al cim de la muntanya, on s'encenen els feixos de llenya deixats a l'Aplec del Canigó del cap de setmana anterior. Aquesta trobada es coneguda amb el nom de Regeneració i s'acaba amb la flama altra vegada al Castellet de Perpinyà fins l'any següent.

El 23 de juny al punt de migdia, la Flama del Canigó arribarà al Parlament de Catalunya, on la rebrà el president, Roger Torrent. S'hi llegirà el manifest, enguany escrit per Carme Forcadell. D'allà estant, els encarregats de repartir la flama per tot el país seran representants d'Acció Cultural del País Valencià i de l'Obra Cultural Balear, com també membres de diverses entitats culturals.

A les sis de la tarda la flama arribarà a la plaça de Sant Jaume de Barcelona,

La Flama del Canigó arribarà, una vegada més, a l'exili. ACN

rebuda pels gegants i l'Àliga. Després de l'encesa del peveter, els representants dels barris aniran pujant a l'escenari a recollir el foc que encendrà les fogueres de tota la ciutat.

Enguany, com que Sant Joan i Corpus coincideixen, la Patum de Berga també rebrà la Flama del Canigó. El diumenge,

durant la Patum de Lluïment, arribarà la flama i es llegirà el manifest. Amb la Flama del Canigó, s'encendran els fuets de les maces i guites per al salt de plens. A més, a les set del vespre es tornarà a llegir el manifest i vindran representants de més pobles de la comarca a endur-se el foc del Canigó.

LES COQUES PER A LA REVETLLA DE SANT JOAN, CASOLANES I POPULARS

La cuina de la Neus ens ofereix la coca de fruita confitada i la coca de llardons

Coca de fruita confitada i pinyons

Ingredients

- 250 g sucre
- 3 ous
- 100 g de 'mantega pomada' o oli de gira-sol
- 1 iogurt natural
- 250 g de farina de pastissos
- 1 sobre de llevat Royal
- 1 taronja mitjana a trossos
- 1 polsim de sal
- un grapat de pinyons
- taronja confitada en almívar

Coca de llardons

Ingredients

- (per a 4 persones)
- 1 paquet de pasta de full rectangular
- 100 g de llardons
- 1 ou
- Pinyons o ametlles tallades de llarg
- Sucre

NEUS CUSCÓ

Coca de fruita confitada i pinyons

Batem el sucre i els ous fins que blanquegin. Hi afegim l'oli, el iogurt, la taronja a trossos petits i passats per la batedora (amb pell i tot, però sense llavors). A continuació, hi afegim la farina amb el llevat i el polsim de sal. Remenem la pasta de baix cap amunt, amb compte. Col·loquem la pasta en un motlle rectangular untat amb una mica de mantega. Piquem la pasta perquè s'escampi bé de sota i, d'aquesta manera, evitar que s'hi facin bombolles. La posem al forn. La fem coure a 180 graus, de 30 minuts a 40, depenent del forn. El forn no s'ha d'obrir durant els primers quinze minuts, fins al moment de mirar si la coca és cuïta. Si l'escuradents surt net, ja és cuïta.

Abans de treure la coca del forn, la pintem amb l'almívar de la taronja

confitada, amb un pinzell. Hi posem les rodanxes de taronja en almívar que ja havíem preparat (**consulteu-ne recepta**), els pinyons i sucre normal. Deixem refredar la coca. Una vegada freda, la posem en una safata per dur-la a taula.

Coca de llardons

Obrim la pasta de full i l'estirem. En fem dos trossos allargats. Agafem els llardons i els aixafem fins que quedin finets. Posem els llardons per sobre d'un dels trossos de pasta de full. L'altre tros, el posem a sobre. Premem bé la pasta. Hi fem uns talls petits per tota la vora, perquè quedi tancada i també serveixi de decoració. Pintem la pasta amb ou batut i hi posem per sobre els pinyons o les ametlles. Hi espolssem sucre. Posem la coca al forn, calent a 200 graus, uns 20 minuts, fins que quedi daurada. ■

Els dirigents europeus fracassen en l'intent de repartir els alts càrrecs de la UE

Les bases de Més per Mallorca ratifiquen l'acord de govern amb el PSIB i Unides Podem

Absolts de tots els càrrecs els administradors de Series Yonkis

El sector cultural de les Illes, preocupat per l'eliminació de la Conselleria de Cultura

Els cinc membres de la Manada ingressen a la presó de Sevilla I